

311969

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

సంపుటము ౧౬ } చెన్న పట్టణము 1928-వ సం॥ మే నెల 8-వ తేది మంగళవారము } No. 31
Vol. 16 } శ్రీ విభవనామ సంవత్సర శైశవామాస బహుళ చతుర్థి. } సంచిక 3౧

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచే వేలవేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువు పోట్ల బాపును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును. పోట్ల బోగొట్టును. బెఱుకుల భేదించును. వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును. దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొలగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్నివిధములగు నొప్పులకు సంతోషింపజేసింది.

పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన

మోసము గలుగదు.

చక్కని డబ్బితో నహా సీసా 1-కి 0-10-0

డబ్బన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.

ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు

249, ఫ్రేరిరోడ్డు, ఫోర్టు, బొంబాయి

ప్రకటన

(2046)

3351

మనసారచంద్రి

కోనలు స్వయముగ వచ్చిగాని, బాలుబాగాని కోగలక్షణములను తెలుపుచు చేసినవారికి కొంతభావము పుచ్చుకొనవలసిన మందు, పళ్ళెము, పగ్గరాని వివరముగ పుచితముగ వ్రాసి, పంపబడును. (సం 2)

డాక్టరు శ్రీరాధ కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి, బెజనాడ.

1204 2 అభ్యుక్త భవము

శ్రీ ముక్త్యాల సంస్థానమున 800 పుటలున్న భవమునది. బహుముత్రము, వేడి, దగ్గు, తయ్య, పోట్ల బోగొట్టును. కఫమును తగ్గించును. ఉపయోగించు విధము మందులో పంపబడును. అనేకులు వాడి మెచ్చుచున్నారు. కేరళాను ఉచితము 2126 అర్ధరసాయనశాల, ముక్త్యాల, కృష్ణా.

తెగరోగములకు, స్త్రీల కుసుమవ్యాధులకు శ్రేష్ఠ ముయినది. ఎరువు, తెల్లపు, పసుపు, మొదలగు అంటు కెగరోగములను, స్త్రీలకు పండ్లమీద మునుముకోగములను నిర్మూలము గావించును. సీసా రు 2-6-0

దీనికి అనుబంధముగా మనస్థితి అత్యంత నుపయోగించుట ముఖ్యము. చంద్రిత రు సీసా 1-కి రు 1-4-0 వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము

పి. కె. పి. అంబుజో, ఆయుర్వేదపరమాజం-వెరిచేపి, (కల్లూరుజిల్లా)

గజ్జికీ తెలము

జుల డబ్బి 1-కి రు 0-4-0; వి. పి. నహా 0-10-0

ఈ తెలమును కాగితములపై గావించి దీక్ష, గుండె, ముఖ, ముత్యములకు వేయవచ్చును. తక్కువ వేలమునందు.

అర్జునమును, నీటి, నూనెను మునుముకోగములను నిర్మూలము గావించును.

విభవ, శుక్ల, ప్రమోదూత, ప్రజోత్పత్తి అను రాహువు

౪ సంవత్సరముల పంచాంగము

దశవర్షకాలములు పుస్తకరూపమున ప్రకటింపబడినది దీనియందు పంచాంగమును ఆత్మవశ్యకములగు విషయములు మాత్రమేగాక ఆకాశవిషయము దశాభ్యుక్తి వివరము, సూర్యోదయాస్తమయ భుజికా వివరము మున్నగు అనేక విషయములుగలవు కొలది ప్రతులే నిల్వగలవు. మొ 0-12-0.

క. మార్కండేయశర్మ. ఎడిటరు స్వధర్మ ప్రకాశిని, 82 పూనమ్మి హైరోడ్డు, బొంబాయి, కిలుపానుపోట్లు, మదరాసు. 14726

గొప్పసత్వత్రత రిజిస్టరు కాబడినది మంచిదగును. అహింసానైతము గోవధబాపులకు సభ్యతపహించును

మనతపహించిన శ్రీగౌతమీ

గోరక్షణ సంఘవిజృంభి గమనింపుడు

మహాశయలారా! ఈకళ్యాణారము రాజమండ్రిలో స్థాపించియున్న శ్రీగౌతమీ గోరక్షణ కరణాలయము నందు సంఘసహాయమున దిక్కులేని బీద గొప్పవ భాద్యులను ఆ సంఖ్యాకముగా రక్షించి పోషించుటకు స్వాధ్యమైంత త్వరలో గోవధబాపులను పురపథ్యమున 2 లక్షల మందిపుగల గొప్పతోటలు బిల్డింగులు క్రయమొంది దీనియందు ఈ ధర్మ సంస్థ ప్రతిష్ఠించి రిజిస్టరు చేయించివారము. ఈ ఉద్యమము యొక్క సంపూర్ణ కార్యసాధనలకు తనతేలు సభ్యులు లక్ష లాక్షద్రవ్యము ఆవశ్యకమైయున్నది. ఇప్పటికి ఈసంఘమున హిందూమహమ్మదీయాది సోదరసోదరులు తమ శక్త్యానుసారము సత్సత్వదానమొసగి 10 లక్ష మంది మహారాజు పోషకులు మొదలు సహాయులవరకు సభ్యతపహించి యున్నారు. ఈ సంఘమున సభ్యత పహించెడి శుభ్యాత్ములు కనీసము నాలు 1కి 1 రూపాయకు తక్కువలేని చందాదాయచేసి సభ్యతపహింప పొందింపు చున్నారము. చందా పంపించెడి దాతలు తమవంతులమైన యద్రుష్టులతో రాజమండ్రికి శ్రీగౌతమీ గోరక్షణ సంఘముపేర పోస్టుద్వారా ఇక్షాన్యాయగాను మనియార్దదగాను సొమ్ముపంపిన వెంటనే రసీదు అందజేయబడును. కొరిన వారికి రూపాయిలకు కార్యక్రమము పంపబడును—ఇట్లు శ్రీ గౌతమీ గోరక్షణసంఘ ప్రధాన కార్యదర్శి, బేరపల్లి జింకా నరసింహుని ప్ర, రాజమండ్రి.

మాత్రకోశవ్యాధులు - ఒక క్రొత్త చికిత్స

URESOL (యూరిసోల్)

అను బేషధమును వాడుటచే తప్పుక నిజముగా కుదురును

9 మొదలు 12 పింట్లను ఉపయోగించిన చాలును

అన్ని మందుల పుష్కలంబు, యితర దుకాణములందు విక్రయమునకు వోరకును

ప్రాప్తికము కావలసినవారు ఈ చిరుప వినిసమునకు వ్రాయవలెను.

C. T. HARI & Co., ADWAY, MADRAS. 174, BRO

ఇండియన్ భీమా కంపెనీలలో కెల్ల అభివృద్ధిలోనున్నది

ది జనరల్ అస్యూరెన్సు సొసైటీ లిమిటెడ్. (అజ్మీరు)

THE GENERAL ASSURANCE SOCIETY LTD. AJMER.

ఇండియన్ భీమా కంపెనీలలో కెల్ల యంతవరకు యెక్కువ బోనస్ యివ్వగలిగిన దిదియే.

1926 సంవత్సరములో పాలసీల మొత్తం రు 1,80,00,000

సంవత్సర ఆదాయము 7,00,000

1927 సం॥లో వ్యాపారము 88,00,000

మీరు భీమాచేయుట కనుకాలమైనదియే, ఉన్నత స్థాన మాత్రమించిన దిదియే.

ఇండియా, బర్మా సిలోనునం దంతటను ఏజెన్సీలు వ్రాంచుట సాపేక్షింపబడినది.

వివరములకు వ్రాయుట: V Rama Rao, B. Com, Chief Agent for Ganjam & Vizag Dis, Tuni

ఎవరితో సంప్రతించవలెను?

స్వదేశసంస్థాన ప్రభువులతోడనా ప్రజలతోడనా?

కలకత్తా, మే 5:— మనిలాల్ కోరాగారు సి. ఆర్. కాన్ గారి సంస్థానకనిధిని వసూలుచేయు సంబంధమున కలకత్తాకు విచ్చేసిరి స్వదేశసంస్థానాధీశుల పరిపాలనా సంస్కరణచేయుటకు బట్టరు కమిటీవారు విచారణచేసి సంస్థానాధీశుల విజ్ఞాపనల నాలకించి తయారుచేయదలంచిన నూతన విధానము విషయములో కోరాగారు యీ క్రింది యభిప్రాయములను ప్రతికాప్రచురణము చేసిరి:

స్వదేశ సంస్థానముల పరిపాలనావ్యవహారములకు క్రొత్త కట్టుదిట్టములను ఏర్పాటు చేయుటకు బట్టరు కమిటీనా రోక ప్రజాభివృద్ధి కలగజేసిరి.

ఈ క్రొత్త ఏర్పాట్లను మూడు ప్రభుత్వాధికారులు ఏర్పాటుచేయును.

(1) బ్రిటిష్ పరిపాలనలో నున్న హిందూదేశముపై నధికారముగల గవర్నరు జనరలుగారు.

(2) ఆంగ్లేయ చక్రవర్తిగారికిన్ని స్వదేశ సంస్థానాధీశులకును గల సంధిపరతులను కాపాడుటకు జనాబుదారి వహించిన రాజప్రతినిధియగు కైసరాయిగారు.

(3) స్వదేశ సంస్థానాధీశులలో ఒకరితో నొకరికి గల సంబంధములను నాపాడి వివాదములను పరిష్కరించుటకు స్వదేశ సంస్థానాధీశుల ప్రతినిధులు గల పంచాయితీకోర్టు స్వదేశసంస్థాన ప్రజాక్షేమమునకును బ్రిటిష్ యిండియా ప్రజాక్షేమమునకును వారి పరగణాలకును బ్రిటిష్ యిండియాలోని జిల్లాలకును అన్యోన్య సంబంధముగల విషయములను పరిష్కరించుటకు గవర్నరుజనరలు గారే అధికారులు.

స్వదేశరాజాలకును ఆంగ్లేయ చక్రవర్తిగారికిని పూర్వము జరిగిన సంధిపరతులను బడంబడికలకు సంబంధించిన విషయములను పరిష్కరించుటకు ఆంగ్లేయ రాజప్రతినిధియైన కైసరాయిగారే అధికారులు.

స్వదేశప్రభువులలో ఒకరితోనొకరికి అన్యోన్యముగాగల సంబంధవివాదములను పరిష్కరించి నిర్వహించుటకు స్వదేశప్రభువు ప్రతినిధులుగల పంచాయితీ సంఘము యూయనుకోర్టు అను పేరిట ఏర్పరచబడును.

చక్రవర్తిగారితో ఈస్వదేశ సంస్థానాధీశులు చేసికొని యుండిన సంధిపరతుల విషయమైన తగాదాలను పరిష్కరించే అధికారము కైసరాయిగారి చేతిలో నుండుటకు చాలా చిక్కులు సంభవించును. స్వదేశసంస్థానములలోనున్న 7 కోట్ల జనము అనేక అగచాట్లకు పాలు కావలసియున్నది. స్వదేశ సంస్థానములలోని 7 కోట్ల ప్రజలతోబాటు బ్రిటిష్ హిందూదేశవాసులైన యితర భారతీయులకును యీ అగచాట్లను అవమానమును భరింపవలసివచ్చును. స్వరాజ్యమునకు యుద్విభూరులను యీ దినములలో స్వయంనిర్ణయనాత్రము వర్తింపజేయువలెనని కోరెడి యీ దినములలో యీ పథతి అనునకరమై యున్నది.

బ్రిటిష్ యిండియాలోని ప్రజలకును స్వదేశ సంస్థానములలోని ప్రజలకును అన్యోన్యసంబంధము వాగుగా ఏర్పడినది. ఒకరి యొగక్షేమములు ఇంకొకరికి అవసరమైయున్నవి. ఇట్టి స్థితిలో స్వదేశ సంస్థానాధీశులకు బ్రిటిష్ యిండియాకు పరిపాలనాధికారము వహించిన గవర్నరు జనరలుగారితో ఎట్టిప్రత్యేక జవాబుదారీయును లేనియెడల స్వదేశసంస్థానము అన్నియు బ్రిటిష్ యిండియాతో సంబంధములేక ఘోషాస్త్రీలవలె పెరుగుచుండును. ఈవిధము భారతదేశమునందలి కొంతభాగపు అనగా స్వదేశసంస్థానముల ప్రజలు పొడగుననున్న యితర బ్రిటిష్ యిండియా ప్రజలతో సంపర్కము దోషముగాని సంపర్కలాభముగాని లేకుండ యుండవలయుననుట దుర్భరము. ఇందులకు లేనిపోనిచిక్కులు అసంభర్మములు సంభవించును.

తాతలనాటి సంధిపరతులు

భారతదేశములోని అరాజకపు యుగములో ప్రజలు కండ్లు తెరువని దినములలో యీస్థాయిండియా కంపెనీవారు యీ స్వదేశ సంస్థానాధీశులతో చేసిన ఒడంబడికలను సంధిపరతులను యిప్పుడుకూడ వర్తింపజేయుట సమంజసము కాదు. తాతలనాడు వ్రాసికొనబడిన సంధిపత్రములు నేడు యీ నూతనపరిస్థితుల ననుసరించి తిరిగి వ్రాయబడవలెను. అట్లు వ్రాయబడినవేగాని సంస్థానములలోని ప్రజాపరిపాలన కలగజేసిరి నుండవలయును. సంస్థానములలోని ప్రజాక్షేమంకరమైన సౌకర్యములు ఏర్పడవలెను.

స్వదేశ సంస్థానములలోని పరిపాలనా విధానము ప్రభువుయొక్క ఆగ్రహముగవలయునట్టి యుండకూడదు. ప్రతి స్వదేశ సంస్థానములోను ప్రజాప్రాతినిధ్యము గల ప్రజాపరిపాలనా విధానమే యుండవలెను. ప్రభువు మంచివాడైనను చెడ్డవాడైనను ప్రజల నది బాధించ కూడదు. ప్రజా ప్రతినిధుల ద్వారా ప్రజలే కావనములను చేసికొనవలెను. సంస్థానముల వచ్చేడి ఆదాయములయు ప్రభువుయొక్క స్వంత ఆస్తిగా భావించబడకూడదు. ప్రభువుయొక్క స్వంత వినియోగమునకై ప్రత్యేకముగా వసతి ఏర్పాటుకావలెను. విగిలిన సంస్థానాధీశులయొక్క ప్రజాపరకారమైన పరిపాలనా వ్యవహారములకే వినియోగపడవలెను. ఇట్టి ఏర్పాట్లచేయబడినవేగాని ప్రజాభివృద్ధి కరమైన ప్రజాక్షేమకరమైన పనులు స్వదేశ సంస్థానములలో జరుగజాలవు. బ్రిటిష్ యిండియాతో సరిసమానముగా స్వదేశసంస్థానములకూడ అభివృద్ధిలోనికి రావలెను.

ఎవరితో సంప్రతించవలెను?

స్వదేశ సంస్థాన పరిపాలనా విచారణచేయుటకు బట్టరు కమిటీవారు నియమింపబడిరి.

స్వదేశ సంస్థానములనగా స్వదేశ సంస్థాన ప్రభువులు వారిచే పరిపాలించబడు ప్రజలు-ప్రభువులు ప్రజలు చేసినవేగాని స్వదేశ సంస్థానముననది ఏర్పడదు.

ఏదైన నూతన పరిపాలనా సంస్కరణములు అములులోనికి తెచ్చినయెడల వానియొక్క సాధక బాధకములను అనుభవించునది ఎవరు? స్వదేశ సంస్థానములలోనున్న 7 కోట్ల ప్రజలే యనుభవించెదరు. కనుక బట్టరు కమిటీవారు సంస్థానాధీశులతోడనే సంప్రతించి వారియొక్క అభిప్రాయములనే విచారించిరి. కాని, స్వదేశ సంస్థానములలోని ప్రజల యభిప్రాయమును తెలిసికొననైన లేదు. బుద్ధిభూకముగా ప్రజాభిప్రాయము అక్కరలేదని నిర్ణయముచేసి నిరాకరించిరి.

ఇట్టిస్థితిలో సంస్థానములలోని 7 కోట్ల ప్రజలకు చేయవలసిన కర్తవ్యమేమనగా, సంస్థానములలోని ప్రజలందరూ ను కేంద్రించి తమయభిప్రాయములను సరిగ్గించి పరిపాలనా విధానమును తాముకోరెడి సంస్కరణములను క్రోడీకరించునట్టి ప్రజాభివృద్ధి కరమైన స్వదేశసంస్థానములలోని ప్రజాసంఘముల చేవ్రాల్తోడను తమ యభిప్రాయమును బలపరచునట్టి బ్రిటిష్ యిండియా ప్రజాప్రముఖుల సంతకములతోడను తయారు చేసి బంబే నీ వేడించవలయును. తమయభిప్రాయములను వెరవేదవరకు ఆంగ్లేయ చేయవలయును.

అఖిలభారత సహకారసభ

వచ్చేజూనులో జరుగును

గౌ॥ వి. రామబాబుపంతులుగారి క్షుద్రాయమునా దు:— నేను మానించిన ప్రకారము అఖిలభారత సహకారసభ ను గావించి అఖిలభారత సహకారసంఘము ఏర్పాటుచేయు నవసరముగలదనుటకు యీ క్రిందిరాష్ట్రము లంగీకరించి తమ ప్రతినిధులను పంపించుటకు అంగీకరించెను. మదరాసు, పాంచాలము, మధ్యపరగణాలు, బీరారు, సంయుక్తరాష్ట్రములు, బొంబాయి, ఒరిస్సా, బీహార్, అస్సాము.

హైదరాబాదు, తిరువాన్కూరు, ఇందూరు, స్వదేశసంస్థానములకూడ అంగీకరించినవి. ఇందుకొన్ని తమ ప్రతినిధులను స్వదేశ కేంద్రీకరించెను. వంగరాష్ట్రము మైసూరుసంస్థానములయొక్క సంస్థలు ఈవిషయమై శ్రద్ధవహించుచున్నవి. వానియొక్క అఖిల నిశ్చయమున కెదురు మాడుచున్నాము.

మదరాసు, బొంబాయి, వంగరాష్ట్రము, బీహార్, ఒరిస్సా, సంయుక్త రాష్ట్రము లందుగల సహకారపత్రికా సంపాదకులకూడ ఈసభ కావ్యనింపబడిరి.

జిల్లాలో వచ్చేజూనునెల 11 లేక 12 తేదీలకు జరిగెడు యీఅఖిలభారత సహకారసభలో సీక్రిటరీయేటులు చర్చింపబడును. 1 అఖిలభారత సహకార ప్రచురణకాళను నియమించుట 2 అఖిలభారత సహకారపత్రిక నొకవానిని ప్రచురించుట 3 భారత సహకార ఉన్నతపాఠశాలను స్థాపించుట 4 సహకారసంపత్రిక గ్రంథమును ప్రచురించుట 5 సకాలములందు అఖిలభారత సహకారసభను జరపుట 6 అఖిలభారత సహకార సంఘమును నెలకొల్పుట.

పాంచాలరాష్ట్ర సహకారసంఘమువారు జిల్లాలో జరుగజోవు యీసభకు తగినయేర్పాట్లు చేయుటకు అంగీకరించిరి. భూయమున లేదీలను సభయొక్క కార్యక్రమమును సకాలమున తెలియజేయబడును. (అ. పి.)

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1928 సం॥ మే నెల 8-వ తేదీ మంగళవారము

1. ధాన్యములు

బియ్యముబస్తాలు		
కుసుమ తెనాలిని	ప 42 కలవి	ర 12 12 0 14 8 0
నెల్లూరిని	డిల్	14 4 0 15 0 0
ధిల్లి	డిల్	15 0 0 17 0 0
రాగులు	త. 164 బస్తా 1-కి	11 0 0 12 0 0
శువులు		20 0 0 22 0 0

2. ధాన్యముపప్పులు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205		15 0 0 16 0 0
నెనగలు	డిల్	11 12 0 13 12 0
పెసలు	డిల్	14 0 0 16 8 0
మినుములు	డిల్	14 0 0 17 0 0
ఉలపలు	ర 195	11 0 0 11 8 0

3. నూనెవస్తువులు

నువులునూనె బా 1-కి		150 0 0 155 0 0
నెయ్యము 1-కి		14 0 0 21 0 0
మిషన్ వేరు నెనగపప్పు బా 1-కి		50 0 0 52 0 0
చేతితోకొట్టిన		48 0 0 48 0 0
వేరు నెనగనూనెగానగ బా 1-కి	రు 110-0 మిషన్ నూనె 105	
అముదము బా 1-కి		108 0 0 105 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి		88 0 0 90 0 0
కూరపసుపు		60 0 0 70 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరు) బా 1-కి		91 0 0 98 0 0
దనియాలు	బా 1-కి	91 0 0 98 0 0
గుంటూరుపొయకట్టు నీలిమందు మబుగు 1-కి	రు 40,45	
కాళవాస్త్రపొయకట్టు		50,55
జెల్లము బా 1-కి	రు 28 0 0	50 0 0
అస్సామకర్కర బస్తా 1-కి		81 0 0 81 4 0
చింతపండు బా 1-కి		28 0 0 60 0 0

5. ఇనుము

పట్టారకం బా 1-కి		29 0 0 31 0 0
చదరం		28 0 0 29 0 0
రవుండు		28 0 0 29 0 0

6. నూలు

నెం 20 తెన్ని సెంహం యీటి	రు	7 5 0
నెం 6	కట్టారి	4 9 0
నెం 24	లాకి	6 0 0
నెం 20 1/2	కెట్టెస్త్రీలు	7 2 0
నెం 40	జమ్మరు 10 పా	11 0 0
నెం 44	సాండా	5 10 0
నెం 40	రాణి	9 8 0
నెం 4	తెన్నిమసీదు	4 6 0

7. దూది

బోండావెన్ను బావ 1-కి	రు	891 0 0
----------------------	----	---------

8. లోహములు

నెం 100 కులం 1-కి	రు	62 0 0 62 4 0
బంగారు కులము 1-కి		21 0 0 21 2 0
సవరము 1-కి		18 9 6
ఇత్తడి బా 1-కి		284 0 0 285 0 0
రాగి బా 1-కి		277 0 0 280 0 0

రంగులు

అలిమేలు స్వెట్టులూండు అలిజరయిన్ సెంహం		
పీపా 1-గ్రేలుడి 20 కి	రు	6 0 0
నీలిరవ 1 రతి		1 12 0
11 రతులు		1 11 6
28 రతులు		1 11 0
56 రతులు		1 10 6
1 అందర		1 10 0
జేర్లు పాన్సుస్కాల్ రెట్ అనగా (టర్నికెడ్డు)	8	8 0
కాంగో 3 డి		1 0 6
పదరు 4 డి		1 2 0

బొంబాయి మిల్లున మై

మిల్లులవద్ద పిక్చర్ చిత్రరాదని కమిషనర్

ఆజ్ఞాపించుట

బొంబాయి, మే 7:— ఈ ఉదయమున జరిగిన సమైక్య చారల పథలో మిరాజ్ కర్ గారు మిల్లులను పని చేయు కుండా పిక్చర్ చిత్రాలను వాడించెను. మదనపుర ములో మిల్లుగట్టవద్ద సయ్యద్ మున వాల్ గారును, కొంతమంది కాంట్రీస్టరులును పిక్చర్ చిత్ర మొదలిడిరి. తక్షణము బొంబాయి కమిషనర్ గారు రచ్చటికి, బొంబాయి, ఈ పరిస్థితులలో పిక్చర్ చిత్రాలను కంట్రీస్టరులకు పని చేయగా మనవాతగారు ఆపనిని మాను. (ప్ర. ప్ర.)

బొంబాయి, మే 7:— మిల్లుయజమానుల సంఘము 'సమైక్య సంఘము'వారికి వ్రాసిన లేఖ తంబాయి తీసుకొని రాగా మిల్లుండవలెనో తెలియజేయవలసినదని కోరుచున్నది. ఇట్టి తగాదాలలో యజమానుల ప్రతినిధులును, పనివారి ప్రతినిధులును కూడి పంచాయితీ చేయుట ఆచారమైయున్నదని ఆ లేఖ తెలియజేయుచున్నది. ఈ ఢంప్రవాయము ప్రకారము పనివారి ప్రతినిధులతో కూడి నుంచి చెడ లాభించుటకు తమకే యధ్యంతరములును లేని తెలియజేయుచున్నది.

బొంబాయి, మే 7:— మిల్లుయజమానుల సంఘము ఆనందరజేయములుగా లేని మిల్లుయజమానుల సంఘము తలచుచున్నది. 1925 సంవత్సరములో నిచ్చిన జీతముల నిచ్చుట పరికరానియు, ప్రస్తుత హెచ్చుతగ్గులను తీసివేసి, ఏదో ఒక పద్ధతి నవలంబించుట యవసరమని యి మిల్లు యజమానుల యభిప్రాయము. బారిఫ్ బోర్డు వారు పరిశ్రమాపునర్నిర్మాణ మనందర మనియు, ఒక్కొక్క పనివాడు హెచ్చుపరమలను తయారుచేయుటవలన గాని మిల్లు పరిశ్రమ అభివృద్ధి చెంద సేదనియు చేసినమాదనల వాధారము చేసికొని, మాట్లాడుచున్నారు. ఆలస్యముచేసిన మిల్లుపరిశ్రమకు చాల ఉపద్రవము సంభవించు పని వారు తలచుచున్నారు. కావున "సమైక్యసంఘము" వారి జాబుకు ఉత్తరములో జీతముల మార్పురీతమై నూచనలు చేయవలెను. వారు చేసిన మార్పుల పనివారి కష్టముమీదను, యంత్రముమీదను, అతడు తయారుచేయవలసిన వస్తువులమీదను ఆధారపడియుండునని తెలియచున్నది. వారు తయారుచేసిన పద్ధతిలో తమకు ఖర్చు తగ్గుటయేగాక, పనివారికి హెచ్చుతగ్గులను పంచునని తలచబడుచున్నది. ప్రస్తుతము చాల తక్కువ జీతములు పుచ్చుకొనువారికి గూడ చాల హెచ్చుతగ్గులు వచ్చునట. మిల్లు యజమానుల సంఘమువారికి సలహానిచ్చువారు ఫ్రెడ్ స్టోన్స్, ఎస్. డి. ప్లక్ వాలా అయియున్నారు.

బొంబాయి మిల్లు పరిస్థితులు

మిల్లుయజమానుల ప్రకటన పనివారికోర్కెలు

బొంబాయి, మే 7:— గురువారమునాడు మిల్లుయజమానుల లోక ప్రకటన పనివారి కోర్కె ప్రకటనన గాంచిరి.

మిల్లు యజమానుల ప్రకటనలో ముఖ్యవిషయములు.

1. ఈసమైక్య గాల్చి నిష్కలు కారకులు. వారు మిల్లు యజమానుల పనుల కష్టములు చేసి, పనివారిని రెచ్చగొట్టి వారు.

2. ఇంతవరకు ఏమిల్లులలోను జీతములు తగ్గింపబడలేదు. కొన్ని మిల్లులలో జరుగు సంస్కరణలు పనివారి జీతములను వృద్ధిచేయు గలవు.

3. జాపాను వారిపోటీకిని మనదేశములో ఇతరస్థలముల యందలి మిల్లుల పోటీకిని తాగుటకు మిల్లు పరిశ్రమను పునర్నిర్మించుట యత్యవసరము.

4. బొంబాయి మిల్లులు జపాను వారి కంటే మనదేశములోని తరస్థలముల యందలి మిల్లుల కంటే హెచ్చుతగ్గులను లిచ్చుచున్నారు.

(5) కొంతవరకు పనివారికష్టములను నివార్యమే కాకము. బొంబాయిమిల్లులలో ఖర్చులు యంతరమిల్లులతోబాటు చేసినగాని యానిరుద్యోగవస్తువు పరిష్కారము కావాలను.

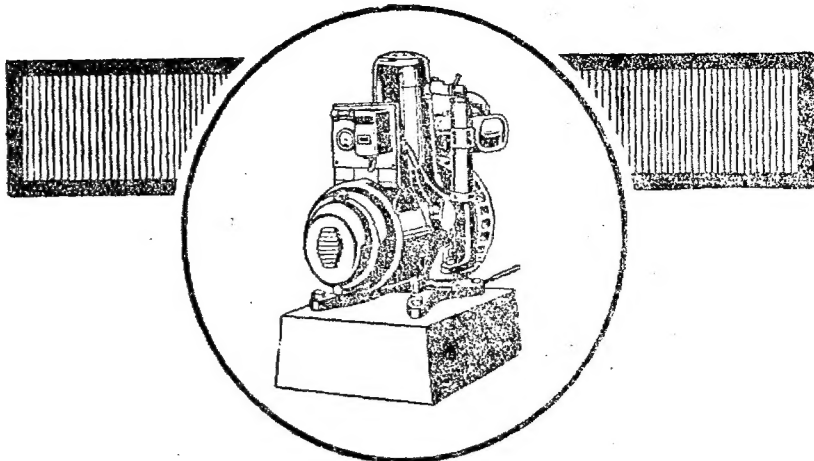
సమైక్యసంఘమువారి కోర్కెలు యావిధముగా నున్నది

(1) జీతములు 1925 సంవత్సరములో నున్నట్లుండవలెను. అప్పటికన్న యిప్పుడు చాలతగ్గిపోయినది.

(2) ఇప్పుడు 10 గంటలకన్న తక్కువపనియున్నవారికి అంతకన్న హెచ్చుపని యియ్యరాదు.

(3) మిల్లుయజమానుల సంఘము పనివారి సంఘము ఒప్పుకొనినగాని యేమార్పులు చేయబడరాదు.

(4) ఒక నేతగాడు మూడుగురులను చూచుకొనవలెను. ఒకవడుకువాడు హెచ్చుతగ్గులను చూచుకొనవలెనని నిబంధనల పనివారి సంఘము యిచ్చుముతకుండా ప్రవేశపెట్టరాదు.

ఎలెక్ట్రిక్ లైట్ వవరు

మీరు కోరునప్పు డెచ్చటనైనను

సిదవరచుకొనవచ్చును.

4677

ఎలెక్ట్రిక్ సమయిచ్చే యింజను మీ బొంబాయి మారుమూల గానందనపుర వాల్ తోడు, డెల్కోలైట్ మియంటికి వెలుగుతును, పనివాడు తక్షణమే సమయిచ్చేయను. అమితమైనకాంతిగలిగి, అనేక పనులకు పయోగపడును.

వలెయిండు వారకు ఎక్కువ సౌకర్యములనిచ్చి యింజను వేయును. వంట యింటికి, భోజనశాలకు పడకగులకు నివసించు యింటివంతెనకి ఎలెక్ట్రిక్ లైట్ సప్లయ చేయును. కాలమును నృధానముక ఫ్యాక్టరీ ఖర్చులను చాలవరకు తగ్గించును.

తక్కువ ధరకలది. విద్యవ్యయముకే రిడగ్గలది. ప్రస్తుత కడు శుభమైనది. బటన్ ఒత్తినమాత్రముననే ఆరంభమగును.

DELCO-LIGHT

పూర్తివివరములకు, ఆహారము విరకాలయవరకు శుభ సమాచారములకు వీలైన ఫ్రీ డేర్ వివరములకు యీ దినమున వ్రాయుడు.

VOLKART ENGINEERS

బొంబాయి, మద్రాసు, లాహోరు, కరాచి.

D 1

(5) ముప్పది రూపాయలకన్న తక్కువ జీతమున్నవారికి జీతము తక్షణమే హెచ్చుచేయవలెను.

(7) ఉద్యోగ ధర్య మందరికి ఒకేవిధముగానుండవలెను.

టారిఫ్ బోర్డువారి సూచనలు

ఈ సందర్భములో టెక్స్టైల్ టారిఫ్ బోర్డువారు చేసిన సూచనలను గమనించవలెను. వారిట్లు చెప్పుచున్నారు. —

"పరిశ్రమ చాల దుర్వస్థలోనున్నపుడు పనివారికి జీతములు తగ్గించుటవలన ఖర్చుతగ్గుచున్నది. బొంబాయిలో జీతములు యితర స్థలములకంటే చాల హెచ్చుగానున్నవి. అహమ్మదాబాదులో 1925 సంవత్సరములో జీతములు తగ్గించి, బొంబాయిలో 1925 ప్రస్తుతము చేయగా పిలువక పోయెను. జీతము తగ్గించుటవలన కూలివాడినుండి హెచ్చుపని పుచ్చుకొనుట మంచి పద్ధతి. ఇప్పుడు బొంబాయిలో పనిచారు చేయు పని తక్కువగానున్నది. ఒక్కొక్క నేతగానికి హెచ్చుతగ్గులను, వడుకువానికి హెచ్చుతగ్గులను యిచ్చి పనిచేయించవలెను. జపానులో ఒక్క వడుకువాడు 240 కడుళ్లను చూచుకొనును. మనదేశములో ఒక్కొక్కడు 180 నే చూచుకొనును. అగ్గములో, ఒక్కొక్కడు 800, అమెరికాలో 1120 చూచుకొనును ఇతరదేశములన్నిటిలోను ఆడవారే వడుకుటలో నుండెదరు. మనదేశములో మగవారూ పనిచూచుకొనెదరు. జపానులో అభివృద్ధి చాల శీఘ్రముగా జరిగినది. కావున బొంబాయిలో కూడ యితరస్థలములవలె ఒక్కొక్క పనివానికి మగములను, ఒక్కొక్క వడుకువానిని హెచ్చుతగ్గులను యిచ్చి హెచ్చుపని పుచ్చుకొనవలెను. (ప్ర. ప్ర.)

పోలాపూర్ సమైక్య

పోలాపూరు, మే 7:—పోలాపూర్ స్పిన్నింగ్ అండ్ షిరింగ్ కంపెనీవారి 'సి' మిల్లులో వడుకువాడు నేతగాండ్రతోపాటు సమైక్యచేరిరి. వారు 'ఏ', 'బి', మిల్లువారినిగూడ సమైక్యచేరుడని ప్రోత్సహించుచేరిరి. 6000 మంది సమైక్యలో చేరినారు. పోయినమాసమునకు ధాన్యపు అలవెస్సు యివ్వరని పుకారుపడుటచేత వారిట్లుచేసి రని తెలియుచున్నది.

చిత్తూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

తాలూకాబోర్డు ఎన్నికలు

మే, 7:— గత విచార మాసముల నుండి చిత్తూరు తాలూకాబోర్డు ఎన్నికల హడావుడి ఎక్కువగా నుండినది. ప్రచారము లెక్కువగ సాగింపబడెను. పూర్వము మంత్రుల పక్షమందుండి మంత్రులకు సాహాయ్యము చేసిన శ్రీయుతులు సి. ఆర్. పార్థసారథి అయ్యంగారు బి. వి. బి. యల్. యం. యల్. సి. గారు ఓడింపబడిరి.

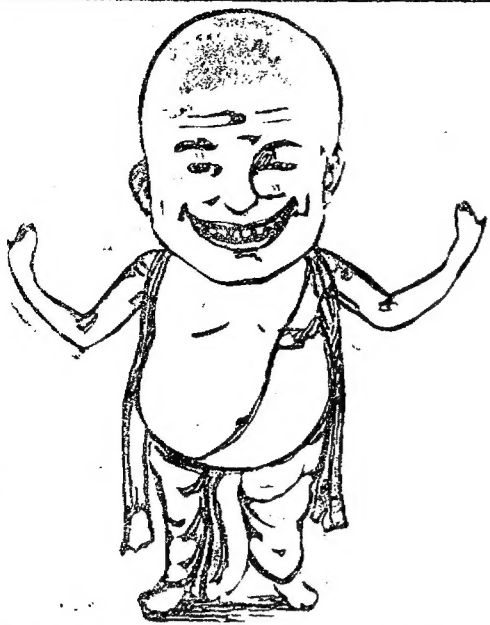
జయమొందిన అభ్యర్థులు: లేవంజేరిశిర్కా నాకాయణ స్వామిరెడ్డి, తననంపల్లిశిర్కా రాఘవరెడ్డి, పూతలవట్టుశిర్కా చెంగారెడ్డి, విరాలిశిర్కా రాఘవెంద్రారెడ్డి, గుడిపాటి పాళయశిర్కా కనకసభావతిశిర్కా, బంగారుపాళయం శిర్కా వెంకటరెడ్డిగార్లు.

ఆఫ్ఫీస్ అమీరుగారు తెలిసిన సమాఖ్య పుష్పములను పేసిరి.

బట్లూరు కమిటీ

లండన్, మే 4:—రమణ్రావు విలియంసు గారిట్లు దెలుపుచున్నారు. బట్లూరు కమిటీకి సంస్థానాధీశ్వరులు దెలుపవలసిన విషయము ఎంతయు నభివృద్ధి గాంచినది. సర్ వెస్ట్ సార్లుగారి బ్యాంకా తమ పంతులను తెలుపుటకు సంస్థానాధీశ్వరులు ఒప్పుకొనిరి. మొదట ఆనుకొన్నదానికంటే విస్తారముగ ఎక్కువ విషయములను ఆలోచించెదరు. సోమవారమునా డివలకు నవనగరుబొంబాయిపాటుగారువచ్చెదరు. జూలైలో ఇతర సంస్థానాధీశ్వరులుగూడ వచ్చెదరు. ఆఫ్ఫీసరకు బట్లూరు కమిటీకి దెలుపవలసిన సంగతిని తీర్మానించరు.

అమృతములు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకం)

వ్యాసం

అల్లయ్య:—మీవ్యాసాన్ని చూడసాగి చదివాను.
సంపాదకుడు:—నేను చాలా కష్టపడి వాసాను.
అల్లయ్య:—ఇప్పుటికి కా నాకు అర్థం అవుతుందేమో.

కథ

ఒకడు—దారిలో దొంగలు నావెంట బడ్డారు. నీడబ్బు
స్త్రావా, పెళ్లెన్ని ఇస్తారా అన్నాడు.
ఇంకొకడు:—అంటే ఏమన్నావు?
ఒకడు:—దబ్బు బదులు రెండోది ఇస్తామని అన్నాను
గాని, అమాటనోటివెంటి రాలేదు.

ఆత్మహత్య

శ్రద్ధయ్య ఆత్మహత్యచేసుకోబోయాడు. ఆసంగతి తెలిస్తే
అతని వస్తుదారి, కాగితంమీద యిట్లా వ్రాసెను. "నేను ఆత్మ
హత్యచేసుకున్నానని అనుకోవద్దు ప్రమాదవశేనీ నేను చచ్చి
పోయాను. పిస్తోలు బాగుచేస్తుంటే, అది నన్ను కాల్చేసింది."

గ్రంథం

గ్రంథకర్త:—నాగ్రంథం ఎట్లా వుండండి?
సత్రికాసంపాదకుడు:—మీగ్రంథంలో కొంతమంది
ఉంది. కొంత కొత్త ఉంది. అయితే కొత్తగావున్న భాగం
లో మంచి లేదు. మంచిభాగంలో కొత్తది లేదు.

నవ్వు

యజమానురాలు:—నీవని నీవు చూచుకోక శిల్ప
వార్లు అట్లా నవ్వుతుంటావో? ఇంట్లో ఎవ్వరు నిద్రపోనక్కర
లేదా?
వంటవాడు:—అమ్మా, యామధ్య తమరు అన్నం
ఎట్లా వండారో చెప్పటప్పటికీ, అందరూ నవ్వుడం మొదలు
పెట్టారు.

బాకీ

వైద్యుడు:—ఇక్కడ చాలానేపటికంచి ఎవరు కనిపె
ట్టుకుని వున్నారోచెప్పండి. వాళ్లను ముందు సంపించిస్తాను.
వక్తకుడు:—ఆయ్యా, నన్ను ముందుసంపించివెయ్యండి.
నావద్ద మీరు నడకులు తీసుకొని మాడువవత్సరాలు
కానవ్వండి. యిప్పుడయినా చెల్లించండి.

ఆట

బాలుడు:—అమ్మా పిల్లలతో ఆడుకుంటాను.
తల్లి:—నువ్వు అడవిపిల్లలతో ఆడుకోగాని, మొగపిల్లల
తో వద్దు. మొగపిల్లలు మోటవాళ్లు, నిన్ను కొట్టి పంపిస్తారు.
బాలుడు:—పోనీ, మే తన మొగపిల్లలతో ఆడు
కునేదా?

అజ్ఞానం

రోగి:—అజ్ఞానం కుదరలేదండి, దోకులు కట్టలేదండి.
వైద్యుడు భోంచేసేముందర, నడినీళ్లు తాగమని చెప్పాడు.
అట్లాగా తాగావా?
రోగి:—తాగాను. వెంటనే నీళ్లుపూడా వెళ్లిపోయ్యెను.

కారణం

చెన్న పట్నానికి పల్లెటూరివాళ్లు వచ్చి చూస్తుండిరి.

పారుడు—ఎందుకయ్యా, అట్లా నిలుచునిచూస్తున్నా
యి? నేకీ పొగూడద?

పల్లెటూరివాళ్లు—ఇంతమంది జనం తిరుగుతున్నారు.
పిళ్లుకల్లెంత వాత, పొదామని చూస్తున్నాము.

పారుడు—చెన్నపట్నంలో ఏకోజామాచివా, ఇంత
మంది ఉంటూనే ఉంటారు, ఇదేం కొత్తగాదు.

పల్లెటూరివాళ్లు—చాలులే ఊర్కొనయ్యా. మేము
వచ్చామని తెలిసి, మమ్మను చూడడానికి ఇంతమంది నిలుచున్నా
రు. మాకు తెలియదనుకన్నావా?

సోదీ

ఎరికలది—నీకు చక్కని పెళ్లాం, చదువుకున్న పెళ్లాం
దొరుకుతుంది.

విద్యార్థి—బాగానేవుందిగాని, ఇప్పుడు ఉన్న పెళ్లా
న్ని కదిలించుకోవడం ఎట్లా?

అభావం

సరస్వతికాశ్రి—నేలమీదకాయలో నెయ్యిలేదు. పె
డగుతోట కూరలో, పెరుగులేదు.

ఒకడు—సరస్వతికాశ్రిగారిద్దరూ, సరస్వతి లేదండి,
సగం

అప్పచ్చినవాడు—కవులు నా కివ్వవలసిన బాకీలో నేను
సగం తీసివేస్తాలే.

అప్పు తీసుకున్నవాడు—మిగిలిన సగం నేను తీసివేసు
కున్నా లెండి.

బ్రాందీ

వైద్యుడు—నీకు అప్పుడప్పుడు బ్రాందీ ఇచ్చి, తెలివి
నిచ్చేటట్లు చేశాను.

చెబ్బరిగిలినవాడు:—అట్లాగా, నాకు అప్పుడు వళ్లు తె
లియ దండి. ఇప్పుడింకా మిగిలితే, కాస్తాయెయ్యండి. వుయ్య
కుంటాను.

సార్దుహాండు

వక్తకుడు:—ఈ దుమ్ము బాగావున్నది. నీకు సార్దు
హాండు వచ్చునా?

గుమాస్తా:—వచ్చునుగాని, సార్దుహాండు వ్రాస్తే, చా
లా అలవ్వు నువుతుండండి.

చెబ్బి

మేజిస్ట్రేటు:—పూలచెంకు వేస్తే, చెబ్బి తగులుతుం ద
య్యా? నీసాక్ష్యం నేను నమ్ముత.
ఫిర్యాది:—నిజమేనండి. పూలచెంకు డబ్బీలోవుంది.
అడబ్బి విసిరివేసాడండి.

తాగడం

స్టేషను:—నాక్లయింటు తాగినప్పుడు చేసిన పనిగాని,
వళ్లు తెలిసినప్పుడు చేసినపనిగాదండి. అందుచేత తు మిం చా
రెనండి.

మేజిస్ట్రేటు:—తాగివుంటే నూత్రం, ఇట్లా చెయ్యా
రెనా?

స్టేషను:—తాగివుంటే ఎట్లావుంటుందో, తమకు తెలి
సినసంగతేనండి. నేను చెప్పవలసిన పనిలేదు.

ప్రమోషను

యజమాని:—నీకు అయిదు రూపాయల ప్రమోషను
ఇచ్చాను. ఈసంవత్సరముతో, నువ్వు ఒక్కపారబాలు అయి
నా చెయ్యలేదు.

గుమాస్తా:—ఒక్క పారబాలు చేసానండి.
యజమాని:—అది ఏమిటి?
గుమాస్తా:—పది రూపాయల ప్రమోషను వస్తుందనుకు
న్నానండి.

ఎరిక

ఒకడు:—నేనేమిటి, ఎరికకు సంబంధమేమిటి?
ఇంకోడు:—నేనేమిటి అప్పు అడిగి తే, అప్పుడు ఎరి
క అవుతుంది.

పని

యజమాని:—అన్నం పెట్టితే, పని చేస్తానంటివి. ఆ
న్నంలివి, కనపడకుండా పోలివి.

విచ్చగాడు:—ఆయ్యా, కొత్తవాడిమాట ఇకనంది
నమ్ముకోకండి.

దొంగలు

ఒకడు:—దొంగలలో కూడా ఒక నిధిమయిన నీలి
ఉన్నది.

ఇంకోడు:—అది నాకు తెలియదు, ఇతర లెంత చెప్ప
వాళ్ళో, దొంగలకూడా అంత చెడవాళ్లే.

బుద్ధు

సాల్లు ఆఫీసరు వల్లయ్య ఇంటిని సోదాశేసెను.
సాల్లుఆఫీసరు:—మీఇంట్లో ఖాళీ సా రాయి బుద్ధు
ఎట్లా వచ్చినయి?
వల్లయ్య:—నేను ఎప్పుడూ ఖాళీబుద్ధును తీసుకురా తే
దండి.

చలి

ఒకడు:—ఎందుకయ్యా చొక్కా తొడుకుకుని స్నా
నం చేస్తున్నావు?

ఇంకోడు:—నీళ్లు చాలా చల్లగా ఉన్నవండి.

అబద్ధాలు

టీవరు:—అబద్ధాలు చెప్పడానికి నీకు సిగ్గులేదా?
బాలుడు—ఆయ్యా నిన్న నిజం చెప్పితే మీరు కొట్టా
రండి. వట్టి చెబ్బలు తగులుతమని నేను ఇచ్చాళ్ల నిజం చెప్ప
లేదండి.

కళ్లు

ఒకడు—నువ్వు యాకాఫీ మానెయ్యకపోతే కళ్లు
పోతవి.

ఇంకోడు—ప్రపంచంలో చూడవలసిన దంతా చూశా
గాబట్టి ఫరవాలేదు.

నేన

సార్జెటు:—నువ్వు నేనలో చేరుతానంటావా? ఎంక
కాలము?

ఒకడు—ముగిసేవరకు.
సార్జెటు—ఇప్పుడే యుద్ధంలేదే!
ఒకడు—కాంతి ముగిసేవరకు.

మందలింపు

పోలీసుభటుడు—ఇట్లా పరిపాలా లేక పిఠులలో
తిరిగేవాడు పెద్దవాడయితే ఏమవుతాడు?

బాలుడు—పోలీసుభటు డవుతాడు.

దైర్ఘ్యం

డాక్టరు—భయపడక దైర్ఘ్యంగా ఉండండి. నాటా
ఇట్లాంటి జబ్బువచ్చి నయమయింది.

రోగి—అయితే తమకి మందిచ్చిన వైద్యు లింకోరం 1.
చీరెలు

భార్య:—కొత్తచీరలు వస్తయ్యంటున్నాను. అవి
ఎట్లావుంటవో?

భర్త:—రెండురకాలుగా ఉంటాయి. నీకు బాగుచేసి
దొకరకం నేను కొనిపెట్టలేని దింకోరకం

లిక్ష

మేజిస్ట్రేటు:—కిత్తచింపకముందు నువ్వు ఏమని నా
కుంటావా?

మద్రాయి:—నాదగ్గర ఇరువైయాపాయిలంటే,
మాస్టిడరు తీసుకొన్నారండి.

ప్రశ్న

జడ్జి:—నువ్వే నామద్రాయివి?
మద్రాయి:—మద్రాయి నేనుగానండి. అక్కడ నావ్వు
న్న స్టేషను మద్రాయిఅండి.

జడ్జి (నవ్వుతూ) అయితే నువ్వు ఎవ్వడవు?
మద్రాయి:—నేను సొమ్ముపెత్తుకొనిపోయిన దొంగనండి

గారెలు

తల్లి:—గారె లన్నగడిలో బూచి ఉన్నది.
కరస్తుందిగాని అక్కడికి పోకు.

బాలుడు:—గారెల్లో ఏదయినా తిక్కు వయితే బూచిని
కోపపడక నన్ను కోప్పడుతా వేమి?

మోటారు బండి

మరమ్మత్తుదాదాడు:—మోటారుబండిలో ఏం లోపం
వచ్చిందండి?

యజమాని:—బండిలో అన్ని భాగాలు మోటారునే
వుంటవి. ఊడకోమ్మకూత్రం మోగంటేమి.

WANTED.

Candidates for Telegraph, Station Masters and Electrical Classes. Boarding arrange-ments. Particulars with Railway Fare Certifi-cate on 2 anna stamps.—Presidency Telegraph College, Royapettah, Madras.

దేశీయవార్తలు

విజ్ఞాన విజ్ఞాన ప్రభుత్వ రాజకీయశాఖ కార్యదర్శి సి. వాల్మీకిశాస్త్రి యీ నెలముగిరిలో నాలుగునెలలు సెలవుపై బోవుచున్నారు. వారిస్థాన గ్లాస్గోగారి దివ్యబ్రహ్మ కార్యదర్శి పనిచేయును.

టూరిస్టుబోర్డు

మెయిమే, మే 7:—ఇండియా టూరిస్టుబోర్డువారు బుధవారం 9 వ తేదీన ఏషియాటిక్ సెంట్రలిజంకంపెనీ ప్రతినిధి హితుకోటుగారిని విచారించెదరు.

బీహారులో కొట్లాట

మనీదులయెదుట వాద్యము

పాట్నా, మే 8:—బీహారు పోలీసుస్టేషను చేకననున్న సహోకరు గ్రామమునందు హిందువులు మహమ్మదీయులు కొట్టుకొనినట్లు వార్తలువచ్చెను. హిందువులు ఉత్సవముతో బోవుచు మసీదులో ప్రార్థనచేయుచున్న మహమ్మదీయులపై రాష్ట్రధర్మబలము కారణమున తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రెస్.)

కవీంద్రుని 67 వ జన్మదినోత్సవము

యువరపు పయనము

కలకత్తా, మే 7:—విశ్వభారతీయ రవీంద్రనాథుగారి 67 వ జన్మదినోత్సవము జరుపుటకు ఉత్సవపు టేర్పాటు లాన ర్వుటచే రవీంద్రనాథు తామరగారు యువరపు పయనము బుధవారం 9 తేదీకి మార్చుకొనిరి. (ప్రీ ప్రెస్.)

ఇంద్ర గారి ఉదయగోరుట

లాహోరు ఆర్యసమాజము తీర్మానము

లాహోరు మే 7:—లాహోరు ఆర్యసమాజము వారు నిన్నటిసభలో ప్రాధేసరు ఇంద్రాగారి ఆశీర్వాదము చెడినందు న విడుదల చేయవలెనని గోరుచు తీర్మానించిరి. (ప్రీ ప్రెస్.)

ఆశీర్వాదము

ఆయురారోగ్య సాభాగృహీయులుగ మదములోడను పల్లి, శంభుప్రసాదు! మహితపద్మధరత్తు కామాక్షి, నెల్లూ! శ్రీమహాదేవుల డెంటో రక్షించుగాక! లమల మతితోడ దేశసేవా ప్రశక్తి! గడపురుగుగాక ఆనందకలనఁ చేలి! తరతరంబులదాక నీ ధరణిముందు! వలలుఁ గావైతొవ్విత్తి ప్రబల మగుచు! ఇహపరంబుల దంపతులిక్కు రేక! వగుచు నిశ్చల ప్రేమగుభాతరంగ! డోలికాపాలియందు నుయ్యాల లూగి! నెలనెవరుగాక కాశీతీర్థవసునను!!

కా. శివయోగానందరావు.

- * * *
- 111 వసంతో శాంతిరచనము జేయుదు మన్న
- జేద మధ్యయనంబు లేదు నాకు,
- ఆమృతబీజముల బద్ధములు వ్రాయఁగవిత్వ
- పంపద నాకడఁ జాల దంత,
- బరులపదెమ్మ తేకడజులజేదుమా
- త్రలంకాకుఁ దెల్లక్కరాలం గుండు,
- శతమాన మంచు నక్షత్ర త్రేనఁ జల్లఁగా
- నెటనుండి వాత్సల్య యెరవుచెత్తు?
- గీ|| అరిసి యాహార శయ్యావిహారయతి
- నీపహువరహుగళికి నిదకరణః
- నేర్చి యారోగ్యభాగ్యము నెల్లపుకొలువ
- దలఁతు ధన్యంతరిస్వామి నెలమి నిపుడు.
- ఏలూరు,
- 9-5-1928
- హనుమంతవజ్రబజ్జగయ్యశర్మ
- నైద్యుడు-మొక్కాము, ఏలూరు,

ఒక అద్భుతము

ఒక శ్రీ చెవులలోనుండి తమాషా

పురుగులు వచ్చుట

కొచ్చిక్, మే 7:—తిరువాన్కూరులో తెలక్కారా అను గ్రామములో నొక శ్రీ చెవులలోనుండి తమాషా పురుగులు వచ్చుచున్నవి. ఈమె క్రీస్తు శ్రీ. వయస్సు 18 ఏండ్లు. బయటికిరాగానే అవి తప్పించుకొనుటకు ప్రయత్నించును. కొన్ని సమయముల నీపురుగులు ఆమె కండ్లలోనుండిగూడ వచ్చును. ఈ పురుగులు సీసాలో ఉంచగా 7 రోజులు బ్రదికెను. చాలమంది డాక్టర్లవద్ద నీమె మందుపుచ్చుకొన్నది. ఆయుర్వేద వికారదులును నీమెకు చికిత్సచేసివారు. లాభములేకపోయెను. ఆపురుగులు వచ్చుటవలన నామె కేనిగమైన బాధయులేదు. (ఆ. ప్రెస్.)

పుయ్యూరులో తుపాను

బెజవాడ, మే 7:—ఈ మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు పుయ్యూరులో గొప్ప తుపానుకొట్టినది. అనేక చెట్లు, ఇండ్లు, ఫ్యాక్టరీలు పడిపోయినవి. (ఆ. ప్రెస్.)

బొంబాయిమిల్లు సమై

60,000 కూలీలు బొంబాయివదలివారు

పిక్నెటింగు జరుగుచున్నది

బొంబాయి, మే 7:—ఈ రోజునమై పరిస్థితులలో నే మార్పులేదు. ఇంకొంతకాలము సమై జరుగవచ్చును. చాలమంది పనివారు గ్రామములకు పోయివారు. 20,000 కూలీలు పొగయోడలమీదను, 40,000 రైలుమీదను వెల్లిపోయినారు నిలెఖలవలన తెలియుచున్నది. పోలీసుకమిషనర్ గారు పిక్నెటు చేయగూడదని చెప్పినను సమైవారులు పిక్నెటింగు చేయుచున్నారు. చాదరలో గోల్డుమెహర్ మిల్లుగేటువద్ద రిగురు పిక్నెట్లు నియోగింపబడిరి. ఇంతలో పోలీసువారువచ్చి యీ రిగురిని మోటారులో నెక్కించుకొని కార్మికసంఘములో వొప్పజెప్పిరి. పిక్నెటుచేయవారిని పోలీసులు అరెస్టుచేయుట లేదు 65 మంది కాంటినెంటులు పిక్నెటుచేయుటకు వెడిలి వారు. వారితో మోటారుబండ్లలో పోలీసులును పోవుచున్నారు.

మిల్లుయజమానులు పరిస్థితుల నాలోచించుటకు యీమధ్యాహ్నము కలిసెదరు. (ప్రీ ప్రెస్.)

బొంబాయి, మే 7:—జోషి, జివ్ నాథ్, జగ్ వాల్ పోలీసుకమిషనరుగారిని కలసికొని పిక్నెటుచేయుటకు ఆనుమతిని వేడిరి. కమిషనరుగారు ఇద్దరికన్న నెక్కవ ఒక మిల్లు వద్దని లంచుండి పిక్నెటు చేయరాదనియు, ప్రజలనుచేర్చి ప్రజల రాకపోకల కిబ్బంది కలంక జేయరాదనియుచెప్పి. పిక్నెటుకు ఆనుమతించెను. ఇంతకుపూర్వము పిక్నెటు చేయుచున్నవారిని మోటారులో పట్టుకొని పోయిరి. (ఆ. ప్రెస్.)

బొంబాయిమిల్లు పరిస్థితులు

(ఆసిసియేటెడ్ ప్రెస్ తెలిపార)

సమైవారులు నగరములో నితర పనివారినిగూడ సమైలోనికి దించుటకు ప్రయత్నములు చేయుచున్నారని తెలియుచున్నది. ఇందుకుఫలితముగా రైల్వేస్టేషన్లందుకు అధికారుల కొకప్రతి మువంపివారు. అందులో (1) జీతముమెచ్చు చేయబడకపోవుట (2) 45 ఏండ్లకుమించినవారికి డాక్టరుపరీక్ష తప్ప పోవుట (3) కనీసజీతములు నిర్ణయింపబడకపోవుట (4) పనివారి సంఘమును అధికారులు ఒప్పుకొనకపోవుటనుగురించి వెప్పబడియున్నవి.

ఇవి యిట్లుండగా పనివారు జోషి జీనీవాల్ జగ్ వాల్ లాగారుల పోలీసుకమిషనర్ తో సంప్రదించి పిక్నెటుచేయ గూడదను ఆర్డరు తీసివేయ ప్రయత్నింపవలెనని తీర్మానించి వారు.

సమై సంఘమునా యజమానులముందు పెట్టిన కోర్కెల విషయమై యజమాను లేనిరారాకు రాలేదు. వైగా వారు సమై సంఘములో నేం దరు మితవాదులు యెం దరు అలివారులని యడుగుచున్నారు. సమైసంఘ మువారు, జవాబిచ్చుచు అలివారులైనను మితవాదులైనను ఈ విషయమై యేకాభిప్రాయము కలిగియున్నారని తెలియపరచిరి. యజమానులు ఆనవసరమైన కార్యక్రమమును పాించివారిని లేబర్ చాయకులు తలచుచున్నారు. వారు ప్రభుత్వము వారు జోక్యము కలంకజేసికొనువరకు నిట్లే తాత్పర్యము చేసెదరని తలచుచున్నారు.

బొంబాయి కార్మికసంఘంలో సమైవారులయెడల సానుభూతి జాతును, తీర్మాన మువపాదంపబడుననియు, సమై వారులచే నిల్లప్ప భూములను మెరకచేయించుటకు లక్షరూపాయలు ఘోషారు చేయబడుననియు తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రెస్.)

సర్ జాన్ పైమనుగారికి బ్రాక్వేగారి బహిరంగ సభ

కొండు తేబిలు సమావేశమునకు సూచన

సర్ జాన్ పైమనుగారికి శిన్నరు బ్రాక్వేగారి బహిరంగ సభ "న్యూ లీడరు" పత్రికలో యీ క్రిందివిధమున ప్రకటించబడినది:—

మీరును స్టాట్యూటరీ కమిషనరుయొక్క మీతోడి సభ్యులును భారతదేశమును తొలిసారి చరిత్రించి మరలినవచ్చిరి. భారతదేశముయొక్క సౌందర్య సాభాగ్యములను, సాహిత్యవర్ణములను, దారిద్ర్యమునుగూడ మీరు చూచినవచ్చిరి. అందలి జాతి భేదములను కులభేదములను, మూఢ మతాచారములను గని మీరు కలవరపడుచున్నారు.

పై విషయములను మీరు గాంచుటయేగాక, భారతదేశముయొక్క సూతన భావోద్దేశముగూడ కొంతవరకు మీరు గాంచియుంటును. అనగా, పరాధీనత్వమునుండి దప్పించుకొన యత్నించు జాతీయభావోద్దేశ మేగాక, సాంఘిక స్యామ్యత్వ భావోద్దేశము, విప్లవోద్యమము దుత్సహము, శ్రీ స్వాతంత్ర్యోద్యమము, పాలముకాపులయొక్కయు పరిశ్రామిక పనివాంఛయొక్కయు తిరుగుబాటు, యిదియన్నియుగూడ మీరు గాంచియుంటును.

ఇవిన్నియు గూడ, మీలో నెట్టి యభిప్రాయముదయింపజేసినవి? భారతదేశము నిష్పాద్యులయొక్క కష్టమును స్ఫులను, అందు కడలుచున్న సూతన మహాకేతులను గమనింపగా ఆంధ్రప్రదేశ్ లయొక్క భావిదేశను కొద్దిమంది ఆంగ్లేయప్రభులు యెంతటి సమర్థతతో నయినను నిర్ణయింపబూనుట వృధా ప్రయత్నమని మీకు యెరుటలేదా?

భారతదేశమునకును బ్రిటను దేశమునకును గల పూర్వ సంబంధము బట్టి బ్రిటనుదేశముపై కొంతభాగ్యత మొనబడి యు, భాగ్యత ఒక్కదినములో తొలగిపోవాలననియు, యీ విషయమున బ్రిటిషుపార్లమెంటు లగు బాగ్నెత్తో మెలగవలెననియు, యెల్లరంగీకరించుట వాస్తవమే. ఇందుకొరకు బ్రిటిషుప్రతినిధులు భారతదేశమునకు బోవలసిన యనవరముగూడ గలను కాని వీరికి భారతదేశ భావిరాజ్యాంగము నిర్ణయించు భాగ్యతనివగుట సలహాగాదు. భారతదేశముపైబడిన యెట్టి రాజ్యాంగముగూడ తృప్తికరముగా నడువజాలదు. అది సరిగా ననువలయుననుచో అది భారతదేశముకొరకే భారతదేశముచేతనే స్వయముగా నిర్ణయింపబడవలెననుమృతులు నిరాకరించుటకు కారణము

భారతదేశ యాత్మగౌరవముకొరకు జేబడు పాపిచే సాధించబడిన సమృద్ధులను నొక్కిచెప్పుచు కడుశేర్పుతో మీరు భారతదేశముయొక్క సహకారమును బొందజుత్తించిరి కాని యీ సమృద్ధులు చాలకుండెను. భారతదేశ రాజ్యాంగ మెటులుండవలెనో నిర్ణయించు సధికారము కేవలము బ్రిటిషు కమిషనరుకే గలదను ఆహురారముతో జూపబడిన యగౌరవమును అవి తొలగింపలేదు. భారత ప్రతినిధులు సహాయకులుగా ముత్రమే కమిషనరుతో గలియవలెనని గోరబడిరి. జాడ, భారతదేశ నియోజక వర్గములచే గాక, బ్రిటిషు యుద్వ్యంశులతో నామిశ్రేణు సభ్యులతోను విశేషముగా గూడియున్న కాపనసభచే నియమింపబడవలెనని గోరబడిరి. కమిషను వివిధరాష్ట్రములను దర్శించినపుడు, దేశ ప్రతినిధులు మీయొక్క యనుమతిమీదనే పాల్గొనవలెనని గోరబడిరి. మీరు గోరినపుడెల్ల మీతో పాల్గొనక జేరుగానుండవలెనని గూడ భారతప్రతినిధులు గోరబడిరి.

మొదటి యజమానమును దొంగించుటకు చేయబడిన యాయత్తములు దానిని మరింత దృఢపరుచునేగాని తీసివేయజాలవు. భారతదేశములో మర్యాదగల ప్రతిజాతీయ సంస్థయును యీసమృద్ధులను నిరాకరించుటవలన మీరాశ్చర్యపడలేరని నేను నమ్ముచాలను. నిజశీలియేదో మీకే తెలియును. మీతో సహకారము జూపిన పార్టీలు బ్రిటిషు అధికారమునకు లొంగుబాటుజూపునట్టివియును, లేక, సాంఘిక స్వలాభమును గోరునట్టివియును, నయియున్నవి.

మీ మిత్రులవలెక జూడుడు, వీరితో గొంపరు జాతీయ శ్రేయముగా కసాంఘిక శ్రేయమును గోరుకొద్దిమంది మహమ్మదీయులు క్రైస్తవమతమునగా బ్రిటిషుగా రికత యేయను దురభిప్రాయపరులగు క్రైస్తవులు గొంపరు మరకొందరు ప్రజాప్రాతినిధ్యములేని నిమ్మజాతులు.

ఈసంఘములలో కల్లకేష్టత మునులగు సంఘములేలియును. మీతో గలియనేలేదు. నునిముసవితియును, భారతకాపనసభయొక్క మునిము పొత్తియును మీకమిషనుతో జోక్యము కలంకజేసికోలేదు. యీ రోపియును నాగరికతగాక భారతీయ నాగరికతతో గూడిన క్రైస్తవమతాభివృద్ధిని గోరక్రయ ప్రభులందరును, సాంఘిక వాదులుగాక జాతీయవాదులే యయియున్నారు. భారతదేశమంతయును అస్పృశ్యుల నాయకుడగు గాధిమహాత్ముడు, నిమ్మజాతుల రాయభారమునకు జవాబియుల రాయభారమున కెంత ప్రాతినిధ్యమునుండో అంతకంటె నెక్కివప్రాతినిధ్యముండ జాలదనుటతో, నిజమునే వక్కాదించెను. (ప్రీ ప్రెస్.)

మదరాసువార్తలు

శ్రీ త్యాగబ్రహ్మసభ:—ఈ సభవారి యాజమాన్యముక్రింద రేపు రాత్రి 8-30 గంటలకు వి. కుబ్రహ్మబ్రహ్మ అయ్యగారు పి. సి. ఆర్. నటరాజు చెట్టియార్ హిందూ బాలికాపాఠశాలలో గానసభను జరిపెదరు.

బాలికాపాఠశాల వార్షికోత్సవము:—కలవల తిరువంగడతూక చెట్టిగారి బాలికాపాఠశాల వార్షికోత్సవము ఈ నెల 10 తేదీన గా. వి. రామేశం పంతులు ప్రాధికారము జడ్జిగారి యధ్యక్షతక్రింద జరపబడును.

ప్రమాదమరణము:—గత ఆదివారము రాత్రి హైదరాబాద్ కు చెందిన తరువాత ఆసుపత్రిలో మరణించిన 15 ఏండ్ల బాలుని చావువిషయమున ఇన్స్పెక్టరు కర్రీగారు విచారణ పూర్తయిన పంపిణీయింపగా రామరావు ప్రమాదపడిన గతిగనని తీర్పుజేసిరి.

రాకపోకలు:—జె. కోట్మేస్ ఎమ్. ఎల్. ఎ. గారు గతరాత్రి కలకత్తాకుపోయిరి. వీరికి మదరాసులో విన్న మధ్యాహ్నము భాస్ బహదూర్ అబ్దుల్ కరీమ్ సుప్రసాద్ గారు విండోసగిరి.

పానగలు రాజాగారు, సి. నన్నయగారు, నవాబ్ అక్బర్ ఖాన్ బహదూర్ నైజాం కేబినెటు సభ్యులుగారు, ఎ. సి. క్రొంబి. ఐ. సి. ఎస్. గారు నేటి యందు మదరాసు వచ్చిరి.

కల్చల్ జె. డి. ప్రాఫెసరుగారు గతరాత్రి మదరాసు నుండి కలకత్తాకు పోయిరి.

హైకోర్టు బీచియందు కొట్లాట:—గత ఆదివారమున జరిగిన కొట్లాటలో మరణించిన అక్బర్ యను నాటి దుర్మరణమునుగూర్చి ఇన్స్పెక్టరు మాన్ గారు విచారణ పలికిరి. వదిమిది సాక్షులను విచారించిరి. సాక్షులు కొట్లాట ఎట్లు ప్రారంభమైనదో తెలిపిరి. తంచాయితీవారందరే కేసును గా నీయాసానికి కత్తిపోటులవలన మరణము కలిగినదని తీర్పు చెప్పిరి. ఆ కత్తిపోట్లు కృష్ణ అను నాతడును మరియొకరును కలుగజేసిరి. వారు మువ్వరును ఇప్పుడు ఎర్రకుళానున్నారు.

ఈ చనిపోయినయాతడొక కుటుంబనివాడు. వాని భూమి సహస్రరూపమున కనేకము చెల్లిరి.

యునైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ ఎన్సురెన్సు కంపెనీ:—ఈ కంపెనీ పాలీసీవార్ల సభ గతవారమునాడు మహాజనసభా మండలిమున ఎ. ఆర్. వెంకట్రామయ్యగారు ఎం. ఎ. వి. ఎల్. గారి యధ్యక్షతక్రింద సమావేశమైనది. అధ్యక్షులుకాక 61 మంది హాజరైరి. పాలీసీవార్ల డైరెక్టర్ల నెమ్మ కొనుబడువిషయమున ఓట్లను తీసికొనబడినది. అందు ఆధికముగా ఆర్. రంగాచారిగారికి ఓట్లుయొసగబడినందున వారియపుడు పాలీసీవార్ల డైరెక్టరుగా నెమ్మకొనబడినది యధ్యక్షుడునుడివెను. అంతలో నాటి సభ ముగిసెను.

అరుంధతీయ మహాసభవారి పంచాయితీకోర్టు:—గత ఆదివారమునాడు పెరియమెట్లో రావుసాహెబ్ ఎల్. సి. గుడున్నామి ఎమ్. ఎల్. సి. గారి యధ్యక్షతక్రింద అచ్చటి నాస్తవ్యులు కోరినప్రకారము ఒక పంచాయితీ సభజరిగెను. అచ్చటి నాస్తవ్యులలోగల కలనామలను పరిష్కరించుట కీ సభ జరుపబడినది. పంచాయితీదారులెవరు సూచించినయములను బడినది. అందు మొదటికి ఒక ఫండునుంచి బాకీపడిన ఎన ముండుగురు ఋణికుల తగాదా పరిష్కరించుటలో పంచాయితీదారులు ఆ ఋణికుల తీర్పులకు వచ్చే జూనునెల 1 తేదీ వరకు గడువు యివ్వబడినదని చెప్పగా నందరు అంగీకరించిరి. వేళలేనందున తక్కిన విషయములనుబట్టి మరియొకసభలో చూచించబడును.

సుభాను చంద్రబోసుగారు మహాత్ముని దర్శించుట
అహమ్మదాబాదు, మే 7—సుభాను చంద్ర బోసు గారు వచ్చి పర్యాగ్రహత్రయమునందు మహాత్మాగాంధీగారితో సమాసము. నేడు బహిరంగసభలో సుపర్యనింతురు.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము
వి. వ. పరిశోధనములు
ఈ దినము రిజిస్టరు నెంబరు కలవారు గత వి. వ. పరిశోధనములకు దుత్తరైరి.
2 వార్షిక ఫీజుకట్ నెమ్మ
1-వ క్లాసు. 562.
2-వ క్లాసు 879, 875, 878, 881, 882, 884, 886, 887.
3-వ క్లాసు. 561, 563, 567, 568, 570, 571, 573, 574, 576, 579, 580, 585.

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము
వి. ఎస్. సి. డిగ్రీ (వ్యవసాయ)
పరిశోధనములు
1928 ఏప్రిల్లో జరిగిన వి. ఎస్. సి. డిగ్రీ (వ్యవసాయ) పరిశోధనయందు యీ దినమునెంబరులు గలవారు దుత్తరైరి :—
మొదటి భాగము
2-వ తరగతి :—1 నుండి 14, 16, 18 నుండి 26, 28 నుండి 39, 41, 42.
రెండవ భాగము
2-వ తరగతి :—2, 3, 4, 44, 45, 47 నుండి 58, 59, 60, 64 నుండి 66.

ఫోర్టు నెంటుజార్జి గెజెటు
పబ్లికు కాళు
ఉత్తరఆంధ్రాటెజెటు జడ్జిగారు వేసవి సెలవులలో చిత్తూరుజిల్లా అడిషనల్ సెషన్సుజడ్జిగా నియమింపబడిరి. వీరు నెల్లూరులో కచ్చేరీచేయుదురు. పశ్చిమగోదావరి జిల్లాజడ్జిగారు వేసవి సెలవులలో కృష్ణజిల్లా అడిషనలు జడ్జిగా నియమింపబడిరి. వీరు ఎల్లూరునందు కచ్చేరీచేయుదురు.
జ్యూడిషియలు కాళు
సి. బి. కన్నింగ్ హామ్ గారు మదరాసు పోలీసు కమిషనరుగా నియమింపబడిరి.
రిజిస్ట్రేషను కాళు
కె. కృష్ణస్వామి శాస్త్రిగారు అన్యాయస్థాన రిజిస్ట్రేషన్ గా గుంటూరునకు నియమింపబడిరి.
రివిన్యూ కాళు
జి. అనంతరామచెట్టిగారు కడపజిల్లా డిప్యూటీ కలెక్టరుగా జనరలు డిప్యూటీగా నియమింపబడిరి.
పబ్లికవర్క్స్ కాళు
వి. అయ్యప్పగారి అయ్యరుగారు కర్నూలు డివిజను ఎక్జిక్యూటివు ఇంజనీరుగా నియమింపబడిరి.
ఎస్. డి. ప్రాఫెసరుగారు కృష్ణా తూర్పుభాగమునకు ఎక్జిక్యూటివు ఇంజనీరుగా నియమింపబడిరి.
సానిక సర్వేపాలన కాళు
హెచ్. ఆర్. సహానరావుగారు బళ్లారి జిల్లామెడికలు ఆఫీసరుగా నియమింపబడిరి.
నాన్యాయ కాళు
కర్నూలు జిల్లాలో యీ దినమున పేర్కొనబడినవారు 2-వ క్లాసు మేజిస్ట్రేటులుగా నియమింపబడిరి:—వి. శ్రీనివాస అయ్యంగారు, సి. పార్థసారథి నాయుడుగారు, జి. గోపాలరావుగారు, చార్లెస్ జాన్ గారు.

ఈ దినమున ఆయా ప్రదేశములందు ప్రత్యేక మేజిస్ట్రేటులుగా నియమింపబడిరి.
ఆర్. దొరస్వామినాయుడుగారు తిరుత్తనీ చిత్తూరు జిల్లా.
వాసుమప్ప సోమప్పగారు. రాయదుర్గము, బళ్లారి జిల్లా.
బానాథ్ కె. హబీబ్ ఉద్దీన్ సాహెబ్ గారు, బి. చిన్నమల్లప్పగారు, బానాథ్ ఎమ్. హుద్దీను సాబుసాగారు అనంతపురం, అనంతపురంజిల్లా.
పబ్లిక కాళు
బి. బి. ఎమ్. కృష్ణకామయ్యగారు మదరాసు గవర్నరుగారి ఎగ్జిక్యూటివ్ కాన్సిలు సభ్యులుగా నియమింపబడిరి.
ఆర్. జె. సి. రాబర్టుసన్ గారు మదరాసు వర్తక సంఘమువారివలన మదరాసు పోర్టు ట్రస్టీగా నెమ్మకొనబడిరి.
ఎఫ్. బిల్లేగారు మదరాసు షేంబర్ ఆఫ్ కామెర్స్ వారివలన మదరాసు పోర్టు ట్రస్టీగా నెమ్మకొనబడిరి.
సానిక సర్వేపాలనా కాళు
తంబళ్లపల్లి నల్లప్పరెడ్డి నారాయణరెడ్డి మదనపల్లి తాలూకాలో అధ్యక్షులుగా చిత్తూరుజిల్లా జేలాయ పంపుమున కోకపట్నముగా నియమింపబడిరి.

ఎగ్జర్ పోలీసుకోర్టు
ఒక ఇటలీస్ట్రీకి జరిమానా
ఎగ్జర్ పోలీసు నివసింపచున్న శ్రీమతి మార్గెటా అను నొక ఇటలీయేషన్ స్త్రీకి డెనిమియన్ లింగులలో రూపాయా జరిమానా విధించిరి. ఈ కేసును ఎస్. అబ్దుల్ సాద్ అయ్యగారు ((బోరర్) రిజిస్ట్రేషన్ ఒక ముగింపుగా గావ్య దము గత ఏప్రిల్ 17 తేదీన జరిగినందు. అప్పుడు ఈ సెల అతనిని అగౌరవపరచి మీద ఉమ్మడినది. అందుకు కేసుపై బడినది. ఈ స్త్రీ తన సేవకును కోర్టులో నొప్పుపాడెను.
మసీదులమధ్య బియ్యపుమర
తిరుపతిలో కలెక్టరు ఉత్తరువు
తిరుపతి, మే. 7:—రెండు మసీదులమధ్యనొక బియ్యపుమర నిర్మించుటకు తిరుపతి మునిసిపలు సంఘమువారు అనుమతి నొసంగుట తీర్మానించినందున. ఈ తీర్మానము అమలు జరుపకుండ చిత్తూరు జిల్లా కలెక్టరుగారు ఉత్తరువు జేసినందున. కను ప్రార్థనలకు భంగము కలుగునని మహమ్మదీయులు అభ్యంతరము నూచించినందున. (ఫీ. వెం.)

వాతావరణ సీత
1928 నం. మే నెల 8-వ తేదీ మంగళవారము

మార్పులలో	గత 24 గంటలలో అత్యధికము	గత 24 గంటలలో అత్యల్పము	నెల	మసీదు	మసీదు
మార్పులలో	గత 24 గంటలలో అత్యధికము	గత 24 గంటలలో అత్యల్పము	నెల	మసీదు	మసీదు
గోపాలపూర్	98	81	...	2.0	+ 0.9
చిత్తూరు	98	80	...	2.8	+ 1.4
కాకినాడ	92	78	0.1	1.5	+ 0.7
మచిలీపట్నము	94	88	...	4.8	+ 8.5
కర్నూలు	105	82	...	0.7	- 0.1
బళ్లారి	101	74	0.4	1.0	- 0.1
అనంతపురం	...	...	0.5	1.5	+ 0.6
కడప	105	82	...	2.5	+ 2.0
నెల్లూరు	108	81	...	0	- 0.5
మద్రాసు	94	81	...	0.1	- 0.5
కడపూరు	98	81	...	0	- 0.7
సోమ	101	72	1.1	4.8	+ 1.5
కోయంబూరు	95	74	...	2.1	+ 0.1
తిరుమనూరు	101	82	...	2.8	- 0.1
నాగపట్నము	94	81	...	0.8	- 0.5
నడప	98	79	...	1.8	- 1.5
పాంజి	90	84	...	0.1	- 1.6
తిరునల్వేలి	...	...	...	1.5	- 1.7
తిరునెల్వేలి	89	81	...	6.5	+ 2.0
కొచ్చి	89	80	...	5.5	- 0.2
కాలిక్టు	94	81	...	3.2	- 1.6
మంగళూరు	91	75	0.3	4.8	+ 2.5
తెంగుళూరు	97	71	...	0.4	- 1.8
మోకాక	82	59	0.5	3.8	- 0.2
కొడైకానా	78	55	...	7.8	+ 2.1

సర్కారులు:—రాకినాడలో 0.1" వర్షింపెను. ముట్టు దట్టముగనున్నది. మచిలీపట్నములో విస్తారముగ నున్నది. మచిలీపట్నములో 4 కాకినాడలో 6 డిగ్రీలు తగటివేడిమి తక్కువ. గోపాలపురంలో 3 డిగ్రీలు ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి కాకినాడలో 3 డిగ్రీలు తక్కువ.
డక్కన్:—అనంతపురంలో 0.5" బళ్లారిలో 0.4" వర్షింపెను. ముట్టు విస్తారముగ నున్నది. బళ్లారిలో రాత్రి తగటివేడిమి 3, 4 డిగ్రీలు తక్కువ.
కర్నాటకము:—మద్రాసులో ముట్టుగా నున్నది. తగటివేడిమి 2 మొదలు 5 డిగ్రీలు తక్కువ.
న. వ. నారాయణ అయ్యరు,
సహాయ వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

గిన్ను గారి శకునపు పలుకులు

శ్రీశ్రీశ్రీ

పైమనుకమిషనువారు ప్రసాదించబోవు నూతన సంస్కరణములపట్ల హిందూదేశమును సుముఖముగ గావించుటకు, గిన్నుగారు ప్రయత్నించుచున్నట్లు దోచుచున్నది. కాని వీరిశకునపుపలుకులు భారతీయుల నుద్దేశపూరితముల గావించుటకు మూత్రమే తోడ్పడగలవు. గిన్నుగారు సూచించెడి మాటలు, ఇప్పటిసంస్కరణములకన్న అభ్యాన్నముగ నున్నవని చెప్పవచ్చును. కేంద్రప్రభుత్వము నిరంకుశముగ నుండును. భారతశాసనసభ నామినేటడు సభ్యులతో నింపబడును. ఇక రాష్ట్రములలో, గిన్నుగారు భేదముల గల్పింపజూచుచున్నాడు. భారతదేశమున కంతకును స్వరాజ్యవిధానమును నిర్మించుటకు మార్కుగ, ప్రతి రాష్ట్రము గూర్చియు ప్రత్యేకముగ విచారించి, అనుకూల విధానమును ప్రవేశపెట్టవలయునట. రాష్ట్రములను పరాధీనముగ నుంచుట కింతకన్నను సులభమార్గముండబోదు. కాంగ్రెసుపక్షమువారు, వయస్సు వచ్చినవారందరకును వోలు అధికార మీయవలయునని కోరెద రనియు, విగతినవారు మాత్రము అట్టి అధికారమును కోరరనియు, గిన్నుగారు జోస్యము జెప్పచున్నారు. కాంగ్రెసులో నాల్గవల చందాదారులవలన గలుగునష్టములను ఇతరు లిది వరకే జూచియున్నారు. ప్రత్యేకసాంఘికప్రాతినిధ్యము, ప్రభుత్వోద్యోగములలోనేగాక, స్థానిక స్వపరిపాలనసంఘములందును, విద్యాసంస్థలందును గూడ నెలకొల్పవలయు నని గిన్నుగారు కోరుచున్నారు.

నిమ్నజాతులకు మాత్రము ఎప్పటికిని, నామినేటను ఏర్పాటు చేయవలయు నని, గిన్నుగారి తలంపు. వీరికి ప్రత్యేక నియోజకవర్గముల సేర్పరచుట గిన్నుగారి కేమాత్ర మిష్టములేదు. నామినేటనులవలన నిమ్నజాతులకు గలుగు చున్న యిబ్బందులను జూచుచునే యున్నారము. ఇట్టి ఏర్పాటు ఎంతత్వరలో అంతరించిన నంతమే లని, భావింపబడుచున్నది. గిన్నుగా రిపద్ధతి నింకను నిలుప గోరుట, ఎంత హానికరమో యూహింపవచ్చును. నిమ్నజాతుల పట్ల సివిలు సర్వీసువారి కేమాత్రము అభిమానము గలదో, దీనిని బట్టి గ్రహించ వచ్చును. నామినేటనులు ప్రభుత్వ బలమును పెంచుచున్నవి గాని, నిమ్నజాతులయభివృద్ధికి తోడ్పడుట లేదు. గిన్నుగా కొనగడలచిన రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము నిరంకుశాధికారముతో తుల్యమే యగుచున్నది. లా ఆర్డరు శాఖను వీరు ముఖ్యము కొనగ డలంపలేదు. మేజిస్ట్రేటులను, పోలీసువారిని, శాసనసభతో తొలగింప వీలు లేని ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సభ్యుని యధీనమునం

దుంచవలయు నని వీరు గోరుచున్నారు. ఈరీతిని ముఖ్యశాఖలను శాసనసభల వశమునుండి తప్పించుచో, ప్రజలకు సంక్రమించు అధికారము నామమాత్రమగును. భారతీయుల కున్నతోద్యోగముల నిచ్చుటలేదని, మొరలు వెలువడుచుండ, గిన్నుగా రిదివరకే మితిమీరిన ఉద్యోగము లీయబడె నని విచారపడు చున్నారు. ఇంతటితో భారతీయుల కున్నతోద్యోగములను నిలిపివేయ వలయు నని, గిన్నుగారు నలహా నిచ్చుచున్నారు.

స్వపరిపాలనము లేకున్న మానె, భారతీయుల కున్నతోద్యోగములయినను లభించునను నాశనము అంతరింపగలదు. 1917 సంవత్సరపు ప్రకటనము హిందూదేశముకు బాధ్యతాయుత పరిపాలనా ప్రదానమును, ఉన్నతోద్యోగప్రదానమును, ప్రధానాశయములుగ సూచించెను. గిన్నుగారు రెంటికిని నున్న జుట్టుచున్నారు. ఉన్నతోద్యోగములను భారతీయుల కింకను ప్రసాదించుచో, ఇండియా మంత్రిగారి అధికారమునకు భంగము కలుగునని గిన్నుగారు భయపడుచున్నారు. భారతీయోద్యోగులు, ఇండియామంత్రి చెప్పిన చొప్పున, నడువరు గాబోలు. గిన్నుగారు, అధికారహృదయమును ప్రతిఫలించజేయుచున్నారని నమ్మవచ్చును. పైమను సంస్కరణములును, ఈరీతి ననుసరించు ననుటకు సందియములేదు. వీరిపై నాశపెట్టుకొనక, భారతీయులు స్వశక్తిచే, స్వరాజ్యమును సాధింప వలసిన యవసర మొత్తేని గలదు.

మితవాదులకర్తవ్యము

అఖిలపక్ష సమావేశమువారు ఈనెల 19 వ తేదిన బొంబాయి నగరమునందు గూడెదరు. దీనికి సభ్యులు, చింతామణి, శివస్వామి అయ్యరు, సెతల్ వాడు, కుంజ్ర మున్నగు మితవాదప్రముఖులు హాజరై తోడ్పడెదరని తెలియుచున్నది. రాజ్యాంగ విధానమును నిర్ణయించుటకు, మితవాదుల యనుభవము మిగులతోడ్పడు ననుటకు సందియములేదు. వీరిలో పలువురకు పరిపాలనానుభవము గలదు. పైమను కమిషనుకు అఖిల పక్ష సమావేశమువారు తగిన జవాబు చెప్పవలయును. వీరు అనుకూల సంస్కరణ విధానమును తయారుజేసి, స్వయం నిర్ణయపు హక్కును కాపాడుకొనవలయును. మితవాదులు తమ బహిష్కారపు పట్టుదలను తుది వరకు విడువకుండు రని నమ్మెదము. మితవాదుల నయినను చీలదీయవలయు నని, యీవారమందిన బ్రిటీషు పత్రికలు గోరుచున్నవి. మితవాదులు వారంతల వారే లొంగిపోయి, స్వరాజ్యపక్షమువారి నుండి వేరయ్యెదరని, లండను టైముస్పత్రిక యూహించుచున్నది. జి. టి. గార్డెట్టగారు మాత్రములు తలంచుటలేదు. నేషనల్ పత్రికలో వ్రాయుచు, బర్క్-కాపెడ్డు ప్రభువుగారి అవివేక ప్రసంగమువలన, భారతశాసనసభ పైమనుకమిషనును బహిష్కరించె ననియు, మితవాదులబహిష్కారపు పట్టుదల హెచ్చెననియు, రాజకీయనాయకు లెవరును కమిషనుకు తోడ్పడబోరనియు, స్వల్పసంఖ్యాక సంఘముల రాయబారముల కెట్టివిలువ లేదనియు, ఇంతకు పూర్వము మితవాదులు తృణీకరింపబడిరనియు, ఇకముందునుండియైనను వీరిని ఛేర

దీయుట యవసరమనియు, జనసామాన్యము ప్రభుత్వపక్షమున నున్నారనుట వట్టిభ్రమ యనియు, పైమనుకమిషనువా రింతవరకు రాజకీయ నాయకులను సమాధానపరచుటకెట్టి ప్రయత్నములనునలుపలేదనియు, గార్డెట్టగారు చెలిపిరి. వీరు దేశపరిస్థితులను స్వయముగ తిలకించియుండిరి. పైమనుకమిషనునందు సమానసంఖ్యాకు లగు భారతీయులను సభ్యులుగ జేసినగాని, మితవాదులు లొంగెదరనితోచదు. ఆనంగతినే సర్ సెతల్ వాడుగారు పయ్యె సీరుప్రతికాప్రతినిధికి చెలిపిరి. వీరు వైస్రాయికమిషను ఏర్పాటు నేమాత్ర మంగీకరించుట లేదు. వైస్రాయి కమిషనుకు పార్లమెంటరీ కమిషను కుండు గౌరవ ముండదని, వీరితలంపు. హిందూదేశమునందలి వివేకవంతు లెవరును పైమనుకమిషను నామోదించ రనియు, కార్యక్రమమునందు స్వల్పమార్పుల గావించినమాత్రాన ప్రయోజనముండదనియు, పైమనుకమిషనువా రెట్టియార్థాటములజేసినను, మితవాదులు తోడ్పడజాలరనియు, సీతల్ వాడుగారు చెలిపిన యభిప్రాయములు చాల ఖాడితము గ నున్నవి. న ప్రూ గారు గూడ ఈ తీరుననే బల్కిరి. అందుచే మితవాదులు తెల్లకమిషను నెన్నటికిని అంగీకరింపరని నిశ్చయ మగుచున్నది. బ్రాక్స్లే గారు పైమను గారికి వ్రాసిన బహిరంగలేఖలో, రాండు టేబిలు సమావేశము దప్ప వేరొక ఏర్పాటువలన ప్రయోజన ముండదని స్పష్టపరచిరి. ఈ సమయమున ఇంగ్లండు ఎటులమెలగినను, అన్ని పక్షములవారును పైమను కమిషనును బహిష్కరించి, స్వరాజ్యవిధానమును నిర్ణయించుటకు కలసి పనిచేయుట ముఖ్య వశ్యకము. అట్టితరి, భారతీయుల దృఢనిశ్చయము నేరును విఫలపరుపజాలరు.

బ్రిటీషు లేబరు ప్రతినిధులు

ఆగస్టునెలలో బ్రిసెల్సు నగరమునందు అంతర్జాతీయ సాంఘికవాదుల సమావేశము జరుగనున్నది. ఈ సమావేశమువారు, వివిధ దేశములలోని లేబరుపక్షములు పరాధీన జాతుల విషయము నెటుల భావించుచున్నవో, విచారించెదరు. బ్రిటీషు లేబరు పక్షమువారు, జార్జి లాన్సుబరీ, ఆలివియరు ప్రభువు, స్నెల్, బక్సులను మున్నగు ప్రతినిధుల నీ సమావేశమునకు ప్రతినిధులుగ బంపెదరని తెలియుచున్నది. పీ రేమసి చెలిపెదరో ముందుగాని తెలియదు. కాని వీరిలో నెవరైనను, పరాధీనజాతుల స్వాతంత్ర్యముపట్ల జూపదగిన అభిమానము జూపుట లేదు. లేబరుపక్షమువారిలో కొందరు భారతీయుల స్వయంనిర్ణయాధికారమును పైకి ఆమోదించుచున్నను, ఆచరణలోనేమాత్రము తోడ్పడుటలేదు. రాయల్ కమిషనుకు తోడ్పడవలయునని, పైసభ్యు లెల్లరును బోధించియేముంసిరి. ఇప్పటికిని వీరివైఖరి మార్పుజెందలేదు. హిందూదేశమునకు సంబంధించినంతవరకు, వీరికిని, కన్న రెవ్వుప్రపక్షమువారికిని ఆచరణలో నెట్టి భేదము గనుపించుటలేదు. ఆలివియరు ప్రభువుగారు ఇండియామంత్రిగ నున్న సమయమునందే, బెంగాలు ఆర్డి నెన్సు ప్రయోగింపబడెను. ఆర్డి నెన్సు ప్రయోగమును ఆలివియరు ప్రభువుగారిప్పటికిని సమర్థించుచునే యున్నారు. తగినంతబలము లేకబోవుటచే

ఇతరపక్షములకు భిన్నముగ ప్రవర్తించు వీలులేక బోయెనని, లేబరుపక్షమువారప్పుడు సాకుజెప్పించుచుండిరి. ఇప్పుడు మీరు అధికారపక్షవియందు లేకున్నను, పైచునుకమిషనుకు వీరేల తోడ్పడవలయునో తెలియదు. భారతదేశక్షేమమునకు వీరేల విరద్ధముగ ప్రవర్తించవలయును? ఇంగ్లండులో అన్ని పక్షములవారును ఇంపీరియలిస్టు భావములచే ప్రేరితులయియున్నారని చెప్పవచ్చును. అన్ని దేశములలోను ఇంగ్లండు ఎక్కువగా పరాధీనజాతులను పరిపాలించుచున్నది. అంతర్జాతీయసమావేశమువారి యెదుట, బ్రిటీషు లేబరుపక్షమువారు ఇంగ్లండు చేసినతప్పిదము నయినను అంగీకరింపవలయును. లేనియెడల, ఇంపీరియల్ విధానము నయినను సమర్థింప వలయును. భావిపరిణామ మెటు లుండునో చూడవలయును.

కద్దరు

భారతీయు లీ సమయమునం దొనర్చవలసిన ప్రధానధర్మములలో కెల్ల, కద్దరు నిర్మాణము ముఖ్యమయినది. విదేశవస్తు బహిష్కారమున కింతకన్న ననుకూల సాధన మింకొకటి కనుపించదు. ప్రజలబహిష్కారనిశ్చయమును కార్యరూపము దాల్చజేయుటకు, దేశము కద్దరును దీక్షతో చేపట్టవలయును. కద్దరు సంఘమువారు వంగదేశమునందు తిరిగి వాదాపు లక్షరూపాయలను వసూలు జేయ గలిగిరి. తంతకారకసంఘము జరుపుచున్న కృషిని, పలువురు శ్లాఘించిరి. రాజకీయ విషయములవలె, నిర్మాణకార్యక్రమమునకు సంబంధించిన విషయములు గూడ, ప్రజల కాకర్షవంతములుగ నుండునని, సతీత చంద్రదాసు గుప్తగారు కనిపెట్టిరి. నిర్మాణకార్యక్రమనిర్వహణావశ్యకత, యిప్పుడు దోచినంత స్ఫుటముగ నిదివర కెన్నడును దోపలేదు. స్వరాజ్యము పరులయన్గ్రహముపై నాధారపడునను నమ్మకము దొలగుటచే న్యక్షక్షయే ప్రధానాధార మని గోచరించుచున్నది. ఇట్టి సమయమునందు భారతీయులు నిర్మాణ కార్యక్రమమును శ్రద్ధతో నిర్వహింపనియెడల, అమూల్యావకాశమును గోల్పోయినవారగుదురు. కద్దరు వ్యాప్తి గాంచినకొలదియు, దాని ధర గూడ తగ్గకమానదు. కద్దరు ధర హెచ్చునియు, కద్దరు ముతకయనియు సాకుజెప్పక, ఎల్లరును దీనిని ధరించుటకు ప్రతిప బూనిన, దేశపు టాథిక స్వాతంత్ర్యమును, రాజకీయ స్వేచ్ఛయు గూడ తప్పక లభింపగలవు.

కెనియాభారతీయులు

ఫీతాం రిపోర్టు కెన్యాభారతీయుల కన్యాయ మొనర్చెను. సంఖ్యలందు తక్కువయగు యూరసియనుల ప్రాబల్యము నధికముజేసి, అధికసంఖ్యాకులగు భారతీయుల ప్రాతినిధ్యమును తగ్గించెను. యూరసియనులకు ప్రత్యేకప్రాతినిధ్య మొనగ గూడదనియు, సామాన్య నియోజకవర్గమే యేర్పడవలయు ననియు భారతీయులు ఖండితముగ గోరుటయ గాక, తమకు నామినేషనుతో బనిలేదని గూడ జెప్పిరి. ఇందుపై కెనియాగవర్న రగు నర్ ఎడ్వర్డు గ్రిగ్గారు మండిపడి, భారతీయులు అసహాయము నవలంబించిరని నిందించిరి. వీరిపై ఇతరజాతులవారు పగదీర్చుకొందు రను ధ్వనిని

సూచించిరి. హిల్టను కమిషనువారు భారతీయుల మొరలను విచారించెదరని, గ్రిగ్గారు ఆశబెట్టుచున్నారు. విచారణఫల మేమగునో ముందుగనే చెప్పవచ్చును. కెనియా ప్రభుత్వమువారు సూచించిన ఆకర్షణలకు లోబడక, భారతీయులు ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొననందులకు, వాని మాతృదేశమభినందింపకమానదు. ఈ సమయమున ఇండియా ప్రభుత్వము జోక్యము కలుగజేసికొని, భారతీయుల కష్టములను నివారించవలయును. గ్రిగ్గారి నిందలకు తగినప్రతిస్పత్తిర మీయవలయును. హిల్టను కమిషనునందు భారతీయుల నొక్కరినయినను సభ్యులుగ నియమింపరయిరి. ఇట్టి సందిగ్ధసమయమున, భారతీయుల హక్కులను ఇండియా ప్రభుత్వమువారెంతవరకు రక్షించెదరో చూడవలయును.

బొంబాయి ప్రభుత్వ సభ్యుల మాన్యు

బొంబాయి ప్రభుత్వసభ్యులగు సర్ చుని లాల్ మెహతా, సర్ జహంగీరు గార్ల ఉద్యోగ పరిమితి త్వరలో ఆఖరగును. శ్రీచెన్ను వార్తల ప్రకారము, సర్ గులాంహుస్సేను హిదాయతుల్లా గారిని, జె. బి. కాంగారాని, పైవారల స్థానమున నియమించెదరని తెలియుచున్నది. కాంగారా ప్రస్తుతము అడ్వకేటుజనరలుగనున్నారు. హిదాయతుల్లాగారు మంత్రిలుగ నున్నారు. మంత్రిని కార్యనిర్వాహక సభ్యునిగ జేయుటవలన గలిగెడి నష్టము నిండుక యూహింపవచ్చును. ప్రజాప్రతినిధులనుండి మంత్రిలను నియమించెదరు. మంత్రిలు శాసనసభకు బాధ్యతవహింపవలెనను నియమము గలదు. కార్యనిర్వాహకసభ్యులటుల బాధ్యత వహింపరు. ఇట్టి స్థితిలో మంత్రిలకు కార్యనిర్వాహక సభ్యత్వము లభించునను నాశ గలుగుచో, వారు ప్రజల పక్షమున పాటుబడక ప్రభుత్వపక్షము నభిమానించుట సహజము. ఈరీతి మార్పులు, మంత్రిల బాధ్యతను పెంపుజేయుటకు మారుగ, వారిని మరింత నిరంకుశులుగ జేయుటకే తోడ్పడగలవు. ప్రస్తుత సంస్కరణములక్రింద, ఎట్టికార్యము లయినను జరుగుటకు వీలగుచున్నది.

ఇచ్చినను పుచ్చుకొనకుండుట

సామాన్యముగ, ప్రభుత్వమువారు హెచ్చు అధికారములకై పరితపించుచుండురు. ప్రభుత్వములకు నిరంకుశాధికారముగూడదని, శాసనసభ్యులు వాదించుచుండురు. కాని పంజాబు శాసనసభలో, వేరురీతి జరిగెను. ఎవ్వరియినను లాండురివిన్యాను చెల్లింప నక్కరలేదని ఉత్తరువిచ్చుటకు ప్రభుత్వమున కధికారముండవలయునని, శాసనసభ్యులొకరు గోరిరి. అట్టియధికారము తమకక్కరలేదని, ప్రభుత్వసభ్యుడు చాటెను. ప్రభుత్వమునకు అధికారము ఇచ్చినను పుచ్చుకొనకుండుట వింతగ నున్నదని, మరియొకసభ్యులొకరు చాటిరి. ప్రభుత్వమువారేల యిట్టి యధికారమును స్వీకరింపరయిరి? ప్రభుత్వమువారి కిట్టియధికార మున్నయెడల, రయితులు వారిని వేధింతురని, రివిన్యూమెంబరుగారు సమాధాన మిచ్చిరి. రయితులకు సాకర్యము నీయవలసి వచ్చునను భయముచేత, ప్రభుత్వమువారు తమకు విచక్షణాధికార మక్కరలేదని చెప్పట, ప్రజాసామాన్యముపైగల యభిమానమునకు నిదర్శనము గాజాలదు. రయితుల ఉపశాంతికి వీధు తోడ్పడదరను నాశ కవశాశము గనుపింపదు.

కాంగ్రెసువిజయము

ఇప్పటికిని కాంగ్రెసు పక్షమునకు పలుతావుల జరుగు ఎన్నికలలో విజయము గలుగు చున్నది. ఆంధ్ర దేశమునం దేమి, తమిళ దేశమునం దేమి, కాంగ్రెసు పక్షమునకు విజయపరంపరలు గలుగుచున్నవి. నేటివార్తలప్రకారము, హఠాతా మ్యునిసిపలు సంఘమునందలి ఇరువది స్థానములలో పదు నేడు స్థానములు, కాంగ్రెసు పక్షమువారి స్వాధీనమయ్యెను. కాంగ్రెసు పక్షమే యధికస్థానముల నాక్రమించుటచే, కాంగ్రెసు ఆశయములను కొనసాగింప వీలగును. కాని, దురదృష్టవశమున కాంగ్రెసు పక్షమునందు కొంతకాల మగునప్పటికి అంతఃకలహములు పెరిగి, కాంగ్రెసు ఆదర్శములు మూలబడు చుండును. ఇట్టి దుస్థితివలన, అనేక స్థానిక సంస్థలలో కాంగ్రెసు పక్షము నిర్వీర్య మగుచున్నది. అట్టియవస్థ హఠాతా మ్యునిసిపలు సంఘమునకు గలుగకుండు గాక యని కోరెదము.

బొంబాయి ప్రభుత్వమునందు మార్పులు

సర్ చునిలాలు మెహతా
సర్ జహంగీరుగార్లు విరమించుట

క్రొత్తసభ్యులెవరు?
బొంబాయి, మే 7:—చుహులతేవ్యునండి శ్రీచెన్ను ప్రతినిధి యిట్లు తినినంపుచున్నాడు.

బొంబాయి ప్రభుత్వమునందు వచ్చేకెలనండి జరుగు మార్పులనుగూర్చి అనేకవిషయ లక్షణములనున్నాడు. సర్ చునిలాలు మెహతా గారు, సర్ జహంగీరుగారు ఉద్యోగమునండి విరమించుచున్నాడు. సర్ చునిలాలుగారు మరికొంతకాలము పనిలోనుండు రను వార్త లనత్యయ. వారికి వెంటనే విరమింపవలెనని యున్నది.

సర్ గులాంహుస్సేను హిదాయతుల్లాగారిని జె. బి. కాంగారాని (ప్రస్తుతము అడ్వకేటు జనరలు) క్రొత్తసభ్యులుగ నియమింప గవర్నరుగారు చురుచిరని తెలియుచున్నది. అప్పుడు మంత్రివర్గములో వచ్చు భారీ సింధిసభ్యులలో నొకరి తొలగింపబడును. (శ్రీచెన్ను.)

హఠాతా మునిసిపాలిటీ

కాంగ్రెసు అసభ్యులు ఎక్కువమంది గెలుచుట కలకత్తా, మే 7:—నేడు హఠాతా మునిసిపాలిటీకి జరిగిన బై ఎలక్షనులో కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు యిరువురు గెలిచిరి. ప్యూత్రేముగ నిలదిన మార్గురు అభ్యర్థులు ఓడిపోయిరి. ఇప్పటికి జరిగిన 20 స్థానముల ఎన్నికలలో 17 వరు కాంగ్రెసువారు ఎన్నుకొనబడిరి. ఈ పత్తిరము మునిసిపలు బోర్డునందు కాంగ్రెసుపక్షమే యెక్కువజలము కలిగియుండును. (అ. ప్రె.)

మితవాదులకు విన్నపము

కాంగ్రెసు కార్యదర్శి ఆహ్వానము

సర్వపక్షసమావేశమునందు పాల్గొనగోరుట ఆలహాబాదు, మే 7:—కాంగ్రెసు ప్రధానకార్యదర్శి బొంబాయిలో 10-వ తేదీన జరుగు పర్యవక్ష సమావేశమునకు శేషనల లిబరలు ఫెడరేషను (మితవాదపక్షము) ప్రతినిధులందరిని ఆహ్వానించుచు ఒక విన్నపము ప్రకటించిరి. ఫెడరేషను క్రిందటి సభలో వీరు ఎన్నుకొనబడిరి. వీరిలో చాలమంది యాదివవానితో సహా సభకు రానున్నారు. సర్ తేజబహదూరు ప్లాచి. య. చింతామణి, సర్ పి. ఎస్. శివస్వామి అయ్యగారు, సర్ చిమనులాలు కెతెల్వాడు, సర్ మోరోంతుజో పి, జె. కె. జాను, వి. ఎం. కెల్కాడు, హృదయచాధ కుల క్రాగాడు. (అ. ప్రె.)

లాహోరు, మే 7:—లాహోరు ఎలక్షను పట్ల కలెన్సి నీ డెడకురులు లాహోరుకిక్కులులాలు మున్నగువారు గవర్నరు ప్రకృత మార్పులను హాయిలేదంపకుటకు నియమించిరి.

భాదీ ప్రచారక సంఘమువారి పర్యటనము

జయప్రదముగా జరిగినది

వంగదేశములో లక్షరూపాయలు వసూలైనవి

కలకత్తా, మే 7:—భాదీ ప్రచారక సంఘమువారి సోదరభ్రాతృ కళాకారుల భాదీ ప్రచారక సంఘమువారి కొనసాగిన యాచార్యసంవత్సరమున మునిలాల్ కొథారిగారు భాదీ యాచార్యమును చాల అభివృద్ధి గాంచినదని నడిపిను వంగదేశమున దాదాపు లక్షరూపాయలు వసూలైనవి. భాదీలో తాలూకాకు అవసరముగా తాను బోలెటవెచ్చుబట్టచేత నింక వంగదేశములో నుండుటకు వీలులేదని యతడు చెప్పెను. వంగదేశము తనచేతనే నంతవరకు భాదీకి సాయము చేయవలెనని యతడు కోరెను. శ్రీయుత రాజగోపాలాచారిగారు వంగదేశమున భాదీ ప్రచారకుల సభి నందించెను. భాదీధరలను యింకా తగ్గించవలెనని యతడు కోరెను. వివిధ భాదీ ప్రతిష్ఠాపనలు కలసి పని చేసి న యెడల మంచి ఫలితము కలుగగలదు. బహిష్కారద్యమము భాదీ ప్రచారకులకు కొంచెము అంతరాయము గలిగించునో యని యతనికి భయము. కాని అన్ని పాత్రలవారును, అంతకు వాయకులును భాదీపట్ల అభిమానము గలిగియుండుట సంతోషకరమని యతడు నడిపెను. శ్రీమన్ సంఘబహిష్కారద్యమము నెగురుట భాదీయభివృద్ధికి వేరుమార్గము లేదని యతడు నడిపెను. (ప్రీ. ప్రెస్.)

పర్యటన జయప్రదముగా జరిగినది

కలకత్తా, మే 7:—శ్రీయుత రాజగోపాలాచారిగారు జులైలో బహిష్కార బాంధాయి మొయిలో కలకత్తావల్లికి. 12 మేనాడు అభివృద్ధి తంతుకారక సంఘసభకు వారు సభ్యులై నుండురు. ప్రచారక సంఘమువారు వంగదేశమునుండి వెనలిపోవునప్పుడు శ్రీ ప్రెస్ ప్రతినిధి చూట్టడగా, భాదీపరిస్థాన్ వ్యవస్థాపకుడు సతీష్ చంద్రదాస్ గుప్తాగారు, వారి పర్యటన జయప్రదముగా జరిగినదని చెప్పెను. వాయకులు 80 సభ్యులలో ను పన్యసించిరి. ఆ సే క వం ద ల ప్రజలలో ముచ్చటించిరి. వారికి జరిగిన మర్యాదలు, వారిహితభోజనము వినినవైఖరియు నిర్మాణకార్యక్రమము నుడల ప్రజలకుగల యభిరుచిని వ్యక్తపరచిరి.

(ప్రీ. ప్రెస్.)

అసోసియేటెడ్ స్పెషల్ తంతివార్త

మాకు యుద్ధాడే అందిన అసోసియేటెడ్ స్పెషల్ తంతి వార్తలో యాభివృద్ధిగానున్నది.

భాదీ ప్రచారక సంఘమువారు వంగదేశమును పదిలిపోవుచున్నప్పుడు, సతీష్ చంద్రదాస్ గుప్తాగారి శ్రీమంత్రి ప్రకటన గా వుంది.

“నేట్ జర్నల్ లోట్ బహిష్కార శ్రీయుత రాజగోపాలాచారి, మునిలాల్ కొథారి, శంకరలాల్ బాంకర్ కలకత్తాకు ఏప్రిల్ 5 తారీఖున వచ్చి వంగదేశములో నెలకోజాలు పర్యటన గావించిరి. అచార్యగారు వారితో నుండిరి. నేనును ప్రస్తుత చంద్రభూషింగారును వారితో నే యుంటిమి. కలకత్తాలో ఉపన్యసించుట, డబ్బు వసూలుచేయుట మి క్రమేగాక ప్రచారక సంఘమువారు బహిష్కారలో, రాజ్ మే, నో గాన్, దుబల్ పాట్స్, బలీహార్, ముహదేశ్ ప్రార్, డిజిట్ ప్రార్ కామిల్లా వై లిట్ మొదలగు స్థలములకు వెళ్లిరి. కొన్ని కారాములవలన వారు ప్రజలందరినూ డి విరాళములను కోరక భాదీయందు అభిమానముగల కొలది ముంఁస్తే సాతులను మాత్రమే దర్శించిరి. క్రింద నివ్వబడు విరాళములను భాదీ ఉద్యమమునకు పార్టీ వివక్షణలేక నందరు సహాయముచేసినట్లు తెలియగలదు. వంగదేశములో జరుగుచున్న భాదీపనియెడల ప్రజా సాయాస్యమున కభిమానము కలిగినది. చాలజిల్లాలలో కరువులవలన డబ్బువసూలుకు అంతరాయము కలిగినది. జరిగినయీపనికి చాలముట్టుకు మునిలాల్ కొథారిగారే ప్రత్యేకసామ్రాటలు. దాదాపు లక్షరూపాయలు వసూలైనవి. ముచ్చడి సభలలో నాయకులపన్యసించిరి అనేక శ్రీమంత్రిలగుడ జరిగినవి. అచార్య పి. సి. రేగారు తనయభిమాన వాగ్దోషిని ప్రసంగించిరి. రాజగోపాలాచారిగారి వాక్యానుక్రమము, సరస్వతి మును సచ్చతేజస్వళియు సంఘమువారి ప్రచారములో చాల ఉపయోగకారకమైనవి. వాయకుల ఉపన్యాసముల ప్రజలు విని జగోరణిజూడ, ఉద్దేశకరమును రాజగోపాలాచారిగారు నన్ను సమృద్ధిగా నిర్మాణకార్యక్రమమును కొనసాగించుటయందు ప్రజలకభిరుచి కలుగుచున్నదని తేలుతదగును. ఈ ప్రచారము

వలన వంగదేశములో భాదీ ఉత్పత్తి హెచ్చుకొనవని కోరుచున్నాను. ప్రచారక సంఘమువారు వంగదేశములో భాదీ ప్రచారకలలో మాటలాడి వాగ్దోషులగుడములను త్యాగము నకును, ఓర్పును చాల సంతోషించిరి.

ఈ పర్యటనమును జయప్రదముగా నొనర్చిన సంఘములకు, నేను వందనము లొనర్చుచున్నాను.

వంగదేశమున వసూలయిన (రవ్వము 8) టేలు దాటినది.

ఎం. ఎస్. ఎం. రైల్వేపనివాండ్ర సంఘము

నిన్న సాయంత్రము పెరంబూరు రైల్వేస్టేషనుకు రైలు దురుగానున్న ముయిదాసుకుండు పైసంఘమువారు చూడజేసి సాధారణదళను జరిపి సంఘ అభివృద్ధియును మార్గముల వాలో చించిరి. శ్రీయుత అప్పారావునాయకగారు రన్వీక్షిత వసాించియుండిరి.

సంఘకార్యదర్శియగు డి కొళండ్రెగారు క్రమమున ప్రసంగించుచు రైల్వే ఇలాకా వని చేయు ప్రతివాదును సంఘము నందు సభ్యుడుగా నుండునట్లు చూడవలెనని పార్లమెంటరీ సభ్యులు కొందరు హిందూదేశమునకువచ్చి ఇచ్చట పనివాండ్రుని బాగుగలేదనియు ఇందులకై కాసనసభలయందు తీర్మానములవల్ల బాగుచేయవలసినదనియు నుద్ఘోషించిరి. పనివాండ్రు నిర్మాణమునకు వస్తూ వాండ్రందరును యేకమై తీర్మానము అంగీకరణము కావలెననియుండును. సభ్యులకుండు ఉపయోగకరమైన మూలధనము నేర్పరచవలసినదని హెచ్చరించిరి.

మహాసభి నాయకగారు ఉపన్యసించుచు రైల్వే ఇలాకాలోనున్న వారందరు సంఘసభ్యులై ధనపహాయముచేయుచుండిన సేగాని తమస్థితి అభివృద్ధి చేయవలసినదని సలుపు ఆదోదనను తమ అధికారులు గమనింపజాలరనిరి.

సభాపతికి వందనములతో సభ ముగియబడినది.

వివాహపు డోరేగింపులో బాణసంచా

పదిమంది చనిపోవుట, 50 మందికి గాయములు రావల్సింది, మే 7:—వివాహసమయమున జరిగిన డోరేగింపునందు బాణసంచాకాల్పుచుండ ప్రమాదవశమున పదిమంది మరణించి 50 మందికి గాయములు తగిలెను. పెండ్లి కొడుకు సోదరుడును మేనమామయు చనిపోయినవారిలో కలరు. గాయపడినవారు ఆస్పత్రిలో నున్నారు.

నీటిలో పడి విడుగు తప్పించుకొనిరి

నోవారాలి, మే 5:—మేను వానదిలో పడవలో పోవుచున్న ప్రయాణికులమీద విడుగుపడెను. ఒక ముసల్మాను చనిపోయెను. ఇంకొక ముసల్మానుకు కొంత హానికలిగెను. విగిలిన ప్రయాణికులు ఆకస్మాత్తుగా నీటిలో పడి విడుగువలన మరణము తప్పించుకొనిరి. (ప్రీ. ప్రెస్.)

దివాలాయగుటచే నృత్తితప్పెను

రంగూన, మే 5:—అనేకలక్షలకధికారియగు మూలా అను మహమ్మదీయుడు యిటీవల దివాలాపిటీషను దాఖలుచేసెను. అతనిని కోర్టువారు విచారణచేయుచుండగా ఆరాత్తుగా దుర్బులుడయ్యెను. అతనిని మోటారుమీద యింటికి తీసికొని వెళ్లిరి. కాని అతడంతకంతకు నిరసించి స్వార్థకముకొప్పియుండెను. విచారణ వాయిదాపేసుబడినది. (ప్రీ. ప్రెస్.)

పుత్రశోకం-ఆత్మహత్య

గుజరాత్, మే 7:—కాలేశిలో చదవుచున్న తన కుమారుని మరణము పహింపలేక ఒకశిక్ష్యుగృహము నల్లమందు తిని ఆత్మహత్యగావించుకొనెను.

కొల్లీరురాజు యువారపు పయనము

బామి, మే 7:—సర్ హరికింగుగారు మే 21 వ తేదీన ఇంగ్లాండునకు బోయెదరు. వారు లేనిసమయమున సంస్థాపకరి పాలనను ముగ్ధులమంత్రులు జూచుచుండురు.

ఖడ్గరుచై పన్ను తొలగుట

లాథియానా, మే 7:—సానిక మునిసిపలు సంఘము వారు పన్నుల విధానమునుమార్చి ఖడ్గరుచై యిడివరకు ముఖునకు 8 అణాలు విసూలుచేయుమందిన ఓర్వకాయ పన్ను తొలగించిరి.

కరోలు రాకొమరుడు రాజ్యమును దీసికొను లలంపులేదట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లాడన్, మే 8:—రాజ్ కౌలూలో రాజకీయ ప్రచారమును సలుపుటచేతను దుమేనియాలో కాసు సింహాసనమును దీసికొనుటకు సిద్ధముగనుండునని ప్రకటనలను బరపుటకు విమానముల నేర్పాటు చేయలేదనియు కరోలు రాజ్ కొమరుడు వెలుపుచున్నాడు.

కరోలునుగూర్చి దుమేనియా యాధికారులట్లు వెలుపుచున్నాడు. రాజ్యముక్కురలేదని ఆతడు వాస్తవముచే ఆతడుచేయు పనులన్నియు వ్యక్తితరముగాని రాజ్యమునకు సంబంధించవు. దుమేనియాకు 10 సంవత్సరములవరకు ప్రభుత్వము సమృద్ధిచనిదే రాననిరి. కరోలుకు దుమేనియాలో తోడ్పడు వారెవరులేరు.

ఆపను రషియా నైనిక బడంబడిక

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

రషియాలో నైనిక బడంబడికను అమానుల్లా రాజ్ గారు నిరాకరించిన పదంతులు అప్పియూని అధికారులు వెలుపుచున్నాడు. అట్టి ఆలోచనలే లేవట. అందుచే ఆతడు అంగీకరింపటగాని నిరాకరింపటగాని జరుగలేదట.

కెయిరీలో కమ్మానిస్టులను బట్టుకొనుట

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లాడన్, మే 8:—సాతీసువారు ఆసియామహాదు కమ్మానిస్టులను బట్టుకొని 18 చుట్టి అరెస్టుచేసినట్లు, ఇందులో విస్తారము ఇటలీ గ్రీస్ మొదలగునవి. వారిని ప్రవాసమును కంచెద రెవరెన్సు చుట్టు.

రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము సభాద్యయము

కలకత్తా, మే 7:—సామ్రాజ్య కాపన సభ్యులగు సత్యేంద్ర చంద్ర మిత్రాగారు స్వరాజ్యపార్టీ ప్రభోధకులు (విప్లు) రాజోవు నూతన రాజ్యాంగ సంస్కరణములను గూర్చి యిట్లు తమ యభిప్రాయమును వెల్లడించుచున్నారు:—

ధిల్లీలోని సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమునకు అసెంబ్లీ సభ యును పేటు కాన్సిలును రెండు కాపనసభలలో ఏవిధముగా కలవో అట్లే రాష్ట్రీయ కాపన సభలకు అనగా మద్రాసు కలకత్తా మున్నగుచోట్ల రెండేరి కాపనసభలు ఏర్పాటు చేయవలెనని సయిమును కమిషనువారు ఊహించుచున్నట్లుగా తెలియుచున్నది. ఇట్లు చేయుటచుండితే కాని ఒకవిధమైన కట్టుదిట్టము ఉండవలెను. ప్రభు సభవారు చేసిన తీర్మానమును పై అధికారముగల సభివారు రద్దుచేసినయెడల యీ సభాద్యయమువల్ల ప్రయోజనముండదు.

ప్రజాయిత్రాశిలయందు మంత్రులకుగల అధికారము నామమాత్రావశిష్టము చేయబడినది. కాపనసభలలో ప్రజానియోజిక సభాధిక్యము కలదని యెడితే తే గాని ఆ యా నియోజిక వర్గముల నిర్ణయము తంత్రియంతముగా ఏర్పాటు చేయబడుటవల్ల ప్రజా ప్రతినిధులు ఒక్కొక్కటిగా ఏ కమయములోను ఏకీభవింపజాలరున్నాడు. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము ప్రత్యేక పరిపూర్ణాధికారము పైలో పములు నివారించబడిన సేగాని గిడించదు. (ప్రీ. ప్రెస్.)

సుప్రసిద్ధనాటకములు

(వి. లక్షీకాంతకవి)	4718
సత్యహాదిశృంగదీయము	1-0-0
సాత్రాజితియము (శృంగారసము)	0-12-0
చిత్రమాధవనాటకము (comedy of errors)	0-8-0
హాస్యరసప్రధానము (దంటు సుబ్బావధాని)	
వివేకచూడామణి (శ్రీశంకరాచార్యులు)	1-0-0
(సుబ్రహ్మణ్యభాగవతుల ఆర్థ తాత్పర్య విశేషాంతములతో)	
శ్రీకృష్ణతత్వము (సుబ్రహ్మణ్యభాగవతులు)	0-1-8
భజగోవిందశోకములు (సుబ్రహ్మణ్యభాగవతుల) భద్యములతో	0-1-0
శ్రీలక్ష్మీనృసింహస్తోత్రము	0-1-0

విక్టోరియాడిపో, మైలాపూరు, ముదాసు,

అవసర ఆంధ్ర రాష్ట్ర ప్రాథమిక పాఠ్యపుస్తక సభ-గుంటూరు

చావలి సత్యనారాయణగారి ఆహ్వానోపన్యాసము
“హిందూదేశమున విద్య ప్రభుత్వమున ప్రవేశపెట్టబడనే లేదు. తదుపరి తీవ్రమగు జయప్రదముగను ప్రభుత్వమువారిచే ప్రతిపదింపబడినది. అదైన జగమునందంతటను తిప్పలతడిక యని అంగీకరింపబడిన విధానముపై నడుపబడెను. తుదకు నేటి నీతికి లేబడెను.” అని మాతృములో హావోపదేశము తన రక్షించిన “ఎడికేమను ఇండియా” అను గ్రంథమున తెలియజేసిన దానియందు సత్య మొలకెగలదు. ఈ సత్యమును ఋజువుపరచుటకు ప్రభుత్వమునుండియు జరుగుచున్న చరిత్రను కొంత విచారింతుము.

1757 సం॥ మున జరిగిన స్థానిక పాఠశాల హిందూదేశపు భావిని నిర్ధారణచేసినదని చెప్పట కేమాత్రమును సంతోషము లేదు. స్థానిక పాఠశాలాంతరము అంగ్లేయులు హిందూదేశపు పరిపాలకులైరి. తదుపరి 1854 వ॥ మునకు ఆనగా మును 100 సం॥ మునకు బ్రిటిషువారు హిందూదేశమున విద్యచెప్పటకు ఏర్పడిన ప్రయత్నము చేయలేదు. 1798 సం॥ మున మాత్రము ఈ క్షయించియు కంపెనీ దైర్ఘ్యములలోని సభ్యులు కొందరు దేశమున విద్యకొరకు కొంతమే తమను వెచ్చించుటకు ప్రయత్నముచేసిరి. కాని అంగ్లేయులలో భయోత్పాతము కలిగింపబడే తీవ్రమగుటకు గురియై ప్రయత్నము నిరసంపన్నమైనవచ్చెను. తదుపరి 1818 లో కంపెనీవారికి తిరుగవ్రాసియున్న ఫర్మానాలో దేశమున విద్యకు కంపెనీవారి ఆదాయములో ఖర్చుంపాను సంవత్సరమునకు ఒకలక్ష రూపాయలు ఖర్చుపెట్టవలయునని చేసిన ప్రయత్నము కొంతవరకు జయప్రదమయ్యెను. కాని 1828 సం॥ మునకు ఏమాదేశ్యముకొరకు ఈ లక్షరూపాయలు ఖర్చుపెట్టబడవలయునని తీర్మానించిరి. ఆయన దేశ్యము కొరకు ఈ ఖర్చుపెట్టబడలేదు. అప్పుడు యిండియా ప్రభుత్వమువారు ఒక బిల్లు ప్రవేశపెట్టి కంపెనీని ఏర్పాటుచేసిరి. 1834 సం॥ ములో మెకాలిసంఘము దీనికి అధ్యక్షుడై హిందూదేశపు విద్యావిధానమును నిర్ధారణచేసెను. విద్యదేశభావలలో నేర్పరచడట, ప్రజలకు నిజమైన విద్యచెప్పగూడదట! ఇంక ఏమేమగుట. వీనియన్నిటికన్నను మెకాలిగారి విద్యావిధానమునందు మరియొక లోపముగలదు. అదియే యింక వారు జనసామాన్యముయొక్క విద్యనుగరించి ప్రస్తావన చేసియుండలేదు. ఉన్నతవిద్య కొందరికినేర్పిన విద్యాసౌకర్యములేవని వారినుండి జనసామాన్యమునకుగలవని వారితలంపు.

అప్పటినుండియు 1858 సం॥ మునకు విద్యావిధానమున కై ప్రయత్నము లెక్కడను కనుపడలేదు. 1858 సం॥ ము హిందూవుల విద్యనుగరించి ప్రభుత్వమువారు చాల తీవ్రపరిశ్రమచేసిరి. అప్పుడు కంపెనీకి ప్రెసిడెంటు అయిన ఛార్లెస్ ఫ్రెంచ్ అను అయిన చాల దూరదృష్టి గలిగినవంటి, చారిత్రాత్మకమైన విద్యావిషయక ఫర్మానాను హిందూదేశముకిచ్చెను. ఇదియే ఇప్పటి మన విద్యావిధానమునకు మూలము. కాని దురదృష్టవశాత్తమున ఆ విధానమున దేశపరిపాలకములారింపబట్టు మార్పులకు మార్గ ప్రభుత్వమువారు వానిని వాతనముచేసిరి. ఈ ఫర్మానాలో ఇంతవరకును ఆయనందన్న “వడజోత” సిద్ధాంతము ఖండించబడెను. ప్రాథమికవిద్య ఎక్కువ ప్రాముఖ్యమునకు రావలయునని ఇది నిర్ధారణచేసెను. విద్యాకాఖలు ఏర్పడి ప్రతిరాష్ట్రమునందును గ్రాంట్స్ షిప్ పద్ధతిని ప్రభుత్వమువారు ఈ సంవత్సరమున ప్రారంభించిరి. ప్రభుత్వమువారు సహాయముచేయు పద్ధతి అయిపోయి వచ్చినవెంటనే దేశమునందలి ప్రాథమిక పాఠశాలలు త్వరితగతి అభివృద్ధిచెచ్చెను. ప్రభుత్వమువారు చేసిన ఈ కొద్దిపాటు మునుపటి ప్రాథమిక విద్యాభివృద్ధికి ప్రభుత్వమువారు జోక్యము పెట్టుకొన నగ్గరలేనిది ఒకప్పుడేర్పడెను. 1882 సం॥ మున లార్డుస్టోన్ 1854 సం॥ డిస్ట్రీక్ట్ ఏర్పాటు పనిచేసిన విచారింపబడు ఒక సంఘమును ఏర్పాటుచేసెను. ఈ ఉపసంఘమువారు 1854 సం॥ మున ప్రతిపాదించబడి స్థాపించబడిన సిద్ధాంతమున ఆపాదించి బలపరచుచు, ప్రభుత్వమువారు ప్రాథమిక విద్యపైని సంపూర్ణ బాధ్యతను వహించి ఎక్కువ పనిమును వెచ్చించవలయునని నిర్ధారణచేసిరి. ఈ సంఘమువారు ఇంతకాలముక్రిందనే ఈ విధముగ నిర్ధారణచేసినప్పటికి ఇంతవరకును ప్రాథమిక విద్యాప్రాప్తియందు ఏర్పడిన అభివృద్ధియు దేశమున నుపడలేదు. ఇట్లు 1904 సం॥ మునకు జరిగినది.

1902 సం॥ మున లార్డుస్టోన్ ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కు నొక దానిని సమకూర్చి 1904 సం॥ ములో సంఘమువారు నొక దానిని ఏర్పరచెను. ఈ యొక్క మూలసిద్ధాంత 1854 సం॥ ము విద్యావిధాన ప్రత్యక్షముగా ఆనరబుత్ములను యాచుచున్నది. తదుపరి 1911 సం॥ మున ఆనర గోక్షాగారిచేత భారత కాపనసభలోను, కాపనసభలోను, బుల్ వి. జె. పలేయగారిచేతను బ్యాంక్ కాపనసభలచేత 1918, 1919 సంవత్సరములలో కొన్ని సంవత్సరములకు ప్రాథమిక విద్యాభివృద్ధికి ప్రయత్నము హిందూదేశ ప్రభుత్వము పూర్తిగా విడచియున్నది. 1920 సం॥ మున మాంటుఫర్డు సంస్కృతదేశపు మంగ్రుల పరమ మికవిద్యనాత్రము పూర్తిగా విడిచి మంటుఫర్డు సంస్కృతదేశపు ప్రభుత్వము ప్రాథమిక విద్యావిషయము రణముగా ప్రవేశపెట్టబడినది. తదుపరి ప్రభుత్వమువారు విద్య కొంచెము విచారించెను. సో విచారించెను.

1818 సం॥ మున హిందూలు ఖర్చుపెట్టటకు తీయల విద్యకొరకు ఒక సంవత్సరములకు ఖర్చుపెట్టటయే తప్ప చాల రాష్ట్రించిరి. ఈ లక్ష్యము ఏమియు చేయలేదు. 1854 కాలము వరకు ప్రభుత్వము ఏమియు చేయలేదు. 1854 సం॥ ము విద్యావిధాన 1818 సం॥ మున ప్రభుత్వము వారు దయచేయుచున్నట్లు పాఠశాలలకు వెచ్చించబడుటకు ముందు ప్రభుత్వము ధనము సమకూర్చుటకు ఒక విధమున దుర్భాగమును జనపించెను. ఈ లోపము 1859 సం॥ మున నిర్ధారణపరచబడినది. అందులో స్థానిక ఖర్చు వత్సరపు డెబ్బది ప్రభుత్వములు తమకు వచ్చు భూమి భరించుటకు కొంతవరకు నిర్ధారణచేయుట ఒక ముఖ్య ముదావరణముగా ప్రవేశపెట్టబడినది. ఈ సూత్రము వాదారము చేసికొని మాత్రము ప్రభుత్వములు “సెన్సువల్టు” చేసినవి. ప్రభుత్వములు ఈ సెన్సువల్టును ఆదాయమును రాష్ట్రము, రోడ్డుముదలన వారికి ఖర్చుపెట్టవలెను. విద్య యింకప్పటికి 1870 సం॥ ము వరకు భారత ప్రభుత్వము (సిరియల్ గవర్నమెంటు) వారు విద్యావిషయక విషయమును చూచుచుండిరి. పరిపాలనా సౌకర్యముకొరకు 1901 సం॥ ము నుండియు రాష్ట్రము ఆదాయములలో ఒక ఖర్చుమైన మార్పుగానింపబడినది. కేంద్ర ప్రభుత్వమువారు ఒక ముత్యమును రాష్ట్రము ప్రభుత్వమునకిచ్చి కొన్ని కాఖులు అందుచే ఖర్చుపెట్టవలెను ఏర్పాటుచేసిరి. అప్పటినుండియు విద్యపై కేంద్ర ప్రభుత్వమువారికి సరాసరి సంబంధము ఏమియులేదు. లండన్ లోని హిందూదేశపు కార్యదర్శి ఆపాదించబడిన విద్యావిధానమును, మాత్రము వారు విచారించుచుండిరి. ఈ మొత్తపుధనములను రాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు ఏదేని ఒక ప్రత్యేకాదేశమునకు ప్రభుత్వమువారిచే గురింపబడిన తప్ప, వారికి విలువైనట్లు ఖర్చుపెట్టటకు హక్కుగలదు. అనగా రాష్ట్రము స్వాతంత్ర్య విషయమైనదని మారు గ్రహించగూడదు.

రాష్ట్రము ప్రభుత్వపు ఆదాయములు కొద్దియగుటచేత, వారు ధనముకొరకు కేంద్ర ప్రభుత్వమువారిపై యాధారపడి యుండవలసి వచ్చినది. కనుక రాష్ట్రము ప్రభుత్వమువారు ఏదైన చట్టమును చేయవలయునని ప్రారంభించిన అది సాగుటయు సాగకుండుటయు కేంద్ర ప్రభుత్వము వారి అనుగ్రహముపై వాదారపడియున్నది. అదియు నుగాక కేంద్ర ప్రభుత్వమువారు రాష్ట్రము ప్రభుత్వములకు ఆజ్ఞాపించ వలసిన మూలసూత్రములను తీర్మాన రూపముగ తెలియజేయుచుండుదు. 1886 సం॥ మున హిందూదేశములోని విద్యనిలిచి విచారించుచు కేంద్ర ప్రభుత్వమువారు రాష్ట్రము ప్రభుత్వములకు ఈ విధానమును ఆచరింపబడు నూచించిరి. “గవర్నమెంటు” వారు రాష్ట్రము ఆదాయములను, పెరుగుచున్న మొత్తపు ఖర్చుతోపాటు ఏక్కువ చేయవలెను. ప్రభుత్వమువారు ఖాళీచేసిన స్థలములను స్థానిక ప్రయత్నములచే పూర్తిచేయవలసిన నమ్మకముతోచిన ప్రభుత్వము వారి ఖర్చు తగుదల జూపుచుండ వలయును. 1882 సం॥ ము యెద్యు కేవలం కమిషనువారు చేసిన ఈ సిఫారసును స్థానిక స్వపరిపాలన పద్ధతి చేయవలెనని అభిప్రాయము సారముగను ప్రాథమికవిద్య పూర్తిగా స్థానిక సంస్థల పరమ జేయబడెను. ఈయొక్క మార్పుతప్ప 1870-71 సంవత్సరములో ప్రారంభించబడిన సిద్ధాంతమే అన్ని ముఖ్యవిషయములలోను ఈదినము వరకు ఆచరణయందు దుంపబడుచున్నది. రాష్ట్రము ప్రభుత్వములు విద్యావిధానమున కేంద్ర ప్రభుత్వముపై నెట్లు

ఆధారపడవలసి వచ్చెనో స్థానిక సంస్థలకురా రాష్ట్రము ప్రభుత్వములపై ధనముకొరకు ఆధారపడవలసినవచ్చెను.

ఈవిధమున హిందూదేశపు విద్యా విధానము 140 సం॥ మును పరిపాలించబడినది. ఫలితము ఆర్య సంకీర్తిలో 100 కి 7 గురు విద్యావంతులు. 20 సం॥ ములు రాజ్యము ఆమెరికా వారిచే రాజ్యముచేయబడిన ఫలితము దీవులలో ఆమెరికా వారు 100 కి 41 మందిని విద్యాభివృద్ధి కలుపచేసిరి. ఈ దేశమున ఈ మాంద్యమునకు కారణమేమి?

హానరబుల్ గోక్షాగారు 1911 సం॥ మున భారత కాపన సభలో ప్రవేశపెట్టిన విద్యుద్ధ ప్రాథమిక విద్యాచట్టమును త్రొక్కి వేయుచు ప్రభుత్వమువారు చెప్పినసాకులను గ్రహించుచు. “నిర్బంధవిద్యను ప్రవేశపెట్టుటకు ఇంకను తరుణము రాలేదు” “అవసరమైన ఖర్చుభరించుటకు ప్రభుత్వమువారిధనము లేదు”; “జనసామాన్యము మత పంథాధారిత కారణముల వలన నిర్బంధమునకు వ్యతిరేకముగ నున్నార” ; ఇట్టి ఎన్నియో విచిత్రమైన సాకులు చాలా చెప్పిరి. ఇవిజమైన కారణము లేనా?

మనకు 20 సం॥ ము క్రిందటనే కొందరు స్వదేశసంస్థాపకీయులు నిర్బంధ విద్యను తమ పరిపాలనకు లోబడిన రాజ్యములలో ప్రవేశపెట్టిరి. బుర్మా సంస్థానమున పాఠశాలకు పోవలసిన 100 కి 15 మందిపిల్లలలో 1918 సం॥ ము నాటికి 100 కి 18 గురు పాఠశాలకు పోవుచుండిరి. హైదరాబాదు మెనుకారు సంస్థానములయందు కూడ బ్రిటిషు హిందూదేశము కన్న పాఠశాలకు పోవు బాలసంఖ్య ఎక్కువగనే యున్నది. ఈ సంస్థానములలో లేనిలోపములు బ్రిటిషు ఇండియా యందు ఏల యుండవలయును?

190 సం॥ మునుండి విద్యుద్ధాత్మక మంగ్రులపరమ చేయబడినది. హానీ, అప్పటినుండియును ప్రాథమిక విద్యయందు అభివృద్ధి యున్నదా? స్థానామగారిపార్టీ ఈ ప్రశ్నకు జవాబిచ్చుచున్నది. ఈ స్థితులకన్నిటికిని మూలమేమి?

ఏదేమనందైనను విద్యాభివృద్ధి జరుగవలయునని ఆ దేశముయొక్క ప్రభుత్వము దానికి బాధ్యత వహించవలెను. 1924 సం॥ ము ఆమెరికాలోని ఉపాధ్యాయసభకు అధ్యక్షతవహించుచు ప్రెసిడెంటుగాలిడ్డి ఇట్లు చెప్పి వాడు. “విద్యను అభివృద్ధిచేయుట, పోషించుట—ఇవి వివిధ ప్రభుత్వములయొక్క విధి. గ్రామము, తాలూకా, జిల్లా, వానికి చేసినయంతవరకు విద్యాభివృద్ధికి తోడుపడ వలసినదేనా వివిధ గ్రామములు, తాలూకాలు, జిల్లాలలోనుండు ప్రజలయొక్కయు సంఘముయొక్కయు భాగ్యభోగ్యములు మేరమేరగానుండును; అయినప్పటికి వీరబాలానికి, భాగ్యవంతుని బిడ్డకును చెప్పవలసిన విద్యాన క్షేత్ర ఒక్కటేగనుకను సంఘమునకు వారియందు గలబా యొ ఒక్కటియే గనుకయు లోటులున్నచోట భర్తీకట్టకు ప్రభుత్వబాధ్యతనునుండి డబ్బువచ్చించుటయొడ సక్రమమే. సంఘస్వరూపము సక్రమముగా ఉండవలయు ప్రభుత్వము ధనముపెచ్చించవలెను; విద్యాస్వరూపకర్మయించవలెను; పరిశుభ (తనిఖీ) అవకాశములు ఏర్పాయవలెను. అప్పుడుసంఘము ఆదేశములోని బాలరకును తన నాన్యాయముచేసినవారగుదురు” కావున ప్రభుత్వమువారి బాధ్యత బాధ్యత వహించవలెను. ఇంతవరకు ప్రభుత్వమువారు చేసినదే ఏచట్టమునందుకూడ తాము బాధ్యత వహించెదమని చెప్పలేదు. 1920 సం॥ ము చట్టము ప్రకారము మద్రాసు రాజధాని యందు ఇష్టమున్న స్థానిక సంస్థలు నిర్బంధవిద్యను అమలులో పెట్టవచ్చునని నెలవిచ్చినారు. కాని ఇప్పటి ప్రభుత్వ విధానములో ఇది ఎన్నడును సాధ్యముకాదు. వీలన నష్టానిక సంస్థలు ధనముకొరకు ప్రభుత్వముపై ఆధారపడి యుండవలెను. కావున దేశమునందు సార్వజనిక విద్య జయప్రదముగ సాగవలయునని ప్రభుత్వమువారు దీనికి సంపూర్ణ బాధ్యతను వహించవలెను. కావలసినధనమును చూపవలెను. కావున ప్రాథమిక విద్యాభివృద్ధి ఏచట్టము చేసినను మొదటివరకు ఏమియుండవలయునని ప్రభుత్వమువారు నిర్ణీతకాలములో సార్వజనిక విద్యను జయప్రదమగా సాగించుటకు ఏర్పాట్లచేయవలెను. అట్లువారు బాధ్యత హించుటలో వారు ఈ ముఖ్య విషయములను గ్రంథించవలసియుండును, ఏవ

1. విద్యావిధానము.
  2. విద్యాబోధకుడు.
  3. విద్యాతనిఖి (నూపర్వీక్షణ)
1. విద్యావిధానము:—విద్యావిధానము చాల లోపభూయిష్టముగనున్నదని ప్రభుత్వవిషయక స్వేచ్ఛల అభీసరు స్థానామగారి ఒప్పుకొనియున్నారు. ప్రాథమిక పాఠశాలను విదలిన బాలుడు జీవితమునందలి సామాన్యవిషయములను గమనించు వాడుగనుండవలెను. నిజముగ ప్రస్తుత ప్రాథమిక పాఠశాలలను విదలించుచున్న బాలురు అట్లు సామాన్యజీవితమును గడుపగలుగుచున్నారా? ఎంతమాత్రమును లేదు. ప్రస్తుతము దేశమునందు ఎక్కువ ప్రాముఖ్యము వహించుచున్న పరపతి సంఘములు, వోట్లు, ప్రజాప్రభుత్వము, స్థానిక సంస్థలు, పృథుసామాజికాభివృద్ధి

నూతనము, మొదలయినవానిని గూర్చి ప్రాథమిక పాఠశాల వదలు బాలలకి తెలియజేసినవారేదా? వీనినిగూర్చి చెప్పటకు ప్రభుత్వమువారి ఆంగీకారములనుపొందిన ప్రాథమికములకమున ఇప్పుడు పిలువారు. 1 మొదలు 5 వరకును ఇప్పుడు చెప్పు విద్యావ్యవస్థను, పరిశీలించుట, దేశీయ విజ్ఞానమున కనుకూలమైనట్లు సవరింపవలయును. అట్లు సవరింపబడిన విద్యావిధానమును పూర్తిగా ఆమోదించునట్లు విద్యాబోధకుని తయారుచేయవలెను. కావున ప్రాథమిక విద్యాభివృద్ధికి చేయు ఏకాగ్రమునందైనను, విద్యావిధాన పరిశీలనగ్రంథముల నిర్ణయమునుగూర్చి ఖండితమైన ఏర్పాట్లు సూచింపవలెను.

2. విద్యాబోధకుడు:—విద్యావిధానమునకు ఉపాధ్యాయుడు తాళిపుచ్చెనంటివాడు. అట్టితరీ విద్యాబోధకునియందు ఇప్పుడు లేకపోతే మనకు గౌరవములేదు. విద్యావిధానమునందు ఉపాధ్యాయునియొక్క వ్యక్తి (పరిశీలన) అన్నిటికన్న గురితీరముఖ్యమైనదని అధికారులు గ్రహించుకొనడము న్నారు. వీనికివృత్తిపరము బహుస్వరూపు. జీవితాంతరము అతిమృదులముగనున్నది. ప్రస్తుతము ప్రాథమిక పాఠశాల ఒక్కటికి పగలున రూ. 817 లు ఖర్చుఅగుచున్నది. ఒక్కొక్క విద్యార్థికి రు. 8 లు ఖర్చుఅగుచున్నది. ఉపాధ్యాయులకు పగలున రు. 18-12-0 ఆకాలము ముట్టుచున్నది. ఆమెకొరకుండు పల్లెపాఠశాలలో బాలకు 95 రూపాయలు, ప్రయత్నము పాఠశాలలో 110 రూపాయలును ఖర్చుఅగుచున్నది. పల్లె ఫీకేలులేని పల్లెటూరి ఉపాధ్యాయుడికి నెలకు 189 రూపాయలు జీతమును ముట్టుచున్నది. 1922 సంవత్సరమున పల్లె ఫీకేలు పొందిన ప్రాథమిక పాఠశాలలో ఉపాధ్యాయునికి నెలకు రు. 355 లను certificate పొందిన ఉపాధ్యాయులకు 188 రూపాయలును ఇంగ్లండు దేశమున ముట్టుచున్నది. వారి జీవితపుఖ్యను పొందాదేశములోని ఖర్చుకన్న రెట్లుమాత్రమే ఎక్కువ. జైలుభోజనము ప్రకారము రెగురు పట్టుకున్న కుటుంబములో పెద్దవారికి పెద్దముత్తములును చిన్నవారికి చిన్నముత్తమును, ఉపయోగించినయెడల బాగు ఖర్చు నెలకు 28.9 లేక సంవత్సరమునకు 287 రూపాయలు ఖర్చు అగునని Indian Economic Association తాముజాపు చేయబడినది. ఇట్టి పరిస్థితులలో పగలున రు. 18-12-0 నెలకు జీతమును పుచ్చుకొనుచున్న ఉపాధ్యాయునివలన దేశము నకుగాని విద్యాభివృద్ధిగాని ఏమైన లాభముగలదా? సోదరులారా ఉపాధ్యాయత్వము నవలంబించువారికి దరిద్రము జీవితముగడుపుటకై అందొకన మొదలయినది లేకండయింపవలెను. మనస్ఫూర్తిగా పనిచేయుటకు మానవు ప్రాణముతోనుండినమా పాలదు. బలముకలిగినాడ యుండవలెను. లార్డు మెప్పకొయిన 1914 సం॥మున ప్రాథమిక విద్యాభివృద్ధినిగూర్చి సుమ ఈవిధముగ చెప్పియున్నాడు. "ప్రాథమిక పాఠశాల నిర్వహణపాధ్యాయునికిచ్చు కొద్దిజీతములను, ఉపాధ్యాయుని తక్కువ జీతములను అందరును విప్పుకొనినవివ. ప్రాథమికవిద్య సేర్పకొనిన విద్యార్థి, జీవితములో విద్యవలన కొంతవరకైనను లాభమును పొందవలయుననిన వివ విద్య కేవలము చైతన్యవిహీనమైయుండక కళాపరిపూర్ణమై నెలయునుండవలయుననిన ఉపాధ్యాయులయందు ఎక్కువ ఆర్థికతలు, ఎక్కువ తెలివితేటలు వారికిగల జీతములు తప్పనిసరిగా యుండవలయును. ఇకముందు ఏవిధమున ప్రాథమిక విద్యాభివృద్ధినిగూర్చి ఆలోచించినను, ఉపాధ్యాయుల యోగ్యతలను, వారికిచ్చు జీతములయందును, అభివృద్ధి కనుపరచనియెడల విద్యయందు ఎట్టి అభివృద్ధియు రానేరదు."

ఇందు సత్యమేనీ గలదు. ఉపాధ్యాయుని యోగ్యతలు తక్కువగనున్నవి కనుక, వారికి జీతములు ఎక్కువచేయుటకు పిలువదని ప్రభుత్వమువారు నాకుచెప్పారు. ఉదాహరణకు గాని వాని నిజమైన కారణముల నాలోచించి విద్యాభివృద్ధి చేయుటకు పూనుకొనలేదు. దీనికి ముందు ప్రభుత్వమువారిలోనే యున్నది. ప్రభుత్వమువారు తక్కువయోగ్యతలు వారిని విద్యాబోధకులుగ తీసుకొనకుండ ఏలయింపరాదు? తనరకును తీసికొనినవారికి అభివృద్ధి చేసికొనుటకు ఆపకాళిముచ్చు ఇకముందునుండియెను తక్కువవిద్య వారిని ఉపాధ్యాయులుగ చేయకుండయింపరా? తమ యోగ్యతల నెక్కువకొనుటకు ప్రభుత్వమువారిని ఎన్నియోసంవత్సరములనుండి ఉపాధ్యాయులనుమండిరిగాని ప్రభుత్వమువారు ఇంకెవరకును అట్టి ఆపకాళిమీల నివ్వలేదు. కాని జీతములు తక్కువనిచ్చుటకుమాత్రము తక్కువయోగ్యతలు కారణముగ చూపుచుందురు.

ఇక ఉద్యోగమునుగూర్చి విచారించుము. ప్రతియు ఉపాధ్యాయుడును నిర్భయమున వనస్సుతో నిర్విచారమున హృదయముతో ఉద్యోగమునందుండుటలేదు. "దినదిన గండ్లంబయెల్ల ఆయనను" అనునట్లు ఏదినమునకాదినమునకే ఉద్యోగమునుదా యుడునాయన యాందోళనతోనే యున్నాడు. అధికారులకు ఉపాధ్యాయులనుతీసివేయుటకు సన్నాదుచేయుట, జరిమానా విధించుట, లేక ఇతరవిధముల శిక్షించుట యనిన

పిల్లి ఎంక, పరలాటమడినట్లే. ఇట్టి అంశ్విక నిలిలోనుండి ఉపాధ్యాయుని విద్యాభివృద్ధికి యేమయినతోడ్పడునా? వాని జీవితము రేడును ఉద్యోగమునెట్లు నిలుపుకొందునా యనెడు నాకొంతో నిందియుండునేగాని, విద్యాభివృద్ధికియేమయిన చేయనేయదు. దీనికితోడు అనుభవము వచ్చినకొలది విద్యుతుండు అనర్హత హేమ్యమును, విపదనయును, సంవత్సరములూ ఉద్యోగమునయుంచి, పెద్దవాడయినాడని సంకతోనో, లేక నవీనపదతులు తెలియవనెడు కారణముతో ఉద్యోగమునుండి పరిపుచ్చుకొను మునుట తలసింపుచు, తదుపరి వా దెన్ని సంవత్సరములు జీవించియున్నను జీవించుటకు దుర్లభము. కావున ముసలి తనము వారికి సహకారమునట్లు వానికి కొన్ని పదుపాదములు చేయవలెను.

కాన ప్రాథమిక విద్యాభివృద్ధికారకము చేయుట చట్టమునందున్నను, ఉపాధ్యాయునిజీతము, అభివృద్ధి, ఉద్యోగ కాలనిర్ణయము ముసలికొన కనుకూలమైన యేర్పాట్లు ఉపయోగముండదు.

3 తనిఖీ:—పాఠశాల పరిశీలన తనిఖీయుండవలెను. ప్రస్తుతము మనదేశము నన్నియందున్న పద్ధతి పరిశీలనది కాదు. అందు ఉపాధ్యాయుడే పరిశీలకనియిం ఒకరిని చూచి ఒకరు అనుమానము పడెందురు. ఉపాధ్యాయుని యొక్కయు పరిశీలకనియొక్కయు ఆదర్శము ఒకటిగనే యుండవలయును. తనయనుభవము ప్రకారమువలన పరిశీలకని ఉపాధ్యాయునకు మార్గదర్శిగను న్నేహితునిగను ఉండవలయునేగాని, ఆపరాధపరిశీలనకు నుండరాదు. పరిశీలకనియెడల తాము పరిశీలించిన పాఠశాలలోని రిజిస్టరు, ప్రముఖ మొదలయినవానిని గురించి ప్రశ్నలు మరచిపోయి, ఒకపరిశీలకనియయినను ఇంతవరకు ఎడనకూడ, ఉపాధ్యాయుడు పాఠశాలయందుచేయుచున్న విద్యాభివృద్ధినికా విద్యాభివృద్ధి తోడ్పడుచున్నదో చూడకుండుట పరిశీలకనియొక్క తాపమా? కాదు. విద్య మనందే చేయుటకు పిలువలేదు. మన రాష్ట్రములోని దీప్తి ఇనస్పర్థకునకు పగలున 178 పాఠశాలలు తనిఖీ చేయవలసినవి కలవు అట్టిను పనికి కొన్నికొంతయినవాయించిన కొంత కొక్కపాఠశాలయెనను తనిఖీచేయుట పిలువలేదు ఫిలిప్పైను దీవులలోని పాఠశాలల తనిఖీదారులు పగలున ఒకనికి రెండుపాఠశాలయెన గలరు. కనుకనే అక్కడ విద్యాభివృద్ధి అంత, మరుతుగ సాగుచున్నది. ఇట్లు పరిశీలకని విషయము ప్రభుత్వమువారు తీర్థపహించుదురా? ఇది డబ్బులేదు.

కావున ఉపాధ్యాయసోదరులారా! ప్రభుత్వమునకు చేయు చట్టమునందు దీని విషయమైన ఏర్పాట్లు కూడా యుండవలదా? మీరు చాల మార్గదర్శకులునుండి వచ్చియున్నారు. మీరు మనకు మార్గదర్శకులైన స్వాగతము. మీరు నేచేసిన నూతనము అనవరమున తోచినయెడల తీర్మానమునూపకముగ చేసి మన విద్యాభివృద్ధికి పాటుపడుదు మరల యొకసారి మనకు మార్గదర్శకులైన స్వాగతముచున్నాను. మరీయొక విశేషమున యదృష్టవశమున మనకు శ్రీయత సర్వోత్తమరావుగారు ఆద్య శులుగనుండుట తలసించినది. నేను వారినిగూర్చిగాని వారి తెలివితేటలు విద్యయందలి అనుభవమును గూర్చిగాని చెప్పసాహసించను. జగమెరిగిన బ్రాహ్మణునకు బందెమేల? విశేషముగ ఆలస్యముచేయక సరాసరి కార్యక్రమమునకు తీసుకొపవలయునని శ్రీయత సర్వోత్తమరావుగారిని ప్రార్థించుచున్నాను.

పెండ్లి కుమారుడు విషము త్రాగుట
యోగ్యులు, మేనెల 7 తేది:— ముగ్గురకాలయందు ముర్తిజాపూరు అను గ్రామములో ఒకవింతయగు ఆత్మహత్య జరిగెను.

టి. యస్. కొరిగారు కాసనపట్టణం. వీరి కుమారుడు రామారావు టి. యస్. సి. పరిశ్రమలో కృతార్థులయిరి. వీరికి వివాహము నిశ్చయము అట్టి పెళ్ల నలసియుండెను. నాసికలో వివాహము జరుగవలెను. ఆకాదు వివాహమునకు బయలుదేర నలసిన రయిలుబండి ఎట్టో తప్పిపోవునట్లు పెండ్లిమారుడు ముర్తుజాపూరులోనే ఆగిపోయెను. అతడు ఆ సమీపములో నున్న తోటలోనికి వెళ్లి విషమునుగి మరణించెను. పెండ్లి కుమారుడు ఎందులకో విరక్తిజేసి అత్యంత తేలికగా తీసికొని యొక ఉత్తరమువ్రాసి చనిపోయెను. ముర్తుజాపూరులోనే కాక తాళిముగూ ఆగిపోయిన పెండ్లి కుమారుని తండ్రి పెంట్లనే నాసికకు పెండ్లికొమ్మరై వారికి యావార్త తెలియదా? తెలియజేసెను. పెండ్లి కుమారుని తల్లి సమీప గ్రామములోనేయుండెను ఈవార్తవిని మొదటఉలిబోసికొని మరణించెను. (ఆ.ప్రె)

వారణాసి
కాక మునిసిపాలిటీవారు మగనూలు గాంధీగారి మరణమునకు విచారము దెచ్చుచు తీర్మానించిరి. కానితో కలరా వ్యాపించినది. అనుజ్ఞము చావు లభికమగుచున్నది.

డా॥ బినెంటుగారి యూరపు పయనము

బొంబాయిలఖిలపక్షనభ నలంకరించుట
డా॥ అనిబినెంటుగారు యూరపునకు బోకపూర్వము బొంబాయిలో జరుగబోవు అఖిలపక్ష పథకు హాజరగుదురు.
డా॥ బినెంటుగారు ఆసాసియేటెడ్ ప్రెస్ ప్రెసిడింట్తో నిట్లునుడివిరి:— క్రియమోలలో నే నొకబోవుమొదటి యువ న్యాసమున కనుకూలముగ సకాలమున ఇంగ్లాండు చేరుటకు వచ్చేవాను 2 వ తేదీని బొంబాయిలో ఒడవకెక్కెదను. నేను ముచ్చటించబోవువిషయము "పశుబలముతోకూడిన సామ్రాజ్యమా? లేక స్వతంత్రదేశములయొక్క పశ్చేక్షనమా?" య నునది. లండనులో నాలుగు మేవ్చప్పులలో నొక యువ న్యాసములీవిషయముననే యువగబడుదు. భారతదేశ పశుత నిజపరిశీలకులు బ్రిటిషుప్రజలు తెలిగించి భారతదేశమునకు అధినివేశముల న్యాతంత్రమునొసగుదని ప్రచారములపును అమెరికాసంయుక్త రాష్ట్రములను గోల్పోయిన యవివేకము ను ఇంగ్లండుదేశము పిడువట్టుచేయుటయే నేనిపుడు యూరపు నకేగుటకు నాముఖ్యోద్దేశ్యము. భారతదేశము సామ్రాజ్యము లో నొకస్వతంత్రదేశముగ నుండవలెననుటకు కారణమేమన లెదవిభేదములను తొలగించుటకు నాకు యింతింతటే వేరొక మార్గము కానరాలేదు. ఏషియాటిక్ నానావాదపరిధి నొక దానిని ఏర్పాటుచేయవలెనని అనుమల్లారాజాగారు నుడువుట వలన ఏషియాఖండ ప్రజలకు ఆ ఖండముమీద నభిమానము వృద్ధి యగుచున్నదని స్పష్టము గుచున్నది. దీనిఫలితము కలంగకలెప్పుడు. కానియిది యుద్ధయువలన కలుగుటయో లేక శాంతి మార్గములవలన కలుగుటయో తెలవారిపెనా భారపడియున్నది. ఈప్రశ్నబ్రిటిషువారికి కడుముఖ్యమైనది. ఏమన వారి సామ్రాజ్యముందు గలప్రజలలో 7 గురికి ఒక్కరు చొప్పునమాత్రమే తెలవాదకలరు.

నేను ఎచ్చే ఆగస్టుమాసాంతమునకు తిరిగి భారతదేశమున కువచ్చెదను. నాభావికార్యక్రమము ముఖ్యముగా నాయూరపు దేశపర్యటన ఫలితములమీద నాధారపడియుండును. నైనుమసంఘము భారతదేశమునకు కఠినవేషన న్యాతంత్రము నొసగవలెనని విభాష్య చేసి యట్టి యుద్దేశము ను వారు ప్రకటింపక బోయినచో ఆసంఘముమీదగ్రహణము జలపరచి యీ దేశమునకు ఆసంఘమువారు తిరిగివచ్చునపుడు వారిప్రారంభపర్యటనమును వారికిగలిగిన బహిష్కరణమే మరల నీదేశమున కలంగజేయుటకు నేను ప్రయత్నించెదను.

నేనుబ్రిటెన్లకు కలండునకు గూడబోయెదను. గాన యూరపు దేశముంతయు గతవత్సరములో వివలతెలిగుట కవకాములేదు.

బ్రిటిషుకార్మికపక్షమువారి నెట్లులాంగడియుదురని యగుగ డా॥ బినెంటుగారిట్లు నుడివిరి. నాయావచ్చు క్రిని వినియోంచిన వారిని తమ తప్పు మార్గమును గుర్తించినట్లు చేసెదను. వారు నాయుద్దేశములనంగీకరింపకున్న వారుమాటలు క్రేదగా వినగలరు. భారతదేశ స్వతంత్రాభిలాషులై బ్రిటిషు తేరురు వక్షమువారు మెనగనిచోవలె వారికి అంతఃకలనములు జనించుట తధ్యము. అంతః కలనములవలన వచ్చే జనరల్ ఎలక్షనులో వీరుఅధిక సంఖ్యాకులుగ నెన్నుకొనబడరు.

పరిత మెతీలాల్ నెహ్రూ గారు నావలెనే భారతదేశమున కభివేష న్యాతంత్రమును కొరమంన్నందులకు నేనెంతయు సంతోషించుచున్నాను; అని డా॥ బినెంటుగారు చెప్పిరి.

నైనునుకమిషను బహిష్కారము

ఎం. కె. ఆచార్యగారి ప్రచారము
చిదంబరం, మే 9:— నైనును కమిషను బహిష్కారము; స్వదేశీ ఉద్యమప్రచారమునకుగాను ఎం. కె. ఆచార్యగారు యొక్కడకు వచ్చినపుడు జాతీయ నేనాపమిని ప్రారంభింప తలపెట్టిరి. కాంగ్రెసు కట్టుబాట్లు చెడినవియుతాము కాంగ్రెసునకు తోడ్పడవలెననియు తెప్పిరి. కొందరు ఉపన్యాసకులు ఆచార్యగారి మార్పును విమర్శించుచు మాట్లాడిరి.

ఆంగ్లో ఇండియను సంఘము
కలకత్తా, 8:— ఆంగ్లో ఇండియను దామిస్టెడ్ల యూరోపియను సంఘమువారుకలసి స్థానాటరీకమిషనుకు ఒకటే మెమోరాండం దాఖలుజేయ నిశ్చయించిరి. వివిధరాష్ట్ర ప్రతినిధుల కార్యనిర్వాహకమొకటి యేర్పడెను. వారు మెమోరాండం తయారుచేయుదురు. ఈ సంఘముతరపున కర్మ గిడ్డుగారు నైనునుకమిషను యెదుట సాక్ష్యమిచ్చుటకు నిశ్చయించిరి.
కలకత్తా, చేరువ భారీపూరునందున్న నామసూద్రులు నైనునుకమిషను యెదుట సాక్ష్యమిచ్చుటకు నిశ్చయించిరి.

కమ్యూనిస్టులతో జేరి పనివాండ్ర సంఘములు కుట్రనలుపుచున్నారు

లండను టైమ్స్ పత్రిక విలేఖరి అనత్య ప్రకటనమును ఖండించుట

“బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమును కూల్చివేయుటకై భారత దేశమునున్న పనివాండ్ర సంఘములు రష్యా దేశమునున్న కమ్యూనిస్టు పక్షమునతో కలిసి రహస్యలేఖలు దెప్పించుచు న్నారని లండను టైమ్స్ పత్రిక విలేఖరి బ్రాసిన్ వ్రాతలు అన త్యములు, రాధారములు, తుదకల్పవనలు, పనివాండ్రసంఘముల నడుగంటజేయుటకును నిష్పక్షపాతుల మనములందు రురభిప్రాయము కలుగజేయుటకును వచ్చినవచ్చినాగ మేగాని మరెయిది గాదని దక్షిణదేశపు పనివాండ్రు పరిపూర్ణముడగు శింగారజేలు గారు నిన్న సాయంత్రము తిలకు ఘట్టమునం దుపన్యసించుచు వక్కాణించిరి.

ప్రపంచమున ఉపన్యాసములు పనివాండ్రసంఘము అధికమై ప్రపంచమున్నగా మారినదనియు, దేశసమస్యకన్న ప్రపంచసమస్యకే ప్రాముఖ్యము నొసంగి నాయకలందరూ ప్రాపంచిక సమస్యనే ప్రధమమున పూర్తి చేయవలసినదని హెచ్చరించిరి.

లండను టైమ్స్ పత్రికా విలేఖరి భారతదేశముందు గల పనివాండ్ర సంఘములు రష్యా దేశముందున్న కమ్యూనిస్టు పక్షముతో జేరి కుట్రనలుపుచున్నారనియు, రహస్యముగ ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుగుచున్నవనియు ప్రకటించివారు. ఆ ప్రకటన చూచినవెంటనే అట్టివార్త అసత్యమని ప్రకటించవలసినది నావిధియై యున్నది. అట్లు చేయకపోయినచో మాసంఘమునగున్న తెలియనివారును, నిష్పక్షపాతులును దురభిప్రాయులగుట కారణమగును. మాస్కో పట్టణవాసులకును మాకును సంబంధములేదు. బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమును కూల్చివేయుటకై వారి సహాయమును తహస్యముగ వారలతో సంప్రదించుట అసత్యము. అయ్యది కేవలము కల్పిత బహిషం.

ఇట్టి అసత్యవార్తకల్పనకు కారణ మేమి?

లండను టైమ్స్ పత్రికను ఒకవిధ మగు రాజనీతిజ్ఞులు జరుపుదురు. అట్టివారిమనములను సంతృప్తిపరుచుటకుగాను ఈ విధముగ కల్పన గావించి ప్రచరింపబడెదగాని తేరుకారణ మిండు కనుపించదు. ప్రపంచమునందంతటను ఆకాంతి అసంతృప్తి కలవు. పనివాండ్రు సామ్రాజ్యముగనున్న రష్యాదేశముందు దప్ప తక్కువగల దేశములందంటును ఇట్లేయున్నది. ఇదివరలో మహాసంగ్రామము సంప్రాప్తించిన ఈ పనివాండ్ర సమస్యయే కారణము. ఇకముందు కొలదికొలదిలో రానున్న మహాసంగ్రామమునకును ఈ పనివాండ్ర సమస్యకారణమనినదవుచున్నాను. ఆర్థిక దారిద్ర్యము సమసిపోవునకు నీ ఆకాంతి అసంతృప్తి ఇట్లేయుండును. ఆంగ్లేయులు రాజ్యపరిపాలనా కాంక్షచేతను సామ్రాజ్యమును విస్తరింపజేయులేదుగాని వర్తక మభివృద్ధి జేసి ధన సుబ్బంపవలెనని ఇండియా, మొదలగు దేశములకు వచ్చు క్రమేపి రాజ్యమును గడించిరి. యంత్ర ప్రహరము చేపట్టిన వస్తువులను తయారుజేసే చేతపనులు, వ్యవసాయము మొదలగు వృత్తులు నశించినవి. అనేకమంది బీదలు పనిలేక అల్లాడుచుండుట సంభవించినది. కొంతమంది రోజుకు 10 గంటలు పనిజేసి యే అర్ధరూపాయి పది అణాలలో అర్జించి గొప్పకుటుంబమును పోషించుట, ఆనాకోగ్యములగు ప్రదేశములందు నివసించిట, ధనాధికులు తివ్యులగు భవనములందు నివసించుచు సమస్తసామ్రాజ్యముల ననుభవించుచు వీరలదుస్థితిని గమనించకపోవుటచే నీ పనివాండ్ర సమస్య నానాటికిని దుర్భరమగుచున్నది. ఏ కొలదిమంది ధనాధికులలో సామ్రాజ్యమునంతయు ననుభవించుచు వేలకొలది బీదలను పలవాండ్రను బాధించుట అన్యాయము. తక్కువజీతములైనను చేయు పని కాత్యంతముగా నుండ దనభయము పనివాండ్రయందధికి మై నవ్వుటచ్చట అవాంతరము లేర్పడుచున్నది. ఈ ఆకాంతరములన్నియు రాజోపు మహావిప్లవమునకు నూచనలగ భావించవలెను. ధనాధికుల అధికత్వము కొలదికాలములో నశించిపోవును. ధనాధికులు తమగోతులలో తామే పడుదురు. ప్రపంచమందంతటను పనివాండ్రసంఘములు బయలుదేరుచున్నవి కాన ఈవిషయమును గూర్చి భారతదేశముందు గల ప్రతిమానవుడును కృషికరిని నయమును శ్రద్ధతో చదివి గ్రహించవలసినదని హెచ్చరించిరి.

రాత్రి మిగుల సహాయముగ నుండి రక్షింపగలది అమెరికన్ ఎవరెడీ విద్యుద్దీపము.

AMERICAN. EVEREADY

అమెరికన్ ఎవరెడీ ఫ్లైట్ లైట్లు, బ్యాటరీలు చాలాకాలమువరకు వాడును.

1624

వర్తకులు రాజకీయములు

మహారాష్ట్రులు బహిష్కారమును కోరుట

హీరాచంద్రగారి అభిప్రాయము

బొంబాయి, మే 7:—వర్తకులు కాంతమును కోరువారు వ్యాపారము సాగుచుండినచో సామ్రాజ్యముగ నుండును. యెట్టి ఆంధోరసలోనికి దిగరని వాడుకగలదు అని మహారాష్ట్ర వాదజ్య సంఘ సభాధ్యక్షతపహించినపుడు వచ్చుచు హీరాచంద్రగారు చెలిపిరి. కాని వర్తకులు కేవలము రాజకీయములను విడచిపెట్టి రాదని నాయభిప్రాయము. రాజకీయముల విడచిపెట్టుట నష్టదాయకము. కొన్ని ముఖ్యసమయములందు యితరసంఘములతో రాజకీయవిషయములందు చేతులుకలపవలసినవచ్చును. స్వామ్యారటరీ కమిషనునిర్ణయములు చాల విలువైనవి. కావున యీచేంబరువారు బాగుగవిచారించి యితర నాయకులు నిర్ణయించిన పథకులనే అనుసరింపదలంచిరి. తమ ఉపన్యాసమునందు వచ్చుచుగారు ప్రభుత్వమువారి కిరసనాయులు విచారణవిధానమును విమర్శించిరి. (ప్రే. ప్రె.)

స్వరాజ్యమెట్లు లభించును?

అనాధుదాహరణ, మే 8:—మహాను చంద్రబోసుగారు అనాధుదాహరణలోని యొక బహిరంగసభలో సువన్యసించుచు నిట్లు చెప్పిరి:—మనదేశమునకు స్వాతంత్ర్యము కావలెనన్నచో ముఖ్యముగా ఉండవలసిన లక్షణమేమనగా దృఢ సంకల్పమే. మనము యీకోజాన మన అన్న వస్త్రములకు యితర దేశముల సానుగ్రహే ఆధారపడియుండవలసిని అనుసరములేదు. కాని పాశ్చాత్యదేశములు ఆ సంగతి యీకోజు ఖండితులయై ఆర్థికవ్యవస్థలనున్నది. సయమునుకవిషమము బహిష్కరణకు అనుపానముగా విదేశవస్త్ర బహిష్కరణము జరుపవలెను. మనదేశములోని బట్టలసామగ్రిదారులు యీ విషయములో చేయూతనిచ్చి తోడ్పడవలెను. విల్లుఖానుందులు తోడ్పడునట్లుగా లేరని గాంధీగారు చెప్పుచున్నారని మనము అంతమాత్రమున వారి యెడల విర్యాసమును గోలుపొడదు. రెండునెలలకాలము వంగరాష్ట్రములో మేము తీవ్రపంచరముచేయుటకు వర్తకులందరు విదేశ వస్త్రముల కంట్రాక్టు రద్దుచేసికొనిరి 12 మాసములు నిరంతరముగా ప్రచారముచేసినయెడల విదేశవస్త్ర బహిష్కరణ తప్పక సాధ్యమగును. విదేశవస్త్రబహిష్కరణము సాధ్యమయినయెడల మనము కాపనోంఘమునకు అర్హులమయి యుండుము. మనకోరికలను ఆంగ్లేయులు తప్పక ఆమోదించి యాడేర్చెదరు. (అ. ప్రె.)

నైమను ఉపసంఘము

అనాధుదాహరణ ప్రభుత్వనియామకములు కొందరు సభ్యులు నిరాకరించెదరు అనాధుదాహరణ, మే 8:—నైమనుకమిషనుకు తోడ్పడుటకు గాను ముగ్గురు మంత్రులతో సహా 15 గురు సభ్యులు గల ఉపసంఘమును ప్రభుత్వమువారు నియమించిరినియు, అందులో కొందరు నిరాకరించెదరనియు, తెలియుచున్నది. మంత్రులేమి జేయుదురో తెలియకున్నది. (ప్రే. ప్రె.)

చిట్టగాంగు క్రొత్తకల్పరు

లిట్టనుప్రభువునకు కార్యదర్శిగానుండిన విల్కిన్సన్ గారు చిట్టగాంగులో హత్యగానింపబడిన దేవినుగారిసోనే జిల్లా కలెక్టరుపదవిని స్వీకరించిరి.

లిలోవానమ్మ

రాజకొరకై నభ రేపు జరుగును

కలకత్తా, మే 8:—ఇదివరకు తెలియ పరచినట్లు పనివారి కిని, విల్లుయజమానులకును రాజీ కుదుర్చుటకు సభరేపు జరుగును. అదివరలో జిల్లామేజిస్ట్రేటు పోలీసునూపరింటెం డెంటు సబ్ డివిజన్ ఆఫీసరు సర్కిల్ మానులో శేబర్ సంఘ కార్యదర్శిని, తదితర నాయకులను కలసికొని యీయేర్పాటును జేసిరి. సమ్మెదాకల కోర్కెలు చర్చించ బడెను. పనివారు 16 రూపాయిల జీతముతో తృప్తి జేందెదరని తెలుప బడెను. సంవత్సరము 15 10 చొప్పున జీతము వృద్ధిచేయబడవలెనని వారు కోరుచున్నారు. ఇదివరకు వారు 80 రూపాయిలు జీతము. మాటికి 25 చొప్పున వృద్ధి కోరియుండిరి. దీనివలన రాజీకదుకకపోయిన సత్యాగ్రహము మొదలుపెట్టెదమని పనివారు చెప్పుచున్నారు.

లడ్లోజాట్ విల్లులలో 2000 సమ్మె దాకలు పనిలోనికి పోయిరి. (అ. ప్రె.)

సత్యాగ్రహము ఆపుచేయబడినది కలకత్తా, మే 7:—జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారు పనివారికిని కైల్స్ ఏజంటుకును కదిర్చిన సహజేతము జరుగునరకు సత్యాగ్రహము ఆపుచేయబడినది. (ప్రే. ప్రె.)

కలకత్తా, మే 7:—పోలీసువారు విక్రిలి బాగరూక తతో కాపలా కాయుచున్నారు.

సమ్మెదాకలు కైల్స్ ఏజెంటువద్దకు రాయబారము పోవనిశ్చయించుచున్నారని తెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

జిమ్మల్ పురము సమ్మె జిమ్మల్ పురము, మే 7:—సమ్మె పరిస్థితులలో మార్చే వియలులేదు. ‘బిల్ రోమెను పనివారు’ పనులలో చేరుదురని యజమానులు తెలుపుచున్నారు. వారు చేరకపోయిన టైన్ క్రొత్త మను మ్యులను పెట్టి పనిసాగించదలచుచున్నారు. పనులనుండి తొలగింపబడినవారు మేనేజరుగారిని దర్శించగా నతడు సమ్మెదాకలు పనులలో చేరటకు సావకాశమిచ్చి, వారు చేరకపోయినయెడల వారినిపెట్టి పనిసాగించెదమని చెప్పిరి. (ప్రే. ప్రె.)

బ్రాహ్మణులకు దానమిచ్చుట తప్ప!

కలకత్తా, మే 8:—భవానీపూరు నివాసులాలైన కైలనతాదేవి అనునామె కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమువారికి ఒకటిన్నర లక్షల రూపాయలు విరాళము నిచ్చెను. విదేశముల కేగి యంత్రసంబంధపు ఇంజనీరింగవిద్యగాని, రసాయనకాస్త్రమునుగాని, ఇతరవారికామిక విద్యగాని వ్యవసాయ విద్యగాని అభ్యసించదలచిన ఉత్తమ బ్రాహ్మణ విద్యార్థికి సహాయార్థము వినియోగపడగలదులకయి యీవిరాళము నామె యిచ్చెను.

డాక్టరు రామసుకారు యీ విరాళము ప్రాప్తించి విద్యార్థి కే ప్రత్యేకించి దానముజేయుట తప్ప అనియును అత్యగౌరవముగల విశ్వవిద్యాలయ మేదియును అట్టిమరణోపకారము విరాళము నంగీకరించజాలదనియు ఆక్షేపించెను.

సిండికేటువారు యీవిరాళమును అంగీకరించినయెడల సెనెటువారు ఆమోదించవలసియున్నదనియు నైనుచు సెనెటు గారే బదులు చెప్పిరి. (ప్రే. ప్రె.)

కలకత్తాలో అమితవర్షము

కలకత్తా, మే 7:—నిన్న సాయంత్రమునువరకు వర్షము పడుటచే రోడ్లనీడ నీరునిలచి ఇండ్లు నీట లేలుచున్నట్లుండెను. బండ్లు ఎక్కడవక్కడ నిలచిపోయినవి.

విదేశవార్తలు

సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ మాండుగారు

పీరు బిరుదము నిచ్చెదరు

బర్మి, మే 6.—సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ మాండుగారు రీసంవత్సరము కాన్ఫరెన్స్ ఎన్నికలకు పోటీ పట్టరని తెలిపెను. సార్వభౌమని బిరుదము వాడు పీరు బిరుదము నిచ్చెదరని కొనుచున్నాడు. ఇది విజయనగరం ఉప ఎన్నిక జరిగవలసి యుండును.

“బ్రిమెక్ వై మానిక్యులకు బహుమతి

న్యూయార్క్, మే 5.—2500 డోలరుల బహుమతిని స్టూవర్ట్ మాన్ ను అల్ఫ్రెడ్ మాన్ గారు యూరపుతుండి అమెరికాను దిగ్విజయముగ విజయములో బోయినందుకు బహుమతిగ నిచ్చిరి. బ్రిమెక్ విజయమును గట్టిపాని తండ్రి కియవలెననిరి.

బ్యారీ పెయిను అను ను ప్రసిద్ధనలలో గ్రంథకర్త చని పోయెను.

చాంబర్లెను గరికి నూత్రత్వ తరమును నిధినుండి కొన్ని విమానములను అందజేయు ఉత్సవమున పాల్గొనుటకు అమెరికా గారు అయ్యవలెను చూపుటచే ఆతడు పోయినపిదప దానిని పూర్తి చేసెదరట.

సోవియటు వ్యక్తియగు విజారేపు అనువానిని పోలండు వ్యక్తి కొట్టినందుకు సోవియటు ప్రభుత్వమునకు పోలిషు విదేశాంగమంత్రి తూహణను తెల్పెను.

1926 సంవత్సరములో ముదింపు చేయబడిన ఆరు జలాంతర్గాములలో మొదటి దానిని జలప్రవేశము గావించిరి.

మాస్కోలో అమీరుగారు

మాస్కో, మే 5.—రేటి యుద్ధమున గొప్పనేతయంత్రాలయమును అమీరుగారు చూచిరి. మధ్యాహ్నము సార్వరాజీతో రెడ్ సెనిక ప్రధాన కార్యాలయమును చూచి, విప్లవ సైనిక సభాసభ్యులను గలిసికొనిరి. ఘనహోరాంతరమున ఆఫ్ఫిసి నానుకు సంబంధించిన ప్రవర్తనమును చూచెను. ఆఫ్ఫిసి రాయబారి కార్యాలయమున ఆహ్వానము జరుగును.

ట్రేడ్ యూనియను కాంగ్రెస్ చర్య

లండన్, మే 7.—పార్లమెంటు సభ్యుడు బార్న్లెస్ నెన్నరుగారు సాధించిన రాచకీయములతో సంబంధించిన సంఘము ఆక్రమణదీని నాట్ల్యూబోర్గుల పనివాండ్లు 50,000 గనుల పనివాండ్లు తీర్మానించిరి.

సర్ బట్లరు కమిషను

ఇంగ్లండు కేరట

లండన్, మే 5.—సర్ హోక్స్టర్ట్ బట్లరు కమిషను విక్టోరియా స్టేషనులో దిగెను. వీరి కార్యాలయము విక్టోరియా విధిలో నున్న కచేరీలో నుంచిరి. సర్ జెస్సీ స్కాట్ గారు సంస్థానాధికారుల తరపున వాదించెదరు. ఆతనికి కావలసిన సాక్ష్యము ఆర్బోడరువరకు సిద్ధముగాదు. ఇతర సంస్థానముల వ్రాతములముగ సాక్ష్యమును బంపుచున్నాడు. విచారణ సంఘము తిరిగి ఇండియాకు రాకండగనే లండనునుండియే తమ నివేదికను ప్రకటించెదరట.

మైము ప్రతికాభిప్రాయము

లండన్, మే 7.—ఇండియాలో కలంగునన్న మార్పు ప్రానినిధ్యము మరింత చక్కగనుండు పద్ధతు లేర్పడును. సంస్థానాధికారులు ఏకాభిప్రాయముగ లేవనన్న సంస్థాన పరిపాలనా విధానమును గూడ మార్పులు గలుగును. ఆలస్యము కూడదు.

చీనాలో దురంతములు

జపాన్ నుండి వెక్కుమంది హతులగుట

మీ దారుణము

టోక్యో, మే 6.—సింగటో వార్త లిట్లు దెలుపుచున్నవి:—జపాను సైనికులు 13 గురు చనిపోయిరి. 30 మంది తురిగాతులై 14 గురు ప్రజలు చనిపోయిరి. ముక్క ముక్కలగుటచే శవములను గుర్తించుటకు పిలువబడెను.

ప్రేమ చిత్రితపడెనని. వారి శరీరములలో కేల నాటెడు వాడికొయ్యలను గొట్టిరి. పొట్టలను పీర్చిరి. పుర్రులను ముక్కలను కోసివేసిరి. శరీరములను ముక్కలగ కోసిరి. 50 ఇండ్లను దోచుకొనిరని జపాను కాన్ఫరెన్స్ దెలుపుచున్నాడు.

మ్యాంటంగు రైల్వేను గాపాడుటకు జపాను ప్రభుత్వము నోగోమాలోయాన్స్ కాల్యమునంతకు బంపుచున్నాడు. మంత్రివర్గము అనుమతిని బడయగోరుచున్నాడు. టీన్వీటనుగ గూడ కాల్యములనంపుటకు ప్రయత్నించు చున్నాడు.

ప్రస్తుత పరిస్థితులు పరిష్కారముగలవరకు మ్యాంటంగు, రైల్వేలను స్వాధీనము చేసికొనటకును పోరాటమును మానటకును చీనావారితో డిప్యూవలెననుచున్నాడు. జపానునుండి ఇంకొక సైనిక టబాలను వెచ్చునట.

సింగటో, మే 6.—ఇవకరనే నాని సైన్యము సినపూ చేరెను.

యుద్ధకార్యాలయము చూపుచు టోక్యో, మే 6.—సినపూతో కలిసియున్న తంతి టెలిఫోను సంబంధమును తీసివేసెను. సైనికవార్తా ప్రచారమును కొంతవరకు మరల ప్రవేశపెట్టిరి.

పోరాటమును గూర్చి వివరములను దెలుపుటలో యుద్ధ కార్యాలయముగారు రహస్యముగ ప్రవర్తించుచున్నారట. విస్తారముగ జపాను ప్రజలు వాతులగుటచే రహస్యముగ దాచివెట్టుచున్నారట. వాటిని ప్రకటించిన ప్రమాదము వాటిల్లునని ప్రకటించుటలేదు.

బ్రిటిషు ఆమెరికను కాన్ఫరెన్సు జనరల్సువారి ప్రజలు సినపూలో మరణితులగు నున్నారని చియంగు కేషుగారు తెలిపిరి.

ఇవకర నేనానితో బోవు జపాను సైన్యము త్రోవలో రైలువార్డు మును సరికి వేయబడచే కొంత ఆలస్యముగ పోవలసి వచ్చెను.

టోక్యో, మే 5.—సినపూవార్తలు దెలుపుచున్నవి:—జపాను విదేశీయుల వివాసస్థలమును అదేపనిగ దోచుకొనుచున్నాడు. ఘోరములు జరుగుచున్నవి. ఇంకొక ఆరు జపాను శివములు కన్పించెను. ఇందులో కొన్ని స్త్రీలనుబట్టి. రేటియండుయమున పోరాటములేదు. జపాను ప్రజల రక్తదారము జపాను డెప్టో యుద్ధంబు చెందు చేపూలంగోకు బయలుదేరినవి.

మ్యాంటంగు హోలో హత్రాళము

మ్యాంటంగు హో, మే 7.—ఒకరోజు అన్ని పాతకాలలు దుకాణములు పూర్వస్థితిలో మూయబడినవి. సినపూలో జపానుల దౌర్జన్యములకు అగమ్యుతి జూపుటతో యన ఇట్లుజేసిరి. జపానుతో ఆర్థిక సంబంధమును మానుకొనుటకు ఆలోచించుచున్నారట. సార్వజనిక సభను సమావేశ పరచెదరు.

విదేశీయుల నున్నచోటునుండి దాక్షిణాత్యులు అందరును పోయిరని సింగటో వార్తలు దెలుపుచున్నవి.

టోక్యో, మే 7.—ఉగా నేనాని ప్రాతయుద్ధముండ్రి మ్యాంటంగు సేనాపతిగ నియమించబడెను. 18000 సైనికులున్నాడు. జపాను ప్రజల గుడ్డకునేకి గులకరాళ్లను వెట్టిరట. ఉరదీయులు కోడండము తీయించుట జరిగెనట.

చెహ్ ప్రాన్యంకింగులో యున్న జపానుప్రజలు భారీ జేసి నిదిలోయన్న ఓడక్కిరి.

స్విట్జర్లండులో యున్న బహిరంగ పార్లమెంటుసభను ఎత్తివేసిరి.

జపాను సంకల్పివర్తముతో మార్పులేదు. తనకాప్రభుత్వమే అధికారముగ నున్నది.

రాయలు ప్రమాదకరముతో చోరదడు డోకడు విమానము బ్రహ్మలగుట చే ఆహాయముతో నుండ నలుగురు మతివిద్యనభ్యసించుచున్న ఐచ్ఛార్థ్యుల రక్షించిరి. మంబులు పొగనుండి గాపాడిరి.

ఆర్థంబయిన అధ్యక్షుడు

త్రిగోయెన్సుగారి విజయము

భూవసయ్య మే 6.—1915 మొదలు 1922 వరకు అధ్యక్షుగ నున్న త్రిగోయెన్సుగారు ఎన్నికలలో విజయము గాంచెరట. ఇప్పుడున్న అధ్యక్షుని * ధిక్కా ము బిల్వోజరు 12 తో ఆఖరగును.

రుమేనియా ప్రభుత్వపరిస్థితులు

కరోలు రాజొమరుడు

లండన్, మే 7.—250000 రైతులు సమావేశమై లిబరల్ ప్రభుత్వమును కాల్చినవనెనెయ్య. క్రొత్త ఎన్నికలను జరపవలెననియే తీర్మానించుకొనిరి. రైతు ప్రభుత్వమును నెలకొల్పవలెననిరి. అల్లడు లేమియులేవు. పిరంగరును బుకారెస్టు పీధి కేగెదరని తెలిపి ప్రభుత్వమునకు నేనలనంపిరి. రావకీయ పరిస్థితులు మారలేదు. ఈసభలో కరోలు రాజొమరుని పంగతి కొలేదు.

రుగ్వి, మే 7.—రుమేనియా రాజొమరుని రుమేనియా క్ష (బిలునునుండి పోనీయలేను. పరిశుయిన ప్యాస్పాస్ట్రులు లేనందున కూడదనిరి.

అంతర్జాతీయసభలు

భాషా సత్తువ

జనీవా, మే 6.—అంతర్జాతీయసభలందు భాషా కష్టములేకుండ చేసెదరు. మూడునాలుగు భాషలలోనే ప్రతినిధులు మాట్లాడెదరు ఆతిథ్యము ఒక్కొక్క వాక్యము పూర్తి అయిన వెంటనే భాషాంతరీకరణమును గావించెదరు. చక్కగ వినియెనుటకు మేగవానలను, మైక్రాఫోనులను ప్రేక్షకుల బల్బులకు అనుబద్ధులగు అనగా దూరముగ నున్నను స్పష్టముగ వినియెయ్యంతిముల ననుబద్ధులగు.

అంగ్లో ట్రాన్సు జార్జియా బడంబడిక

ఈ బడంబడిక సందర్భమున, అమెరికా అబ్దులాగారు జేతస్వాతంత్ర్యమును ధారపోసెనని నిందించుచే ప్రభుత్వము వారు అమ్యును వార్తాకర్తయగు సాదే ఎలె అబును అడంబి పత్రికా సంపాదకుని నెదలగొట్టిరి.

అల్బేనులో రేసులో ఒక అంగళ్ మేన ప్రెంచివారు విడిచిపెట్టరట. స్వాతంత్ర్య రాష్ట్ర నిర్మాణమునుగూడ ఒప్పుకొనరట. దీనివలన క్రొత్త తగవులేర్పడునట.

స్ట్రీ నియోజకాధికార చట్టము

(అంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

మూడవసారి ఆమోదించబడుట

లండన్, మే 8.—కామన్సు సభలో స్ట్రీనియోజకాధికార చట్టమును భిన్నాభిప్రాయము లేకనే ఆమోదించిరి.

చీనాజపాను పోరాటము

(అంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

టోక్యో, మే 8.—పూర్వము యుద్ధమంత్రిగ నున్న ఉగాకి నేనాని మ్యాంటంగు నేనకు అధిపతిగ నియమించబడిరి. మ్యాంటంగులో 18 వేల సైనికులున్నారట. ఇందులో మ్యాంటింగులో ఇదివరలోనే యున్న నేనగూడ జేరినది. 40 విమానములను గొంపోగల విమానమునుగూడ సింగటోకు బయలుదేరుటకు సిద్ధముగ నుండవలెననిరి.

స్విడను పారిశ్రామిక ప్రతినిధులు లండను జేరిరి. పారిశ్రామిక విషయములనుగూర్చి బ్రిటిషు పారిశ్రామిక సంఘముతో మాట్లాడెదరట.

జెహ్ సభల రగ్గుర మోటారు బండిలో 20 తీర్థయాత్రికులు పోవుచుండి బగ్గురుదగ్గరి ఎడారిని దాటువలసివచ్చెను. బెరుటకు బోవువార్డుమును దప్పిపోయెను. అందున్న వారందరను చనిపోయిరి.

మ్యూనింగు వైమునికుని విమానము బ్రదైలై నది. కాని ఆతనికి అప్రాయము గలగలేదు.

స్టేటిను దీవుల కావలకాల్యలో పనిచేయుచున్న అమెరికను నౌక బోర్ల గిలబడెనట. సిబ్బంది 19 గురు కన్పించుట లేదట.

పోలండులో శ్వేతశలన ఉపద్రవకరమును సంఘముల పట్ల పోలండు ప్రభుత్వమునకు రుపేక్ష జేసి యూరకుండుట బాగులేదని రషియా ప్రభుత్వమునకు కలుతంపిరి.

సానత్యన్వేషణము

మహాత్ముని స్వీయచరిత్ర

విదవభాగము - మూడవ ప్రకరణము

బొంబాయి నుండి నేను స్వయంబులైన మా అన్నగారి భార్యను యితరబంధువులను మాచుటకు రాజకొటకును పోయి బందరుకును వెళ్ళితిని.

దక్షిణాఫ్రికాలో సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించినపుడు నేను వెనుకటి వస్త్రధారణవద్దతిని దుర్భిక్షి గిరిమెంటు కూ లీలుధరించుకొని నేను వస్త్రములను ధరించుచుంటిని. ఆంగ్ల దేశమునందున్న పుడు యింటిలో నున్న పుడుగూడ నే నా పద్ధతి నే అనుసరించుచుంటిని. బొంబాయిలో స్త్రీమరుమండి దిగిన పుడు కథియవారి పద్ధతిని దోచుకొని చొక్కాను అంగర ఖాను తలపాగాను ధరించితిని. ఇవి యన్నియును స్వదేశముల బట్టలతో కట్టబడినవే. బొంబాయి నుండి నేను రైలులో మా డామెరగలిగిందిలో ప్రయాణము చేయువలసివచ్చినపుడు తల పాగాయును అంగరకాయను అనుసరించుచు తోచినందున నానిని తీసికొని 8-10 అడాలి నెలగు యొక కాస్మీర టోపిని పెట్టుకొంటిని. ఆటోపిని పెట్టుకొనినవారిని వీధివాడుగనే అందరును పరిగణించెదరు.

అప్పుడు పేరువ్యాధి ప్రబలియుండుటచే మూడవ తం గతి ప్రయాణమును విరమించుకొని వధ్వానలోను పరీక్ష చేయుచుంటిని. ఇప్పుడు డాక్టరు నాకు సరిగా జ్ఞాపకములేదు డాక్టరు నన్ను పరీక్షించినపుడు భయమున్నట్లు కనిపింపవలెన నా చేతు వ్రాసికొని రాజకొటకు వెళ్ళగానే డాక్టరుకు కనబడవలెనని నాతో చెప్పెను.

నే నా ప్రయత్నములో వచ్చుచున్నానను వార్తను విద్యా నులో నున్నదిదేశకారాధకు డగు మోతీలాలు అను వ్యక్తుని నాని కెవరో తెలియజేసినందున అతడు వధ్వానలో రైలు స్టేషనుకువచ్చి నన్ను కలిసికొనెను. విరమించుకొనిన వలన రైలు ప్రయాణములకు చాలయిబుండి కలుగుచున్నదని మోతీలాలుగారు తెలిపిరి. నాకు జ్వరముగా నుండుటచే విస్తారముగా మాట్లాడుట నా కష్టములేదు.

“నీవు చెరసాలకుపోవుటకు సిద్ధముగానున్నావా?” అని నేనడిగితిని.

యవకులకు సహజముగా నావేళముతో అనాలోచితముగా మోతీలాలుగూడ ప్రత్యుత్తర మిచ్చెననియే నేను తలంచుచితిని. కాని అతడటుల చేయలేదు. బాగుగా నాలోచించి కృతజ్ఞత్యయడయ్యే నాకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

“మీరు నాయకత్వమును వహించినచో మేము తప్ప కుండ చెరసాలకు పోయెదము. మే ము కథియవాడురాష్ట్రవాసులముగాన; మిమ్ములను కొడుకుల మాకు ప్రధానస్వాతంత్ర్యము కలదు. ఇప్పుడు మిమ్ములను మే ము నిలువగోరముగాని మీరు మరలవచ్చునపు డివల దిగెదమని వాగ్దానము చేయవలెను. ఇవలనున్న యవకుల యంత్యాహము ను వారు చేయుచున్నవని గమనించినచో మీరు సంకేతం గలుగుదురు. మీ వుత్తరమైన వంటి మేము వచ్చెదమని మీరు నమ్మియుండవచ్చును.” అని మోతీలాలు చెప్పెను. నాకు చాల సంకేతము కలిగినది. అతడునన్ను మిక్కిలిగా ఆకర్షించెను.

మోతీలాలు వృత్తి దుస్తులను కట్టుకొనియున్న అపని లో నతడు ప్రవీణుడు. అతడు కులభేదముగా నెలకు 15 రూ పాయి లార్జించెను. రోజుకొకగంటమాత్రమే కట్టు పనిచే యును. తిక్కినకాల మంతయును దేశసేవకు వినియోగించును. మేము విద్యాధికులమైనను మా కందరకును సిగ్గువచ్చునట్లు మో తీలాలు మమ్ములను నడిపించుచున్నాడు. అతనికి నెలకు 15 రూపాయిలకంటె అవసరములేదు.” అని వినియొకడు మోతీ లాలును ప్రశంసించుచు నాతో చెప్పెను.

అటుపిమ్మట మోతీలాలుతో నా కథియను పరిచయ ముకలిగినది. అతనినిగూర్చి యింకొకడు చేసినప్రశంసతో నతి శయోక్తు లేవియునులేవని నేను బాగుగా గ్రహించగలిగితిని. క్రొత్తగా శేర్వరిని ఆశ్రమమునం దతడు ప్రతి నెలలోను కొన్ని రోజులండి దిబ్బలకు కట్టుపని చేర్చుచుండెను. ఆశ్రమము వారికి కాపసినబట్టలను తాను కట్టియుచ్చుచుండెను. అతడు ప్రతిదినమును వరసుగములో రైలుప్రయాణములకు కలుగుచున్న యిబ్బందులను గూర్చియే నాతో మాటలాడుచుండువాడు. మో

జబ్బుగల వార లకు, జ్వరపీడితులై న పసిపిల్లలకు నిర పాయకరమైన ఖే దిమందు.

తల్లీ! జబ్బుగానున్న పసిపిల్లల కిమ్ము కలిఫోర్నియా ఫిగ్ సిరప్ “California Syrup of Figs”

4222

పసిపిల్లలు జ్వరపీడితులైనను, అజీర్తిచే బాధ పడుచున్నను, “California Syrup of Figs” కాలి ఫోర్నియా ఫిగ్ సిరప్ యొక్క యిచ్చెన రుచిని ప్రే మింతురు. ఈ నిరపాయకరమైన ఖేదిమందు కడు పును శుభ్రపఱచి మలమును వెడలనడుపును. నేడు ఒక టీస్పూనెడు జబ్బుగానున్న పసిపిల్లకు యిచ్చిన మరునటిదినమే తేటగా తిరుగును. హానికరమేమియు ను చేయదు. మత్తును గలుగజేయు పదార్థము లే వ్వియు యిందుచేరవు.

మీ కెమిస్టును “California Syrup of Figs” కాలిఫోర్నియా ఫిగ్ సిరప్ నివ్వమని కోరుడు.

అనుసానముయొక్క వివరములు చిన్న పెద్ద వయసుగల వారందరకు ఉపయోగించునట్లుగా అచ్చువేయ బడి నీసా మీదనే అంటించబడెను. అంగళ్లన్నిటియందును, కెమిస్టులంద రివద్దను దొఱకును. తల్లీ, మీరు “California Syrup of Figs” కాలిఫోర్నియాఫిగ్ సిరప్ నే కావలెనని చెప్పడు, లేనియెడల మరొక యిమి లేవను సిరప్ నిచ్చెదరు.

తీలాలు యావనదేశలోని వ్యాధివలన నాకస్మికముగా మృతి పొందెను. అతడు చనిపోవుటవలన వధ్వానలో ప్రజాసేవకు నష్టముకలిగినది.

రాజకొటవలెన మరునాడుదయమున నే నేను డాక్టరు కడకు పోతిని. అచ్చట నన్నందరును బాగుగ నుగరుదురు. పేరు యినపెక్టరు చేసినవనికి డాక్టరు తీరినవై చాలాగ్రహమును జెందెను. చాలవచ్చుకొనెను ఇనపెక్టరు కచ్చేయియును చేయ లేదు. అతడు తనవిధినిరవేర్చెను. అతడు నన్నెగగడు న న్నా తడెరిగియుండినను యింకొకవిధముగా నతడుచేసినచో నది ఆక్రమమేయగును. ఇటువై మి రిచటికి రానక్కరలేదు ఒక యినపెక్టరు మీయింటికివచ్చుచుండున ప్లేర్వాయిచేసెనని డాక్టరు చెప్పెను.

ఆట్టితరుణములో సారీకుధ్యక్షునికను మూడవ తర గతి ప్రయాణములకు పరీక్షచేయు లునవరమే. గొప్పవార ముకునానా రోకరాముననైన మూడవ తరగతి బండ్లలో ప్ర యాణము చేయుచున్నచో వారుగూడ అనిబంధనల కన్నీటికిని లోబడవలసినదే. ఉద్యోగులమాత్రము పక్షపాలమును చూప గూడదు. ఉద్యోగులు మూడవతరగతి ప్రయాణములకు గొర్రెలమందగా భావించెదరుగాని వారు తమ తోడిమానవులే యని తలంపరు. అతి గర్వముతో నీచుడు మాటలాడెదరు. వీరులకు ప్రయాణముల వాడించినను ప్రత్యుత్తరమిచ్చినను ఉ ద్యోగులకు పట్టరాని దురాగ్రహము కలుగును. బీదప్రయాణి కులు తమ నపుకలవియే ఉద్యోగులు భావించెదరు. వారు కొట్టినను తిట్టినను మామూలాడగూడదు. రైలులో నెక్కు వచ్చినవారికి త్వరగా టిక్కెట్ల నియ్యక చాల బాధ పట్టెదరు. కొందరికి రైలుదొరకకపోవుటగూడ తరుచుగా జరుగుచునే యుండును. వీనినన్నిటిని నేను వ్యయముగా చూచియున్నా ను. భవిష్యులగువారును విద్యాధికులగువారును కొందరు మూడవ తరగతిబండ్లలో ప్రయాణము చేయుటకు సింసిద్ధులు కావలెను. వీధివాటికి ఉద్యోగులు తేకుడ చేసిన సౌకర్యములను ధనికులు గూడ నిరాకరింపవలెను. ఇట్టి కష్టములు ఆనమానములు అన్యాయములు మున్నగునవి జరిగినపుడు వానిని తొలగించువిషయమున అం దోషము చేయువలెను. విన్నకుండగూడదు.

కథియవాడులో ప్రతివోలునుగూడ చాలమంది విరమం ము యిబ్బందులనుగూర్చియే నా కెరిగియుండిరి. నే నా విష యమున గవర్నరు విల్లింగ్టనుప్రభువును వ్రాచుదలచి ఆవిష యమునకు సంబంధించిన రికార్డునంతను చదివితిని. దొరతనము

వారికి వ్రాయుటయేగాక గవర్నరు ఆంతరంగిక కార్యదర్శిని గవర్నరుగూడ చూచిమాట్లాడిరి. అందులకు గవర్నరు సా నుభూతిని తెలిపెనుగాని యిది యిండియా దొరతనమునకు సంబంధించిన విషయముగాన తానేమియును చేయలేననెను యిండియా దొరతనమునకును యిండియామంత్రికిని తెలియజేయు డని చెప్పెను

నేను యిండియా దొరతనమునకు వ్రాసితినిగాని వారు జనాభే యియ్యలేదు. అటుపిమ్మట నేను గవర్నరు జనరలు పెన్సన్వద్ద ప్రభువుతో మాటలాడుట తలపెట్టించినది. నే నీ సం గతుల నన్నిటిని గవర్నరుజనరలు కెరిగింపగా నతడు చాల ఆశ్చర్యపడెను. అతని కాసంగతి. యేమియును తెలియదు. నేను చెప్పినవనిసంగతిని నివాసముగా వినును. ఆరికార్డు వంపలే నని వెలువ నే పెట్టెనుచేసెను. తగిన సహధానమును ఉద్యో గులియ్య జాలకున్నచో వెంటనే వీరుగం యిబ్బందులను (కార్డును) తొలగించెదరని వాగ్దానము చేసెను. వీరమగము కార్డును తీసివేయబడెనని మరి స్వల్పకాలమునకే నేను పత్రిక లలో చదివితిని.

ఇది భారతదేశమున సత్యాగ్రహమునకు మొదటి సూచ నయని నేను భావించితిని. నేను కథియవాడులో బగసరాలో నుపన్యసించుచు సత్యాగ్రహమును గూర్చి ముచ్చటించితిని. ఆవిషయము గవర్నరుకార్యదర్శికి తెలుప బడెను. అతనితో నేను దరిమిలాను మాట్లాడినపుడు తన అపమృతిని తెలిపెను.

“ఇది బెదరింపుకాదా? సమరమును దొరతనము బెద రింపులకు లొంగునని మీరు తలచెదరా?” అని కార్యదర్శి నన్నడిగెను.

ఇది బెదరింపుకాదు. ప్రజలకు విషయములను తెలుపు లయె. ఇబ్బందులను తొలగించుకొనుటకు సముచితములగు సా ధనముల నన్నిటిని ప్రజలకు తెలుపుట వాదిధియే యున్నది. తనమామలను బడయగోడనట్టి జాతిస్వాతంత్ర్యమును బడయు లకు గల సాధనముల నన్నిటిని గూడ తెలిసికొన వలెను. దేశవ్యయగూడ నొకసాసనమే గాని అది కట్టకడపటి సాధ నము. సత్యాగ్రహముట్టిది. అది కేవలము ఆహింసాయాత్ర కు గు సాధనము. కావున చాని మంచి చెడ్డల ను కష్టములు ములను బాధనష్టములను పద్ధతి ప్రజలకు తెలుపుట వాదిధియనియే నేనుభావించెదను. బ్రిటిషు దొరతనము చాలసమర్థమును దొరతనమని నేనెరుగుదునుగాని సత్యాగ్రహము సత్యాగ్రహమును సాధనమనిచూడ నేను నిర్ధా రణగా నమ్ముచున్నాను అని నేనంటిని.

కార్యదర్శి ఆపమృతితో తలను పంకించెను. సరేగూచె దముగాక యనెను. మో. క. గాంధీ ఎంగుయిండియా 8-5-2

భారతీర్థ - భారతీ మహాత్మ్యము

(మే, 15 తే దీనుంచి 19 తే దీవరకు) భీముని
పట్నం (విశాఖపట్నం జిల్లా) లో
సామంత్యకాల విరుదధర్మము 1928

క్రిందటి సంవత్సరము జరిగిన యీ పరిశ్రమలో అభ్యర్థులు ఎవరును జయము పొందకపోవుటచేత వచ్చినవారిలో మేముగా సామంత్యభియముచూపినవారగు బ్రి. శ్రీ. వి. పాన్. జె. ఎస్. కర్మగారికి శ్రీ విక్రమదేవవర్మనామ స్మరణమును బ్రి. శ్రీ. ఎస్. చంద్రశేఖరముగారికి శ్రీ శైవమునకు సీతారామ స్వామినామ స్మరణమును బహుమతిచేయబడినవి. ఈ వత్సరము సభలో సీమంత్యపతకము లిచ్చుటయేగాక తిరిగి విరుదపట్న పరిశ్రమ జరుపబడినది. ఇందుకు స్మరణపతకము శ్రీ బాధువాఖండం గారిచేయబడ్డారు. అభ్యర్థులగు ప్రతి నటుడును రు. 2/ ప రీక్షకట్టుము చెల్లించవలయును. దెలిగేటట్లుగా చేర్చుకొనుటను. ప్రతి అభ్యర్థియు ఒక గంటకు తక్కువగాకుండా తనకు బాగా లొంగిన పురాణప్రసిద్ధసామంత్యగ్రంథభాగమును (కనీసము రెండు రసములకలిపినదానిని) అభినయించి చూపవలెను. ఇందుకు కావలసిన పరికరము లాతడే తెచ్చుకొనవలెను. సామంత్య ప్రయోగములో నతనికి సాయముచేయువారుగా దెలిగేటట్లు కట్టుము చెల్లించి పరిక్షారులుగా నమోదుకావలెను. సామంత్యభాగము ఆంధ్రము, హిందీ, బౌద్ధభాషలలో నుండవచ్చును. విరుదపట్నము పొందలేకపోయినను సామంత్యకాలము చూపగలిగిన వారికి యూనివర్సిటీ డిప్లోమాలు (1, 2 తరగతులవి) యథా యోగ్యముగా నివ్వబడును. దరఖాస్తులు విజయనగరం ఆంధ్ర భారతీర్థప్రధాని బుర్రా శేషగిరిరావుగారికి పంపవలెను. ఈ పంపకములోనే హోమ్స్ నియము, ఫీజులు, పీణ, సారంగు, తలబా మొదలగు వాద్యవిశేషములలో సంగీతపరీక్షలు జరుగును. యోగ్యతనుబట్టి గాంధర్వభూషణ విరుదపట్నముగాని, ఒకటి, రెండుతరగతి డిప్లోమాలుగాని ఈయబడును. దీనికిమాదా అభ్యర్థి 1-కి రూ. 2 పాతయి పరీక్షకట్టుము కట్టవలెను. పరీక్షకు వచ్చువారికి ఉత్తమము అన్నిదినములను భోజనపత్కార ములచేయబడును. దరఖాస్తు భీమునిపట్నం మ్యూనిసిపల్ మ్యూనిసిటీజరుగారికి పంపవలెను.

స్వదేశీ వస్తుప్రదర్శనము

ఈ ఉత్సవములో జరుగు స్వదేశీవస్తు ప్రదర్శనములో చేరిపనులు (నూలు, మట్టి, కర్ర, లోహము, దంతము, తీలగు, కాగితము) న్ను వ్రాతగ్రంథములను, పాతరికార్డులను, పాత విగ్రహములను, అల్లికవస్తువులను, చిత్రచిత్రములను వస్తువు లేనను చెల్లవచ్చును. గది 1-కి అదై అర్చికోజులకు రెండు రూపాయలు. ప్రదర్శనలు భోజనపదార్థములు తామే చేసుకొనవలెను. గదులలోనికి దీపపుపదార్థములు కూడా తామే చేసుకొనవలెను. ప్రదర్శనాగారములో కొన్ని పెద్ద లైట్లుమాత్ర ముంచబడును. ప్రదర్శనములో వస్తువులన్నియు కొనవచ్చును. ప్రదర్శనము 15 తేదీ ఉదయము ప్రారంభము గనుక 14 తేదీ సరికే ప్రదర్శనలు సిద్ధముగా తయారగు గదులు పద్దకోవలెను. దరఖాస్తులు అదైకోమాదా భీమునిపట్నం మ్యూనిసిపల్ మ్యూనిసిటీజరుగారికి పంపుకోవలెను.

చేతిప్రాసాదము, { ఆంధ్రభారతీర్థప్రధాని.
విజయనగరం, 6-5-28.

పాంచాలరాష్ట్రము కాంగ్రెస్ సంఘము

వికమత్యము కుదిరినది-ప్రచారమునకై
25 లక్షలు వసూలుచేయుట
లాహోరు, పాంచాలదేశములో కాంగ్రెసు నాయకుల
లో వికమత్యముచేసారినది. ఈలోకాన బ్రాహ్మణులలో జరి
గిన కాంగ్రెసు సభకు సర్కార్ అనురంజితగారు అధ్యక్షత
వహించిరి. సభ్యులుగారు అమృతసర్ సభవాడుచేసిన తీర్మాన
మును అభిభారత కాంగ్రెస్ సంఘమువారికి పంపవద్దని ప్రతి
పాదించెను. ఇది అందరు ఒప్పుకొనిరి. అతీర్మానమునకు తమ
యనముతోని బాపుచు రాజకీయాల నిచ్చినవారయిందు
నమ్మకము గలదని తీర్మానింపబడినది. ముందు కాంగ్రెసు
ప్రచారమునకయి 25 లక్షల రూపాయలు వసూలు చేయవలె
నని తీర్మానింపబడినది. నైపుణ్య సంఘ బహిష్కరణమును
కొనసాగించుటకై ఒక సంఘము పాంచాలదేశములో సభ్యుల
నగాజించును. డాక్టరు కిష్టా, సత్యపాల్, లాలాధురీచంద్రు,
అమర్ సింగు మొదలగు ప్రముఖుల సంఘము ప్రవృత్తి వసూ
లయేరేయింబడు బయలుదేరును. రాజకీయానిచ్చినవారు ఉప
సహాయునిగానిరి. (శ్రీ. వెన్.)

ఆంధ్ర సారస్వతము-ప్రభుత్వము

వరుచూరు సుందరవరదులుగారు

(వస్తుతేపు మద్రాసు ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహకవర్గము
చాంద్రుడొకడును లేకుండుటచేటి, ఆంధ్రదేశము, తమిళదేశ
తముకన్న ఆరిక, రాజకీయ, విద్యావిషయము లందెంతయో వె
నుకబడియుండుట యటుండ ఆంధ్రభాషాయోషాను తల్లికిగూ
డ తీరిని నష్టము వాటిల్లెను. ప్రస్తుత పరిపాలనా విధానముక్రిం
ద భాషాభివృద్ధికి తగిన ప్రోత్సాహము లేనిమాట యటుండ,
విశ్కటంబగు నిక్కట్లలకు లోబడి యుండుటకు శక్తివంధన
లేక భాషామతల్లికి నేనజేయుటయిన, ధైర్యముతో ముందుకు
వచ్చి, నూతన భావములతో, సర్వాంగసుందరముగ రచించు
గ్రంథరాజములకు సారస్వతమునందు చోటులేకుండ నున్నది.
ఇందుకు తార్కాణ మిటీవల స్థానిక ప్రభుత్వమువారు పూ
ర్వకవిరచితముగ కొన్ని యుద్ధగ్రంథములను, ఆధునిక, కవితా
కుమారులచే రచింపబడిన కొన్ని యమాల్య గ్రంథరాజముల
ను నిషేధించుటయే యగును. గ్రంథములయం దేవోకొన్ని య
శీల నూచనావదము లున్నంతమాత్రమున గ్రంథమునే నిషేధిం
చుట న్యాయము. పూర్వపురాణాలు శృంగార రసపూరిత కవి
త్వమునకే ప్రాధాన్యత యొసంగుటయందు శృంగార రస మే
తక్కిన రసములకంటె మిన్నున్నదని నిర్ణయించిరి. పలు విధ
ములగు కల్పములకు నిలయమైనకేగాని యొక భావము
సారస్వతా యు త మ ని జే ప్ప ట కు వీ లు లే దు.
అట్టిచో నొకచోట యేదేని గ్రంథకర్త శృంగార రసము నిం
దుక చవిజూపినచో యాగ్రంథమున కప్పుడే సంతోషంబు ప్రా
ప్తమగుచున్నది ఇతరరాజకీయ విషయక గ్రంథరాజములు
ఆంధ్రసారస్వతము సంతయు వెదకిగాలింపినను దొరకబోవు.
కొందరు పూర్వార్థర పరాయణ గ్రంథముల నిరంతర రోదన
ముచే నసినభావములచే విలసిల్లు భావకవిత్వమునంబరగిన భారత
విద్యా విశేషతచే నొప్పుగ్రంథరాజములు భాషామతల్లి నలం
కరించుట కపలే తావులేదు.

తారా శోకాంబికయును బిల్వ దీయాది యాంధ్రప్రబం
ధముల యందించుక శృంగార రసము జొప్పించి యుండుటచే
నది ముద్రణాసర్వములయ్యెను. ఇందువిషయమై యాంధ్రపరి
షత్తువారు శ్రీపితాపురము మహారాజావారి యాధిపత్యమున
గ వర్తు రు గా రి వ ద్ద తు రా య భా ర ము
వెల్లియుండిరి. ఈరాయభార వర్గ మొక్క పూర్వ ప్రబంధ
ములగూర్చియేనని తెలియవచ్చుచున్నది. ఆధునిక గ్రంథ
రాజముల గూర్చి మాడతెలిపకొని యుండిన ముంతభాగుం
డియుండిరి. “శివాజీ” “విజయనగర సామ్రాజ్య పతనము”
మున్నగు శుభ్రసిద్ధ సామంత రాజమునుగూడ ప్రభుత్వమువారు
ప్రదర్శనాసర్వములని నిషేధించిరి. ఇందులకుసాక్షిగ నివి
హిందూమహమ్మదీయ సంఘటనమునకు కారణములుగ నున్న
నని నవించెదరు. ఇందెంతమాత్రమును సత్యము గానరాదు.
ఈసామంతముల హిందూ మహమ్మదుల మైత్రి కేవిధమునను
నాటకములు గావు. మీందుమిక్కిలి హిందూ మహమ్మ
దీయ సమైక్యతను నుద్బోధించుచున్నవి. వికమత్య భంగ
ములని నష్టముల నెత్తి చూపుచున్నది. విభజించి పాలించు
నూత్రము వనసంఘ స్వభుత్వమువారికి “అంతరామము”
మన్నట్లు ఎటుజూచినను కలనాపే గానించు చున్నది. పై
నాటకములు ప్రదర్శనార్థములు గావననుట
కు ముఖ్య కారణమనిది గాదు. వానియందు
దేశ భక్తి ప్రపూరితంబులగు కేయములుండుటయే యగును.
ప్రభుత్వమువారిట్లు దేశభక్తినుద్బోధించు సామంతములరంగనిషే
ధముగానిది ప్రజాభిప్రాయము నిరీక్షింపరాదు బహ్యాయము.
మార్కభూమియం దాదరమును జూపినచో శిక్షవడ నుట పరా
ధీనరాజ్యమును నీభారతవర్ష ముందుగాక మరెట్లుబుగనము.
“మాటపల్లి” యను సాంఘికనవలారాజమునుగూడ పునర్ముద్ర
ణమున కవర్తమని తీర్మానించినట్లు తెలియుచున్నది. ఆంధ్ర
సారస్వతమునందు సాంఘికనవలలు విశేషము గానరావు. అట్టి
చో నియుక్క సాంఘికాభ్యాసమును గూడ ప్రభుత్వమువారు
నిషేధించుట బహ్యాయము యీవల కేవలము కథాప్రధాన్యము
మాత్రము వహింపక నీతిబోధకంబును, దేశభక్తి నుద్బోధించు
వదియు, సంఘసంస్కరణావశ్యకత నెల్లిజూపునదియు నై
యున్నది. విజ్ఞానజాయకంబులగు నిట్టిగ్రంథములను సారస్వత
మునకు మారముగానంచి “భారతీయులవిద్యావిహీనుల”నితప్పు
టయందు ఫలమిసుమంతయునుండదు. ప్రభుత్వమువారు నిజ
ముగ భారతీయుల యభివృద్ధి నాకాంక్షించువారునో నిట్టి
విద్వంసపుటలైతవులను జేయింపరాదు. దేశమున్నివిధముల
సభివృద్ధికి లేగోరనచో ప్రజల యభిప్రాయములను ప్రభుత్వ
మువారెరుగుట తప్పనిపరియగుచున్నది. ఆంధ్రమహాజనులు
రాయభారములతోను, అంతకలహములతోను ప్రాద్దుపుచ్చక
పై గ్రంథములు ముద్రణాస్వాతంత్ర్యమును మరల పొందుటకై
తిగిన యాందోళన సర్వవలయును.

తిరుతని తాలూకా వార్తలు

(స్వకీయవిలేఖరి)

తాలూకాసము

మే 7:— గత ఏడేనిమిది మాసములుగి వర్షము కురియ
కుండుటచేత ఎండలతీవ్రత తనకేక్రిని ప్రజలపై ఇబ్బందిగ జూ
పుచున్నది. మీందుమిక్కిలి తాలూకా యంతటను జలము
త్రాగుటకు నైతము దొరకుట దుర్లభముగ నున్నది. వర్షము
లేనందుకు దోడుగ, తాలూకాయందలి రైతులు మిక్కిలి వీర
సితియం దుండుటచే దగిన నీటివసతులు గలుగజేసికొనుట
కతేస్తులుగ నున్నారు. దీనులగు ప్రజల దుర్భరకష్టములక బాపు
టకు గడంగుట ప్రభుత్వమువారి యొక్కయు స్థానికస్వరతి
పాలనకాఖి వారియొక్కయు ధర్మమై యున్నది.

సంత

తిరుతని తాలూకా పడమటిభాగపు రైతులు తమకు కావ
లసిన వస్తుసామగ్రిని కొనితెచ్చుకొనుట కే పది పండ్లెండు
మైళ్ళ వెళ్లవలసి యుండెడిది. అట్టికష్టముల నివారించుటకుగాను
మాతాలూకాబోర్డు వారు “గురవరాజు కండ్ల”వద్ద నొక సంత
శేర్పాటు గావించిరి. సంత ప్రతిరుదవారము జరుగును. గతరెండు
వారములనుండి సంత జయప్రదముగ జరుగుచున్నది. సంతకు
వచ్చు వీరజనుల సౌకర్యార్థము గురువరాజుకండ్లగ్రామవా
నులు, నీటివలెనెందలక శేర్పాటుచేసియున్నారు. ఇట్టిసం
తలు కూడుట రైతుల యార్థికస్థితిని కొంతవరకు చక్కబరచు
చున్నది.

నడబావి యుత్సవము.

గత పూర్ణిమాదినమున బుచ్చినాయకులకండ్లగ్రా
మముం దీ యుత్సవము జయప్రదముగ జరుపబడినది. సంతా
వజ్రుగోపాలస్వామి యానాడవచ్చికి నేంచేసిరి. ఈగ్రా
మము విజ్ఞానజాయకవిషయంబులందు పరిసర గ్రామాదులకు
మాన్యదర్శియై యున్నది. ఉత్సవ ముత్సాహముతో జరిగెను.
వేలకొలది ప్రేక్షకులు యుత్సవసందర్భవార్ధమై వచ్చియుం
డిరి. వగలంత యభిషేకాది మామూలుతంతు జరుపబడినది.
రాత్రి పదిగంటలసరికి, జనసమృద్ధియు కిటికిలూడుచుండెను.
బాణసంచా విశేషముగ గాల్చుబడినది. ప్రేక్షకుల
సౌకర్యార్థము నీటివలెనెందలలు విశేషముగ నేర్పాటుచేయబ
డినవి. వేలకొలది ప్రజాసముదాయమునకు అన్నదానము జరి
గెను. అన్నదానవిషయమున జాతివివక్షతలేకుండ జూచి, అ
జ్ఞానాంధకారబంధురమైయున్న పరిసర గ్రామాదులకు మార్త
మును జూపినందుకు తమత్సవనిర్వాహకృతులగు శ్రీయుతులు
సాయబునెంచి చింతమనాయకు వజ్రుగోపాలస్వామిగారు,
గొనియాడఁగలిగియున్నారు.

భారత సంస్థానములు

స్వతంత్రము

సుభాష్ చంద్రబోసుగారి ఉపన్యాసము

పూనా, మే 5:— మూడవ డక్కన్ ప్రాదరాజాదు
రాజకీయసభ యీ లోకాన ప్రారంభమయ్యెను. సి. కే. తో
కార్ గారు అధ్యక్షత వహించిరి. భోపల్ కార్ గారు ఆహ్వా
న సంఘాధ్యక్షుడుగా నుండినది. సుభాష్ చంద్ర బోసుగారు
మాట్లాడుచు భారత సంస్థాన ప్రజల ఉద్యమము కాంగ్రెసు
ఉద్యమమును భోలియైవచ్చినది నుడిచెను. ఇరువురును ప్రజా
ప్రభుత్వమునకే పాటుబడుచున్నారు. భారత రాజ్యాంగ వి
ధానమున స్వదేశీసంస్థానములనుగూడ చెప్పుకొనవలెను. స్వ
దేశీ సంస్థానములలో కాంగ్రెసుసంఘములు యేర్పరచి ప్రజా
ప్రభుత్వమున కేల యాందోళన జరుపకూడదో అతనికి బోధప
డుటలేదని యతడునుడిచెను. ప్రస్తుతము రెండు రకములవారు
న్నారు. ఒకరు స్వదేశీ సంస్థానములన్నియు
రద్దు చేయబడవలెనని చెప్పుదురు. రెండవతరగతి వారు స్వదేశీసంస్థానము లుండవలెనని యందురు.
తాను రెండవతరగతి చేరి స్వదేశీసంస్థానములు చెక్కుచెదరు
కుండ నుండుట భారతదేశమునకు శ్రేయముని తలచువారిలో
తానొకడని చెప్పెను. భారతీయుల పూర్వ నాగరికతకును వై
భవమునకును నీ సంస్థానములు నిదర్శనముగా నుండగలవు. సం
స్థానములు రద్దుచేసి సాంఘికవిభానమున స్థాపించుటకు జరుగు
చున్న ప్రయత్నములను అడచివేయవలసిన దని యతడు సంస్థా
నాధిపతులను కోరెను. తమ ప్రజలకు స్వాతంత్ర్య మివ్వవలసి
దని యతడు వారిని కోరెను. (అ. వెన్.)

రోయలుకమిషను

గ్వినెగారి సూచనలు

(ప్రముఖత్వము)

అంశం, మే 5:— ఆయా రాష్ట్రము ప్రభుత్వముల ఆ పరమముబట్టి మార్పులనుగలగజేసిన భారత రాజ్యాంగ పరిమార్చుననుగుని గ్వినెగారు దిబ్బము ఇట్లు సూచించుచున్నాడు. ఢిల్లీలో ఆఖిలభారతరాజకీయపక్ష నాయకులగుండి చిత్తరాజ్యాంగ విధానమును తయారుచేయ సంకల్పించుకొని రన్న సంగతి సైమన్ కమిషను హెచ్చరికగ యుండవలెను. భారత రాజ్యాంగవిధానమును క్రొత్తగా ఏర్పాటుచేయుటకు ఆఖిల భారత నాయకులు కలబెట్టిన విరాళము తక్కు. (ప్రతిరాష్ట్రము నకుబోయి కాననసభ్యులతో మాట్లాడి కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వమునుగూడ వెంటబెట్టుకొని వారితో చర్చించి ప్రస్తుత ముదన్న దానిని యభివృద్ధిజేయుటకు ప్రయత్నించవలెను. అందరకును అంగీకారముగవిధానము ఏర్పాటుచేయ వీలగును. అది జరుగుచో, కేంద్ర ప్రభుత్వము దవనమును నాడునుగూడ దెలిసికొనుట చులకన. రాష్ట్రము ప్రభుత్వమును గోరు పనులకు కేంద్ర ప్రభుత్వము, కేంద్రకాపనసభలు జేయుచుటకు వీలగును.

సైమన్ కమిషనుగా రట్టి విధానము నవలంబించిరేని ఎక్కువ ఓటులను సంపాదించుటకు కార్యము నాయకులు జ్ఞానమున్నవారికి నియోజకవర్గాలను నీయవలెననెదరు. అనగా సైమన్ రాటి దాటినవారందరికీ ఇవ్వవలెననెదరు. ఈ ఓట్లు నాలుగవారినిచ్చిన లభించునను సంగతి ఇదివరకే తెలియబడి ఇతర కాననసభలు ఒప్పుకొనవు. ఒక్క పంజాబులో తప్ప ఇతర రాష్ట్రములం దన్నిటియందును ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును గూర్చి, కాననసభ్యత్వ విషయమై ఒడిబడికే తుదరవచ్చును. పంజాబులో హిందువులకు ప్రస్తుతముందున్న ఏర్పాటే బాగుండును. అంతకుం టెమంచిజరుగునని వారు ఆశించారు. ఇతరవిషయములందు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య విషయములో ప్రభుత్వోక్త్యోగములందు విద్యాసంస్థలందును నూటి కింతజాని నిమ్నజాతులకు ముస్లిములు, బ్రాహ్మణేతరులకు కలుపుకొని, చొప్పున ఉద్యోగముల నీయవలెనని ఒప్పుకొను టవలెను. కాని క్రొత్తగా నిమ్నజాతులకు ప్రత్యేకముగ నియోజకవర్గాలను నియమించరాదు. వారిని ప్రత్యేకతగలగజూడవలెనని ప్రాధాన్యముగూడ గొనిరి. అందుచే నిమ్నజాతులకు నామినేషన్ యుండవలెను. అనగా ప్రభుత్వమువారే ఆసంఘము తరపున ప్రతినిధిని నియమించవలెను. నిమ్నజాతుల సాంఘిక అధికాభివృద్ధికి స్వతంత్రముగ ఒక కా క్య త క మిషను ను స్వంతదబ్బుతో నియమింపవలెను. ఆ కమిషను వారాసామ్మును ఆనందాభివృద్ధికి వినియోగించవలెను. ఈ సమస్యలన్నియు అయినపిదప మేజిస్ట్రేటు పోలీసుకాఖలు కడలకుండ కార్యనిర్వాహకసభ్యుని యధికారములో యుండవలెనని కానన సభ్యులు గ్రహించెదరు. మంత్రులు కాననసభ్యులను ఓటర్లను ఎదుర్కొన గల బలమును సీతించుందు మంత్రుల నుంచలేనిచో కార్యనిర్వాహకసభ్యుని యధికారములోనే యుండు టవలెననెదరు.

భారతీయులను నియమించుట

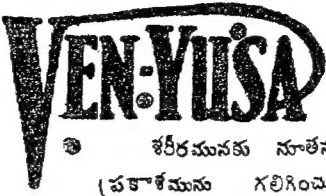
ఇదివరకే చాలవరకు జరిగెను. కాని సైన్యములో భారతీయులను చేర్చుకొనుటలో అలస్యము చేయబడితే ఈ విషయము చిక్కుగ యున్నది. దానివలన బ్రిటనుకు గొప్ప సంతకట సేర్పడవచ్చును. బ్రిటనే ఉద్యోగులను నియమించి పరిశీలించవలసియుండును. సినిలపరిపాలనముపై ఆధికారము లేకున్నను సైనికపాలనములో ఆధికారమును వహించవలసి యుండును. అందుచే కాంపర్సురిబిటి సిఫార్సులను ఆచలుజరుపవలెను.

అధినేత ప్రజలు పాలకుల విషయమై ఆలోచించుటకు అగమ్యులో జరుగు అంతర్జాతీయ కార్మిక సోషలిస్టు అంతర్జాతీయ కార్యము సభకు బ్రిటిషు కార్మికపక్షము తరపున ల్యాన్సబీ అలివియరు ప్రభుభు బ్యారిస్టరులుగూడ జడలేదరట.

నక్క, పిల్ల నెత్తుకబోవుట

హుగ్లి దగ్గర సింగూరు అను గ్రామముగలదు. మామిడి కాయలను దెచ్చుకొనుటకు ఒక స్త్రీ తన చంటిబిడ్డను ఆశేండ్ల ప్రాయముగల పెద్దమాతురున కప్పగించి పోయెను. బుధవారము సాయంకాలము గొప్పతుపాను వచ్చినపుడు నక్కొకటి ఎటులో ఈ ఇంట్లోకేరి ఆ చంటి బిడ్డ నెత్తుకబోయి పగముతని అడవిలో పారజేసి పోయెను.

అందమనునదిప్రతి స్త్రీ వాంద దగినట్లు చేరువలో నున్నది.

శరీరమునకు నూతన ప్రకాశమును గలిగించు ప్రాణవాయు సంబంధమైన మిగడ వంటి పదార్థము.

కెమిస్టులు, నుగంధద్రవ్యము లమ్మువారల యొద్దను చక్కని జాడీలలో నుండి అమ్ముచును. ఏజెంట్లు దాదాఅండుకో, మదరాసు.

వేలకొలది స్త్రీలు తమ అందమను ముఖ్యకారణము జన్ యూసాలో అర్జీ నేడు చేపూచున్నాడు. అందు పరమరహస్య మిద్దయన చర్చమును ప్రాణవాయువుతో స్వాసనమాచరించినట్లు జేయును. జన్ యూసా ముఖమును తేటపఱచి, నుండవరముగా ప్రకాశించునట్లు జేయును. వాడి నలతిక్కు, మరల నూతనమృతకాపమును చేకూర్చును. చర్మమును మృదువుగా నుండునట్లుజేసి శుభ్రపరచును. ఎడవేడిమివల్ల గలిగిన, క్షయబు, వాడుబు, మిక్కిలి కారమునమ్ముట, ముఖకాంతి తగ్గుట మొదలగునవి పోగొట్టును. మిక్కిలి పరిశుభ్రముగా నుండుటకు, నూతన వికాశము గలిగించుటకు వాడుట కింపైనక జన్ యూసా క్రిము జిడ్డుగానుండదు. నేటినుండి యే జన్ యూసాను వాడుట ప్రారంభింపుడు. మీ అందము ఎట్లు అభివృద్ధి పొందునో గమనింపుడు. “చర్మమునకు నిర్మల స్నాన మొనర్చును”

ఆంధ్ర రాష్ట్ర సహకారమహాసభ గుంటూరు

ఆహ్వాన సంఘము

అత్యవసర సమావేశము

జూలై 14-5-27 తేదీని గుంటూరుజిల్లా సహకార సమైక్యసము (ఫెడరేషన్) వారు చేసిన 80 వేంబరు తీర్మాన ప్రకారము “ఆంధ్రరాష్ట్ర సహకార మహాసభ” యీ సహకారతత్వము (Cooperative Year) అనగా 1928 సం॥ జూలై ఆఖరులోపుగ జరిపించుట అత్యవసరముగాన ఈ నెల 10 ని తేదీని గుంటూరుజిల్లా ఫెడరేషన్ కార్య స్థానముం దు పగలు 8 గంటలకు పదరు తీర్మానములో యెన్నుకొనబడిన ఆహ్వానసంఘ సభ్యుల అత్యవసరసమావేశము జరుగును. అందు యీ క్రింది అంశములు చర్చింపబడును.

- (1) అన్నిక్షుని రూపకము.
- (2) మహాసభజరుగు తేదీలు నిర్ణయించుట.
- (3) ఆహ్వానసంఘసభ్యులనుచేర్చుట.
- (4) ప్రతినిధుల నిర్ణయించుట.
- (5) ప్రతినిధులకు భోజనాదినవసతుల సేర్పరచుట.
- (6) ప్రతినిధులకు, ఆహ్వానసంఘసభ్యులకు, భోజనాదులకు రహసుములనిర్ణయించుట.
- (7) ద్రవ్యోత్పత్తినిగూర్చి యోచించుట.
- (8) చిత్తుతీర్మానముల నాలోచించుట.

కావున, యిదివరకెన్నుకొనబడిన ఆహ్వానసంఘ సభ్యులెల్లరు ఆసమావేశమునకు తప్పక దయచేయ ప్రార్థితులు.

మానికొండ సత్యనారాయణశాస్త్రి,

మ.కాం. గుంటూరు } ఆహ్వానసంఘసభ్యులకు క్రియతనడిం 4-5-28 } పల్లి వెంకటలక్ష్మి సరసింహారావుగారి అనుమతిని.

తా మ ర తై ల ము

డబ్బీ 1-కి 0-6-0. 12-కి 3-8-0.

తామర ఒకవిధమైన పురుగులవలన చర్మముమీదిగాని, వెండ్రుకలలోగాని, లోచర్మములోగాని, గోళ్లలోగాని పుట్టువచ్చును. అమ్మ తాంబూలం డిపో, బొంజాయి- మృదాను

అవసర ప్రారంభ పాఠశాలలో పాఠ్యాయ సంఘ సమావేశము

ఆంధ్రరాష్ట్రము

గుంటూరు, మే 5:— అవసరాలంద్ర ప్రాథమిక పాఠ్యాయ మహాసభ నిన్న మావట్టానులోని టవున్ హై స్కూలులో క్రియత గాడిచెర్ల హరిసర్వోత్తమరావు పంతులుగారి యాజమాన్యమున వతి వైభవముగ జరిగెను. కాకాఫ రెన్నుకు ఉపాధ్యాయులు బహు సంఖ్యాకులు రాలేదు. దీనికి కారణము ఆయా తాలూకాలోగ్గుల ప్రసిడెంటులు వారి కిట్టి పథలకు హాజరుగటకు తగిన యవకాశముల కలిగించబోవుటయే. ఇట్టి పథలకు వెళ్లిన శిక్షించెదమను ప్రసిడెంటుల గూడ యీ కాలములో గలరు. ప్రసిడెంటులు ఉపాధ్యాయ పథల తీర్మానముల లెక్కగొనుచుండినట్లు లేదు. పెక్కుమంది రాక బోయినను వచ్చినవారు, అధ్యక్షులు నిరాశజెందక బహు పట్టు దలతో సభాకార్యక్రమమును జయప్రథముగ మూర్తిజేసిరి. ప్రథమమున కార్యవర్గ చాపలి పత్తన్నారాయణగారు ప్రస్తుత ప్రాథమిక పాఠశాలలో పాఠ్యాయుల కష్టగుఱుముల గూర్చి నిటులు మచ్చటించిరి.

తదుపరి సర్వోత్తమరావు పంతులుగారు కర్నూరు మాలాలంకృతలై వారి యుపన్యాసమను జదివీరి. తదుపరి సభ చాలింపబడి తిరిగి మూడు గంటలకు సమావేశమయ్యెను. నూతన చట్టమును గూర్చి చాల తీర్మానములు జేయబడిన.

సమ్మేదారులు సత్యాగ్రహముపూనుట

మాస్కోకు తంలి వంపబడలేదు కలకత్తా, మే 5:— లిలోవా తగదాలలో ప్రభుత్వ మువారు జోక్యము కలగజేసికొననందున, సమ్మేదారులు సత్యాగ్రహము బూన నిశ్చయించుకొనినారు. హరారా కోర్టు లో పోషలు ఉద్యోగీయులు తాము రహస్యకు సహాయమునకై పంపిన తంలి వంపబడలేదని చెప్పిరి. (అ. ప్రెస్.)

